RADYKALNIE ZA CHRYSTUSEM s. 4
CUDZE CHWALICIE s. 18
JAK TO JEST Z MOBBINGIEM? s. 34
ZNAK DLA ŚWIATA s. 38

30.01.2022
nr 05 (848)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

Skąd czerpać radość? s. 10

Drodzy Czytelnicy!
„Idziemy”
jest dostępne
w e-wydaniu
na stronie:
www.eprasa.pl
www.idziemy.com.pl

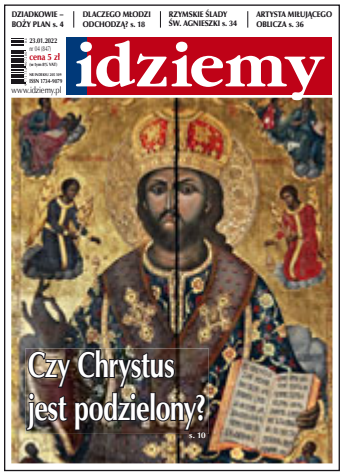

Prenumerata redakcyjna tygodnika „Idziemy” na rok 2022

Drodzy Czytelnicy! Nasz tygodnik dostępny jest w parafiach i w kioskach.
Istnieje też możliwość prenumeraty redakcyjnej.
Można otrzymywać nasz tygodnik do domu! Prenumerata redakcyjna w roku 2022:
cena 1 egzemplarza – 7 zł; prenumerata kwartalna – 91 zł; prenumerata półroczna – 182 zł; prenumerata roczna – 364 zł.

***Zniżka!** Przy prenumeracie od 5 do 10 egzemplarzy cena 1 egz. wynosi 5 zł. Koszt wysyłki w całości pokrywa redakcja.*

Pismo nasze można zaprenumerować, wypełniając dokładnie poniższy blankiet. Tel. 22 5120095

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17 | nr rachunku odbiorcy: 124010951111100100517247 3
waluta: W PLN | kwota:
kwota słownie:
nazwa zleceniodawcy:
nazwa zleceniodawcy cd.:
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres

Opłata:

pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla banku odbiorcy

wpłata gotówkowa

nazwa odbiorcy: WYD. DIEC. WAR.-PRASKIEJ 04-357
nazwa odbiorcy cd.: W-wa ul. Grochowska 194/196
l.k.: 17 | nr rachunku odbiorcy: 124010951111100100517247 3
waluta: W PLN | kwota:
kwota słownie:
nazwa zleceniodawcy:
nazwa zleceniodawcy cd.:
tytułem: Prenumerata tygodnika
tytułem cd.: Idziemy na okres

Opłata:

pieczęć, data i podpisy zleceniodawcy

odcinek dla odbiorcy

ks. Henryk Zieliński

Właściwy kierunek

Nie najlepiej zaczyna się tegoroczny karnawał. Czy to powód, abyśmy – parafrazując słowa Dantego Alighieri – „porzucili wszelką nadzieję”? Z pewnością nie, bo wówczas życie stałoby się piekłem. Ale to, co aktualnie przeżywamy, trzeba przyjąć jako wyzwanie, szczególnie dla nas wierzących w Chrystusa, abyśmy nie ulegali złudzeniom i szukali nadziei tam, gdzie można ją znaleźć.

Papież Franciszek nie bez powodu wezwał cały świat do modlitwy 26 stycznia o pokój dla Ukrainy. Nagromadzenie wojsk rosyjskich na granicy z tym krajem wskazuje, że kolejna agresja wisi na włosku. Rozmowy międzynarodowe, toczące się ponad głowami Ukraińców, nie odwiodły Rosjan od wrogich poczynań. Jakaś szansa na odwleczenie inwazji pojawiła się po rozmowie prezydenta Chin z prezydentem Rosji, w której Xi Jinping miał poprosić Władimira Putina o nierozpoczynanie wojny w czasie trwania igrzysk olimpijskich w Pekinie (4–20 lutego). Chińczycy nie życzą sobie, aby konflikt zbrojny przysłonił w przekazach medialnych organizowaną przez nich z wielkim rozmachem imprezę sportową. Wiedzą skądinąd, że Rosjanie mają w tradycji wykorzystywanie czasu olimpiady na zbrojne załatwianie swoich spraw, licząc na skupienie światowej opinii publicznej na sporcie. Prezydent Putin też wie, że „prośbę” Xi Jinpinga musi potraktować poważniej niż słowa Joego Bidena i niezbornego Zachodu. My zaś, jako pobratymcy i sąsiedzi, mamy szczególny powód, by troszczyć się o niepodległość i bezpieczeństwo Ukrainy. Od tego bowiem zależy nasze bezpieczeństwo, i to o wiele bardziej niż od sojuszy z Niemcami czy Francją! Więcej pisze o tym red. Piotr Kościński na s. 36.

Sytuacja gospodarcza naszego kraju i kondycja ekonomiczna polskich rodzin jest częściowo pochodną tego, co dzieje się na całym świecie. Pisze o tym prof. Kazimierz Dadak na s. 20. Wszyscy będziemy musieli za to zapłacić. Wbrew zapowiedziom największe obciążenia poniosą najbiedniejsi i tzw. klasa średnia. Wskaźniki ekonomiczne są coraz gorsze, rosną koszty pracy, szaleje inflacja – mamy jedną z najwyższych w Europie. To skutecznie zjada wszelkie podwyżki, na które od Nowego Roku zdobyli się pracodawcy. Oszczędności drobnych ciułaczy na kontach bankowych realnie straciły w minionym roku ok. 10 proc. wartości! Czy jest przed tym jeszcze jakaś możliwość ucieczki, czy można się temu już tylko bezradnie przyglądać?

Do tego dochodzi lawinowy wzrost liczby zakażeń koronawirusem COVID-19. Przewiduje się, że niebawem możemy mieć w naszym kraju codziennie ponad 100 tys. potwierdzonych zakażeń. Podkreślam: potwierdzonych, ponieważ nasze laboratoria są w stanie wykonać co najwyżej 150–200 tys. testów na dobę. We Francji czy we Włoszech wykonuje się takich testów nawet ponad milion! U nas jakimś uzupełnieniem mają być testy robione na poczekaniu w aptekach. Wszystko to wskazuje, że zachorowań w Polsce jest o wiele więcej, niż to podają oficjalne statystyki.

Również z tego zagrożenia pewnego wyjścia po ludzku nie widać. Chorują bowiem niezaszczepieni i zaszczepieni. Umierają jedni i drudzy – wbrew pierwotnym zapewnieniom – chociaż odsetek ciężkich i śmiertelnych przypadków wśród zaszczepionych jest według oficjalnych danych o wiele niższy. Ale z pewnością dane te byłyby bardziej przekonujące, gdyby nimi nie manipulowano. Dostęp do rzetelnej wiedzy o potencjalnych, znanych i niepożądanych skutkach szczepień oraz o płynących z nich realnych pożytkach jest prawem człowieka, ponieważ w tej sprawie każdy musi podjąć decyzję na własną odpowiedzialność. Producenci oferowanych nam preparatów takiej odpowiedzialności za ich niepożądane skutki nie biorą. Dlatego nie wolno nikogo dyskryminować z powodu przyjęcia lub nieprzyjęcia tej akurat wakcyny. Chociaż jestem ozdrowieńcem i podwójnie zaszczepionym, nie podejmuję się nikomu radzić w kwestii szczepień. Nie ma stuprocentowo pewnych rozwiązań.

Wracając do nadziei: nie daje jej dzisiaj realnie polityka i sprawy międzynarodowe, ekonomia i gospodarka, jak również sytuacja epidemiczna i nasza służba zdrowia. A człowiek potrzebuje nadziei, żeby nie stracić sensu życia i nie zwariować. W tej sytuacji w mocno zsekularyzowanej Szwecji, jak twierdzi kard. Anders Arborelius ze Sztokholmu, wielu obywateli zaczęło otwierać się na Ewangelię, czyli na Dobrą Nowinę. I to – bez lekceważenia problemów – jest właściwy kierunek!

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

30.01.2022 idziemy w numerze:

TEMAT NUMERU

Skąd czerpać radość? – rozmowa z abp. Grzegorzem Rysiem **s. 10**

Narodowy poprawiacz humoru – Andrzej Rosiewicz **s. 12**

NA CZASIE

Niemieckie raporty **s. 8**

Jak uciec przed inflacją? **s. 20**

fot. PAP/EPA/Martial Trezzini

Czy będzie wojna? – sytuacja na granicy ukraińsko-rosyjskiej **s. 36**

NASZE SPRAWY

Cudze chwalicie – cudzoziemcy kochający Polskę **s. 18**

Jak to jest z mobbingiem? – rozmowa z mec. Waldemarem Gujskim **s. 34**

Wychowanie: Bez przesady!, czyli o umiarkowaniu **s. 23**

MOJA WIARA

Radykalnie za Chrystusem – rozmowa z bp. Jackiem Kicińskim **s. 4**

Znak dla świata – osoby konsekrowane **s. 38**

Dyplomata, prymas, więzień – kard. Mieczysław Ledóchowski **s. 42**

Kto ma Boga, ma wszystko – bł. Jerzy Matulewicz **s. 54**

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl. E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Radykalnie za Chrystusem

Z bp. **Jackiem Kicińskim** CMF, przewodniczącym Komisji ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego KEP, rozmawia Agnieszka M. Domańska

Przed nami Dzień Życia Konsekrowanego. Kim są osoby konsekrowane?

Jeśli chodzi o życie konsekrowane, mówimy o stanie życia, sposobie jego przeżywania, który opiera się na trzech radach ewangelicznych: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa. Osoby konsekrowane realizują je w różny sposób. Jeśli chodzi o panoramę wspólnot, jest ona szeroka, ale wspólnym mianownikiem są właśnie rady ewangeliczne. Mówiąc o życiu konsekrowanym zakonnym, mamy na uwadze zgromadzenia zakonne. Natomiast instytuty świeckie mają charakter indywidualny – osoby, które przynależą do takich wspólnot, mają własne mieszkania czy domy, gdzie zazwyczaj żyją w pojedynkę, wykonują konkretną pracę czy posługę i w pewien sposób są „anonimowe" dla świata. Takie osoby, będąc w świecie, żyją radami ewangelicznymi, ale na zewnątrz niczym nie różnią się od innych. Prócz wspólnot zakonnych i instytutów świeckich są też inne indywidualne formy życia konsekrowanego. Pierwszą z nich jest dziewictwo konsekrowane, gdzie w centrum znajduje się złożony publicznie ślub czystości, chociaż zgodnie z powszechnym powołaniem do świętości realizowane są też rady posłuszeństwa i ubóstwa w określonym zakresie. Następnie mamy życie pustelnicze, gdzie osoby poświęcają się życiu kontemplacyjnemu. Ostatnią formą jest wdowieństwo, ale w tym przypadku mówimy o błogosławieństwie, a nie konsekracji.

fot. episkopat.pl

Każdy ksiądz, przyjmując sakrament święceń, także uczestniczy w obrzędzie konsekracji, a jednak nie nazywamy go osobą konsekrowaną. Dlaczego?

Idąc tym tokiem myślenia, każdy z nas mocą sakramentu chrztu świętego jest konsekrowany, powołany do świętości, na co wskazuje etymologia tego słowa. Łacińskie *consecrare* znaczy „czynić coś świętym, być przeznaczonym do świętości". Tak więc, w takim rozumieniu, nie tylko księża są konsekrowani, lecz także małżonkowie, ponieważ są przeznaczeni do świętości w życiu małżeńskim. Natomiast mówiąc o „osobie konsekrowanej", podkreślamy konkretny styl życia, w którym człowiek poświęca się Chrystusowi, żyjąc radami ewangelicznymi o charakterze ślubu publicznego. Jak mówi papież Franciszek, to najbardziej radykalna forma naśladowania życia Jezusa Chrystusa tu na ziemi.

Jaka jest rola osób konsekrowanych w Kościele i społeczeństwie?

Wiemy, że życie zakonne pojawiło się w zasadzie po edykcie mediolańskim w 313 r., choć już wcześniej pojawiali się pierwsi pustelnicy, Paweł Tebański czy św. Antoni Pustelnik. Jak pokazuje historia Kościoła, Duch Święty daje odpowiedź na konkretne znaki czasu – np. powszechne doświadczenie materializmu czy brak świadectwa – wzbudzając powołania, które będą odwoływały się do radykalnego naśladowania Jezusa Chrystusa.

> **Dzisiaj mamy do czynienia nie tyle z kryzysem powołań czy powołanych, ile z kryzysem decyzyjności.**

Od samego początku osoby konsekrowane są swego rodzaju znakiem obecności Boga na ziemi. W ruchu drogowym znak, by właściwie pełnił swoją funkcję, musi być widoczny, czytelny i powinien być we właściwym miejscu. Prowokuje kierowców do myślenia i podejmowania konkretnych decyzji. Podobnie jest w przypadku osób konsekrowanych. Istotą ich życia jest pokazywanie, poprzez obrany styl i radykalizm, rzeczywistości królestwa niebieskiego już tu na ziemi. Na wzór pierwszych chrześcijan, o których mówiono, że żyją na ziemi, ale ich ojczyzną jest niebo. Prowokują każdego z nas do zastanowienia nad sensem i celem własnego życia i powołania.

Dlaczego maleje liczba powołań do tej formy życia?

Życie zakonne to dar Ducha Świętego. To On udziela powołania, ale rodzi się pytanie: na ile współczesny człowiek odpowiada na Boże wezwanie? Rzeczywiście doświadczamy obecnie kryzysu, a samo to słowo odmieniane jest przez wszystkie przypadki, jednak problem leży znacznie głębiej. Współczesny człowiek ma trudność z odpowiedzią na zaproszenie, które Bóg do niego kieruje, niezależnie od tego, czy mówimy o powołaniu do kapłaństwa, życia zakonnego czy małżeństwa. Widzimy przecież, że w skali globalnej maleje nie tylko liczba powołań zakonnych czy kapłańskich, ale jest też realny problem z powołaniem do małżeństwa. Coraz mniej młodych decyduje się na zawarcie sakramentalnego małżeństwa, a przybywa tzw. „związków na próbę", „związków czasowych" itd. Zatem dzisiaj mamy do czynienia nie tyle z kryzysem powołań czy powołanych, ile z kryzysem decyzyjności. Oczywiście, jeśli chodzi o liczbę powołań do życia konsekrowanego, z punktu widzenia socjologicznego jesteśmy świadkami nie tylko kryzysu, ale wręcz dramatu powołaniowego. Jednak wpisuje się to w szerszy kontekst obecnej sytuacji, czyli właśnie kryzysu odpowiedzi na Boże wezwanie, niezależnie od jego rodzaju.

Jak dziś młodym ludziom mówić o życiu konsekrowanym?

Najlepszym sposobem jest osobiste świadectwo życia. Pamiętamy scenę z Ewangelii, gdy Andrzej przyszedł do Piotra i powiedział: „Znaleźliśmy Mesjasza", a Piotr po prostu za Nim poszedł. Dlatego warto przedstawicieli życia konsekrowanego zapraszać do parafii czy na spotkania wspólnot, które są w Kościele. Nieraz zdarza się, że ktoś zafascynował się spotkaną osobą czy przykładem jej życia i od tego momentu otworzył się na łaskę i rozeznawanie własnego powołania. W rozeznawaniu z kolei pomocne będą rekolekcje, szczególnie prowadzone w ciszy, której tak brakuje w dzisiejszym rozpędzonym świecie.

fot. PAP/EPA/ Sergey Dolzhenko

Apele o powstrzymanie wojny

„Nauczeni doświadczeniem poprzednich pokoleń, zwracamy się z apelem do rządzących o powstrzymanie się od działań wojennych. Zachęcamy przywódców do niezwłocznego wycofania się z drogi stawiania ultimatum i wykorzystywania innego państwa jako karty przetargowej. Wszelkie rozbieżności interesów winny być rozwiązywane nie przy użyciu broni, ale na drodze porozumień. Wspólnota międzynarodowa winna solidarnie połączyć swoje wysiłki i aktywnie wesprzeć wszystkimi możliwymi sposobami będące w zagrożeniu społeczeństwo” – zaapelowali wspólnie biskupi Polski i Ukrainy.

„Obecna sytuacja domaga się od chrześcijan tradycji wschodniej i zachodniej pełnej odpowiedzialności za teraźniejszość i przyszłość naszego kontynentu oraz gotowości ponoszenia ofiar w obronie wspólnoty rodzinnej, narodowej i państwowej” – podkreślili biskupi. I zaprosili do wspólnej modlitwy autorstwa św. Jana Pawła II, zakończonej słowami: „Ojcze, obdarz nasze czasy dniami pokoju. Niech już nie będzie więcej wojny”.

Pod apelem podpisali się hierarchowie rzymsko- i greckokatoliccy: abp Światosław Szewczuk, abp Stanisław Gądecki, abp Mieczysław Mokrzycki, abp Eugeniusz Popowicz, bp Nił Łuszczak.

W modlitwę o powstrzymanie wojny włączył się papież Franciszek. Z jego inicjatywy środa 26 stycznia była dniem modlitwy o pokój. W odpowiedzi abp Stanisław Gądecki zaapelował, by ten dzień był w Kościele w Polsce dniem modlitwy i postu w intencji pokoju na Ukrainie./**bs**

Biskup do dziennikarzy

„Pragnę podziękować za rzetelne przekazywanie informacji oraz wkład w dzieło ewangelizacji. Szczególne wyrazy wdzięczności kieruję do dziennikarzy i pracowników naszych mediów diecezjalnych. Niech Wasza służba prawdzie rodzi dobre owoce” – napisał bp Romuald Kamiński, ordynariusz warszawsko-praski, w przypadającym 24 stycznia dniu św. Franciszka Salezego, patrona dziennikarzy i prasy katolickiej. „Niech Święty Patron wyprasza potrzebne w Waszej posłudze łaski, a codzienna praca przynosi satysfakcję”.

Podkreślił kluczową rolę mediów w dzisiejszym świecie, która jest warunkiem koniecznym funkcjonowania świadomych i wolnych społeczeństw./**bs**

Krzysztof Ziemiec

Kuriozalne wyroki

Co się udało, a czego nie udało się zrealizować rządom Zjednoczonej Prawicy przez dwie kadencje? Odpowiedzi na to pytanie padną za niecałe dwa lata, w czasie kampanii wyborczej. I chyba będą dość przewidywalne. Otóż kibice jednej ze stron będą zachwyceni, a drugiej – zdruzgotani, źli i załamani… Świat od jakiegoś czasu stara się wymusić na każdym z nas coś w rodzaju jasnej deklaracji, czasem wbrew faktom i logice, jakby nie było różnych odcieni. A jak w życiu, tak i w polityce na wszystko trzeba spojrzeć z dystansu i bez emocji.

Według mnie już dziś można powiedzieć, że udało się dać realne poczucie godności wielu odrzuconym czy marginalizowanym grupom społecznym. Programy socjalne i nie mniej istotne deklaracje słowne sprawiły, że – przynajmniej na jakiś czas, bo pandemia pewnie może to zmienić – zahamowaliśmy tempo rozwarstwienia społeczeństwa i skalę ubóstwa.

A co się nie udało? Widząc obecne zamieszanie – wprowadzenie Polskiego Ładu. Do tego dochodzi kryzys covidowy i kryzys na granicy, który nie wiadomo, jak się zakończy. Ale jeśli spojrzeć szerzej i dalej, błędem było, że po 2015 r. PiS nie oparło się na tzw. milczącej większości. Nie zagospodarowało, a odrzuciło z powodu nieufności pewne środowiska, wielu apolitycznych ekspertów. To lekcja na przyszłość dla każdej nowej władzy.

Jest coś jeszcze, co miało być wizytówką tej władzy, a zamieniło się w polityczną jatkę – wymiar sprawiedliwości. Było dużo słów, kolejnych ustaw, weta i protesty. I co zostało? W odczuciu przeciętnego obywatela, jeśli coś się zmieniło w kwestii sądów, to tylko na gorsze. Przykład? Szokujący wyrok w sprawie pirata drogowego, który zuchwałym łamaniem prawa chwalił się w Internecie. Robert N., pseudonim Frog, został w ubiegłym tygodniu uniewinniony. Człowiek, który urządzał sobie pseudorajdy w Warszawie i w okolicach Kielc, może dalej to robić! Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił wyrok pierwszej instancji, skazujący pirata na dwa i pół roku więzienia. Wyrok jest kuriozalny, dlatego Prokuratura Krajowa zapowiedziała wniosek o kasację. Skąd się wziął tak niedorzeczny wyrok, który wręcz zachęca do bezkarności?! Sprzeciw budzi też jego uzasadnienie, że osoba stwarzająca takie zagrożenie w krytycznym czasie panowała nad pojazdem. Dodam, że co roku na polskich drogach między innymi w wyniku takich zachowań ginie dwa tysiące osób.

Zmiany w wymiarze sprawiedliwości miały być wizytówką władzy.

A podobnych wyroków jest znacznie więcej, nie tylko w sprawach drogowych. W ostatnich dniach Sąd Najwyższy utrzymał złagodzenie kar więzienia dla opiekunów trzech dziewczynek, którzy przez dwa lata podczas libacji alkoholowych brutalnie gwałcili kilkuletnie dzieci. W tym przypadku również szokuje uzasadnienie. Sąd podkreślał, że oskarżeni nie spowodowali u dziewczynek obrażeń fizycznych.

Czy sędziowie nie powinni się również liczyć z tym, że wyroki nie mogą być aż tak sprzeczne ze społecznym poczuciem sprawiedliwości? Jedno jest pewne – jeśli sędziowie chcą, by ich szanowano i szanowano ich wyroki, i jeśli władza chce przejść do historii jako ta, która wreszcie to zmieni, trzeba działać szybko!

Autor jest dziennikarzem TVP

W SKRÓCIE

■ **Dar papieża Franciszka.** Watykańska Dykasteria ds. Integralnego Rozwoju Człowieka, do której zadań należy m.in. koordynacja kościelnej działalności charytatywnej, poinformowała, że papież Franciszek polecił wysłać 100 tys. euro na rzecz grup migrantów „zablokowanych między Polską a Białorusią" i na pomoc dla Caritas Polska, by „stawić czoło kryzysowi migracyjnemu na granicy między obu krajami, wynikającemu z sytuacji konfliktowej, jaka trwa od ponad 10 lat".

■ **Wełna na paliusze.** Jak co roku w uroczystość św. Agnieszki w rzymskiej bazylice św. Agnieszki za Murami poświęcono dwa baranki, których wełna zostanie użyta do utkania paliuszy dla nowych arcybiskupów. Od 2019 r. papież nie błogosławi już baranków, przygotowywane są one do poświęcenia przez polskie siostry nazaretanki w ich domu macierzystym w Rzymie.

■ **Nowy lider CDU.** Friedrich Merz został wybrany na nowego lidera chadeckiej partii CDU, uzyskując blisko 95 procent głosów. 66-letni polityk jest następcą Armina Lascheta, który poniósł porażkę jako kandydat na kanclerza we wrześniowych wyborach w Niemczech.

■ **Karnawał inaczej.** Parada szkół samby, która miała się odbyć w Rio de Janeiro na zakończenie karnawału, została ostatecznie przesunięta na kwiecień w związku z gwałtownym wzrostem liczby zakażeń wariantem Omikron koronawirusa. Z powodu COVID-19 zmarło w tym kraju 623 tys. osób. Natomiast tegoroczny karnawał w Wenecji odbędzie się, w dniach od 12 lutego do 1 marca, ale nie będzie to masowa impreza w zatłoczonych miejscach, zostanie rozłożona na wiele spektakli i wydarzeń w różnych punktach miasta – zapowiedziały władze Wenecji.

■ **Współpracownicy papieża chorzy.** Sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej kard. Pietro Parolin oraz jego zastępca, abp Edgar Pena Parra, zakażeni są koronawirusem. Obaj są na kwarantannie.

■ **Nowa przewodnicząca PE.** Maltańska eurodeputowana Roberta Metsola z grupy Europejskiej Partii Ludowej została wybrana na stanowisko nowej przewodniczącej Parlamentu Europejskiego. Metsola otrzymała 458 głosów, przy wymaganej większości 309 głosów.

NIEDZIELA SŁOWA BOŻEGO

fot. PAP/EPA/Claudio Peri

Na konieczność powiązania kultu Boga z troską o człowieka wskazał Ojciec Święty w homilii w III niedzielę zwykłą, którą ustanowił Niedzielą Słowa Bożego. Po raz pierwszy Franciszek udzielił osobom świeckim posługi lektora i katechety. Nawiązując do czytań liturgicznych, papież podkreślił, że w centrum życia świętego Ludu Bożego i drogi wiary jest Bóg ze swoim Słowem. Wskazał, że Słowo objawia Boga i prowadzi nas do człowieka. Papież podkreślił, że Słowo Boże nas zmienia. Zachęcił do postawienia sobie pytania: „Czy jesteśmy Kościołem posłusznym wobec Słowa? Czy jesteśmy Kościołem, który słucha innych, który jest zaangażowany w wyciągnięcie ręki, aby podnieść naszych braci i siostry z tego wszystkiego, co ich uciska, aby rozsupłać węzły strachu, aby uwolnić najbardziej wrażliwych z więzień ubóstwa, znużenia wewnętrznego i smutku, który gasi życie?".

ŚWIĘTO JORDANU

19 stycznia (6 stycznia według kalendarza juliańskiego) Kościoły prawosławne oraz Kościół greckokatolicki obchodziły święto Epifanii, czyli wspomnienie chrztu Pańskiego w rzece Jordan, podczas którego objawił się Bóg w trzech Boskich Osobach. Jest to jedno z najbardziej uroczystych świąt w tamtejszych Kościołach. Na zdjęciu uroczystości w soborze Zmartwychwstania Pańskiego w Biszkeku w Kirgistanie.

fot. PAP/EPA/STF

MARSZ ŻYCIA W WASZYNGTONIE

W największym marszu dla życia w Stanach Zjednoczonych 50 tys. osób przeszło ulicami Waszyngtonu. Pozdrawiając jego uczestników, papież Franciszek podkreślił, że „dopiero wówczas, gdy świętość osoby ludzkiej jest respektowana i jej prawa uznane, różne formy niesprawiedliwości społecznej mogą zostać przezwyciężone".

Waszyngtoński marsz odbył się już po raz 49. Ma on miejsce zawsze w rocznicę wyroku Sądu Najwyższego, który 22 stycznia 1973 r. zezwolił w tym kraju na aborcję. Marsz rozpoczął się wspólną modlitwą w bazylice Niepokalanego Poczęcia NMP, skąd uczestnicy przeszli pod budynek Sądu Najwyższego. Podobne marsze przeszły wcześniej przez Chicago i Phoenix.

fot. PAP/EPA/Shawn Thew

fot. PAP/EPA/Rodrigo Sura

MĘCZENNICY Z SALWADORU

W stolicy Salwadoru beatyfikowani zostali czterej męczennicy wojny domowej, która toczyła się w tym najmniejszym państwie Ameryki Środkowej w latach 1979–1992. W ich gronie są: jezuita o. Rutilio Grande oraz jego dwaj świeccy współpracownicy, Manuel Solórzano i Nelson Rutilio Lemus, zamordowani 12 marca 1977 r., a także franciszkanin o. Cosme Spessotto, który zginął 14 czerwca 1980 r. Uroczystości przewodniczył legat papieski kard. Gregorio Rosa Chavez z Salwadoru.

– Stali oni u boku ubogich, dając świadectwo Ewangelii w prawdzie i sprawiedliwości, aż do przelania krwi. Niech ich heroiczny przykład wzbudzi we wszystkich pragnienie bycia odważnymi w budowaniu braterstwa i pokoju. Brawa dla nowych błogosławionych! – mówił papież Franciszek w niedzielę 23 stycznia.

BOHATEROM POWSTANIA STYCZNIOWEGO

Minęła 159. rocznica wybuchu powstania styczniowego. Z tej okazji odbyły się okolicznościowe uroczystości. Pod pomnikiem Antoniego Mackiewicza w Kownie (na zdjęciu), straconego w tym mieście duchownego katolickiego, inicjatora powstania styczniowego na Litwie, kwiaty złożył wicepremier Piotr Gliński.

fot. PAP/EPA/Valdemar Doveiko

W SKRÓCIE

■ **Szwecja w NATO?** Rośnie poparcie Szwedów dla członkostwa w NATO. Za wstąpieniem Szwecji do Sojuszu opowiada się 37 proc. obywateli, 35 proc. jest temu przeciwnych, a 28 proc. „nie ma zdania" – wynika z opublikowanego sondażu.

■ **Roosevelt rasistą?** Sprzed Amerykańskiego Muzeum Historii Naturalnej w Nowym Jorku usunięty został pomnik amerykańskiego prezydenta Theodore'a Roosevelta. Robotnicy zdemontowali potężną statuę, ponieważ według placówki obrazuje „hierarchię rasową". Pomnik istniał od 1940 r.

■ **Merkel odmawia.** Była kanclerz Niemiec Angela Merkel odrzuciła ofertę pracy doradcy wysokiego szczebla w Organizacji Narodów Zjednoczonych. Objęcie stanowiska zaproponował jej sekretarz generalny ONZ Antonio Guterres.

■ **Poroszenko wolny.** Sąd w Kijowie nałożył na byłego prezydenta Ukrainy Petra Poroszenkę tzw. osobiste zobowiązania. Nie przychylił się do wniosku prokuratury o jego aresztowanie.

■ **Zabójstwo nauczycielki.** Młody obywatel Słowacji Jozef Puska został oskarżony o głośne w Irlandii zabójstwo 23-letniej nauczycielki Ashling Murphy. Została ona zamordowana w pobliżu Tullamore, gdy po skończeniu zajęć w szkole uprawiała jogging. Jej zabójstwo odbiło się głośnym echem w Irlandii. Od czasu znalezienia jej ciała w całym kraju odbywały się czuwania ku pamięci kobiety. W pogrzebie uczestniczyli prezydent Michael D. Higgins i premier Micheal Martin, a dzieci ze wszystkich szkół w kraju w czasie uroczystości oddały hołd zamordowanej nauczycielce minutą ciszy.

Serwis przygotowano na podstawie PAP, KAI i RV

fot. PAP/EPA/Gráfica

GROŹNY WULKAN

Najbardziej aktywny w Ameryce Środkowej Volcán de Fuego znów dał o sobie znać. Zagrożony jest znany ośrodek turystyczny Antigua Guatemala, skąd w okresie niskiej aktywności wulkanu organizowane są wycieczki dla turystów.

REKLAMA

JAK PRZEŻYĆ MSZĘ ŚWIĘTĄ GŁĘBIEJ?
Dzięki Gestom i słowom Mszy Świętej dowiesz się:
• co oznaczają poszczególne gesty wykonywane w czasie Eucharystii,
• jak przeżyć Mszę Świętą bardziej świadomie,
• co tak naprawdę znaczą wypowiadane przez kapłana i wiernych słowa.
NIE PRZEGAP OKAZJI! Z KODEM IDZIEMY DO 28.02.22 RABAT -30%!
idziemy PASTORES niedziela
BRATNI ZEW
264 strony, format 115x185 mm, oprawa miękka
cena: 39,90 zł 27,93 zł
Zamówienia tel. 725 505 610, www.bratnizew.pl

Anna Meetschen

Niemieckie raporty

Kolejna diecezja, kolejny raport. Niemcy od kilku dni żyją raportem na temat wykorzystywania seksualnego w archidiecezji Monachium i Fryzyngi, który został opracowany przez kancelarię prawną Westpfahl-Spilker-Wastl i liczy ponad 1600 stron.

Raport, zlecony przez tę archidiecezję, dotyczy lat 1945–2019 i identyfikuje 235 domniemanych sprawców, w tym 173 księży, oraz 497 ofiar. Autorzy raportu oskarżają o bezczynność metropolitów: ówczesnego, kard. Josepha Ratzingera, i obecnego, kard. Reinharda Marxa.

Po ubiegłotygodniowej prezentacji dokumentu, na której zabrakło kard. Marxa, rozpętała się prawdziwa burza medialna. Państwowe media z marszu ogłosiły emerytowanego papieża Benedykta XVI winnym zaniedbań w swojej diecezji, chociaż raport kancelarii prawnej to nie wyrok sądu. Poza tym dokument ten nie przedstawia żadnych dowodów ani nawet poszlak świadczących o winie kard. Ratzingera, który kierował archidiecezją w latach 1977–1982.

Co na to papież senior? Jeszcze przed publikacją raportu Benedykt XVI przesłał do jego autorów 82 strony swoich notatek, w których stanowczo zaprzecza zarzutom o tuszowanie czterech przypadków pedofilii. Odnośnie do jednego z nich, dotyczącego ks. Petera H., który w 1980 r. przybył z Essen do Monachium na terapię, papież emeryt najpierw zaprzeczył, jakoby brał udział w decyzyjnym posiedzeniu ordynariatu 15 stycznia 1980 r. Jednakże autorzy raportu stwierdzili, iż protokół z posiedzenia potwierdza, że kard. Ratzinger był na nim obecny. Na to abp Georg Gänswein wydał oświadczenie, że po zapoznaniu się z raportem Benedykt XVI, powołując się na swój wiek, potwierdza, że był obecny na posiedzeniu ordynariatu, oraz że „jest mu bardzo przykro z powodu tego błędu i prosi o wybaczenie". Abp Gänswein dodał, że „obiektywnie prawidłowe i udokumentowane w aktach jest jednak stwierdzenie, iż na tym spotkaniu nie podjęto żadnej decyzji dotyczącej przydziału duszpasterskiego tegoż księdza. Uwzględniony został jedynie wniosek o zapewnienie mu zakwaterowania podczas leczenia w Monachium".

Abp Gänswein przyznał, że obecnie papież senior z uwagą czyta zawarte w raporcie doniesienia, „które napawają go wstydem i bólem z powodu cierpień zadanych ofiarom". „Choć stara się szybko przeczytać raport, prosi o wyrozumiałość, że ze względu na jego wiek i stan zdrowia, ale także ze względu na dużą objętość, przeczytanie go w całości będzie wymagało czasu. Sprawozdanie zostanie opatrzone stosownym oświadczeniem", pisze papieski sekretarz.

Mimo tego liberalne środowiska (także kościelne) domagają się wyciągnięcia konsekwencji wobec papieża emeryta, a niektórzy postulują nawet ponowną ocenę jego pontyfikatu.

Faktem jest, że największe afery pedofilskie w Kościele wyszły na jaw u schyłku pontyfikatu Jana Pawła II, a Benedykt XVI musiał się z nimi zmierzyć już w całej rozciągłości. I zaraz po wyborze kard. Bergoglio na Stolicę Piotrową nowy papież wyraził uznanie dla zasług swojego poprzednika w zwalczaniu pedofilii w Kościele i jej zapobieganiu. Jego decyzje w tej kwestii określił „wielkimi" i ocenił jako „poważne wyzwanie" (29 listopada 2013 r. podczas spotkania ze 120 przełożonymi generalnymi). Czy ta ocena papieża Franciszka w chwili publikacji raportu przestaje być wiarygodna?

> **W następnych tygodniach uwaga mediów i wiernych znowu skupi się na Kościele w Niemczech.**

Spójrzmy na poprzedni raport zlecony przez archidiecezję Kolonii, opublikowany przez niezależną kancelarię prawną w marcu ubiegłego roku, który wywołał ogromne poruszenie nad Renem. Autorzy raportu zarzucili biskupom pomocniczym Kolonii Ansgarowi Puffowi i Dominikusowi Schwaderlappowi oraz obecnemu arcybiskupowi Hamburga Stefanowi Heßemu niedopełnienie obowiązków.

W związku z tym papież Franciszek wysłał do Kolonii swoich wizytatorów, po czym nie przyjął rezygnacji ani metropolity Hamburga, ani kolońskich biskupów pomocniczych. W ich przypadku „można mówić o pojedynczych zaniedbaniach, ale nie o zamiarze tuszowania pedofilii czy ignorowania osób poszkodowanych", podawało uzasadnienie.

Papież uznał również, że kard. Rainer Maria Woelki pozostanie arcybiskupem Kolonii, gdyż „nic nie wskazuje na to, by kardynał postępował niezgodnie z prawem i tuszował przypadki pedofilii wśród duchownych". Jak będzie w przypadku archidiecezji Monachium i Fryzyngi?

Póki co kard. Marx, komentując na gorąco raport, stwierdził: „Jestem wstrząśnięty i wstydzę się" oraz dodał, że będzie omawiać raport z komitetem doradczym ofiar oraz z niezależną komisją. Zresztą, już w maju ubiegłego roku kard. Marx złożył rezygnację z urzędu metropolity Monachium i Fryzyngi na ręce papieża Franciszka – w celu „poniesienia współodpowiedzialności za katastrofę wykorzystywania seksualnego w ostatnich dziesięcioleciach przez osoby pełniące funkcje w Kościele". Ojciec Święty jednak jej nie przyjął.

Zatem w następnych tygodniach uwaga mediów i wiernych znowu skupi się na Kościele w Niemczech. Nie ulega wątpliwości, że przestępstwa wykorzystywania seksualnego w Kościele, tak jak w każdej innej instytucji, muszą zostać rozliczone, a sprawcy ukarani. Co do tego nie ma dyskusji. Ale za każdym razem czytając czy komentując doniesienia o nadużyciach w Kościele, należy zapytać, czy dana forma rozliczeń przypadków pedofilii naprawdę przyczynia się do oczyszczenia Kościoła, czy też może służy osłabieniu go poprzez zniszczenie jego najwyższych autorytetów. To pytanie powinien zadać sobie każdy, komu leży na sercu dobro pokrzywdzonych i dobro Kościoła.

Dariusz Kowalczyk SJ

Z czym do oddalonych?

Hasło, że trzeba głosić Ewangelię oddalonym, czyli tym, którzy jej w ogóle nie znają, i tym, którzy ją z jakichś powodów odrzucili, jest jak najbardziej słuszne. Ale jak to bywa ze słusznymi hasłami, także w tym przypadku łatwo o nieporozumienia, brak równowagi, stoczenie się w myślenie ideologiczne. Rozróżniamy duszpasterstwo, które zwrócone jest do tych, którzy wierzą i praktykują, i ewangelizację, czyli wyjście ku tym, którzy nie wierzą, aby przyjęli Chrystusa. Kościół powinien zajmować się i jednym, i drugim, tj. duszpasterstwem i ewangelizacją. Pozostaje określenie właściwych proporcji, a te zależą od konkretnej sytuacji Kościoła lokalnego. Niewątpliwie, inne są potrzeby i zadania Kościoła np. w Tokio, a inne w Nowym Sączu.

Jezus rozsyłał apostołów po dwóch, aby głosili, że przybliżyło się Królestwo Boże, aby uzdrawiali i wzywali do nawrócenia. Przy czym udzielił im takiej oto rady: „Jeśli w jakim miejscu was nie przyjmą i nie będą was słuchać, wychodząc stamtąd strząśnijcie proch z nóg waszych na świadectwo dla nich” (Mk 6, 11). Taki gest nie oznacza pogardy, ale jest mocnym znakiem w obronie prawdy. Boża miłość to nie „bla, bla, miłujmy się” albo „róbta co chceta”. Bóg kocha w prawdzie i dlatego rozróżnia między dobrem a złem. Ale słowa Jezusa mówią nam coś jeszcze innego. Otóż Kościół głosi Ewangelię o zbawieniu wszystkim, ale nie powinien tracić za dużo czasu na ludzi zatwardziałych, którzy nie chcą słuchać. Wtedy trzeba pójść gdzie indziej.

Zwracanie się do oddalonych bywa mylone z podlizywaniem się światu i jego modnym ideologiom. Mamy do czynienia z mniej więcej takim oto rozumowaniem: Jak będziemy mili, pozytywni, otwarci, to oddaleni spojrzą na Kościół z sympatią, czyli zbliżą się do Kościoła, a przecież o to nam chodzi. Otóż nie! Nie o to nam chodzi, aby nas poklepywano po plecach w zamian za nieporuszanie niewygodnych tematów, uśmiechanie się i udawanie, że deszcz pada, kiedy nas po prostu opluwają. Apostołowie szli do obojętnego, a często wrogiego świata, bo mieli coś ważnego do powiedzenia. Mieli słowo o zbawieniu w Chrystusie. Nie podlizywali się nikomu. Choć, tak jak Paweł na Areopagu, próbowali niekiedy wejść drzwiami słuchaczy, aby wyjść swoimi, czyli doprowadzić do wiary w Jezusa.

Kościół powinien wychodzić ku oddalonym, ale najpierw musi wiedzieć po co…

Niekiedy bywa tak, że ci, którzy głoszą potrzebę większego otwarcia się na świat, nikogo nie ewangelizują, ale sami dają się „ewangelizować” ideologiami świata. W konsekwencji mówią nie o nawróceniu oddalonych, ale o zreformowaniu Kościoła, by był dla oddalonych bardziej strawny. Główny nurt synodu w Niemczech jest tego smutnym przykładem. Nie brakuje dziś różnych katolickich aktywistów, którzy bardziej przypominają działaczy partii zielonych niż uczniów Chrystusa, których słowo zakorzenione jest w Ewangelii, Tradycji i Magisterium Kościoła. Była nieszczęsna, marksizująca teologia wyzwolenia. Tyle że – jak to niektórzy kąśliwie zauważają – Kościół katolicki wybrał ubogich, a ubodzy wybrali Kościoły pentekostalne. Rzeczywiście, w Ameryce Łacińskiej coraz więcej ludzi nie chce słuchać księży, którzy rozprawiają o sprawiedliwości społecznej, tym bardziej że zasadniczo nic z tego nie wynika, a chętnie idzie na spotkania z pastorami, którzy mówią o przebaczeniu grzechów i życiu wiecznym.

Z jednej strony mówi się o potrzebie pójścia do oddalonych, ale z drugiej formułuje się zastrzeżenia, że nie chodzi o prozelityzm, o jakieś nawracanie „na siłę”, jakby to był dziś jakiś realny problem w Kościele katolickim. Wychodzi na to, że tak właściwie to chodzi o bliżej niezdefiniowany dialog. Tymczasem chodziłoby o nawiązywanie do takich wzorców, jak Paweł Apostoł czy też np. Franciszek Ksawery. Przypominają się tu jednak słowa byłego generała jezuitów, o. Kolvenbacha: „Tym, co najbardziej nas zadziwia u św. Franciszka Ksawerego, jest jego żarliwe przekonanie o palącej potrzebie głoszenia Ewangelii, gdy tymczasem my wobec perspektywy ewangelizacji pozostajemy dość bierni. Fakt, że dzieło ewangelizacji wymaga dziś szacunku dla ludzkich sumień i różnorodności kultur oraz postawy dialogu, że musi brać pod uwagę religijny pluralizm i obojętność religijną, powinien skłaniać nas do dzielenia ksaweriańskiej żarliwości, a nie utwierdzać w rezygnacji, jak gdyby już nic nie było do zrobienia”. Kościół powinien wychodzić ku oddalonym, ale najpierw musi wiedzieć po co… Tak jak wiedzieli to św. Paweł i wielu innych świętych po nim.

dkowalczyk@jezuici.pl

Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Cywilizacja śmierci

Aborcja jest najczęstszą przyczyną śmierci na świecie i powoduje więcej zgonów niż zachorowania na raka czy wypadki drogowe. Na całym świecie przeprowadzono już w tym roku ponad 2 mln 100 tys. aborcji. Niebawem liczba zabitych jedynie w tym roku nienarodzonych dzieci będzie większa od liczby wszystkich ofiar śmiertelnych COVID-19.

Liczby te podaje witryna internetowa „Worldmeters”. Dane odpowiadają statystykom Światowej Organizacji Zdrowia z poprzednich lat. W latach 2015–2019 przeprowadzano średnio 73,3 mln aborcji rocznie./**wś**

Bezwyznaniowcy na Słowacji

23,8 proc. mieszkańców Słowacji określiło siebie w ubiegłorocznym spisie ludności jako osoby bez przynależności religijnej. W 2011 r. twierdziło tak tylko 13,4 proc. społeczeństwa. Ogółem na Słowacji mieszka ok. 5,5 mln osób.

W ubiegłym roku 55,8 proc. ludności zadeklarowało się jako katolicy, w porównaniu z 62 proc. w poprzednim spisie powszechnym. Pod względem wielkości Kościołów kolejne miejsca zajmują luteranie (5,3 proc.) grekokatolicy (4 proc.) i ewangelicy reformowani (1,6 proc.)./**wś**

REKLAMA

fot. ks. Paweł Kłys

Skąd czerpać radość?

Z metropolitą łódzkim abp. **Grzegorzem Rysiem** rozmawia ks. Paweł Kłys

Jak być radosnym w sytuacji pandemii i szalejącej inflacji?

Powiedziałbym, że niezależnie od tego, jaka jest sytuacja, człowiek jest od niej większy – to po pierwsze. Po drugie, należy się skupić na tym, co możliwe, gdyż to daje poczucie satysfakcji, a nie na tym, co niemożliwe. A już największa radość może się brać z tego, że w takich trudnych kontekstach możemy być bardziej dla siebie nawzajem. Nawet przy wszystkich reżimach i obostrzeniach możemy być ze sobą, pomóc sobie – przynieść drugiemu to, czego najbardziej potrzebuje, albo wykonać telefon do kogoś, kto jest samotny. Takie najprostsze rzeczy, nawet jeśli są trudniejsze w sytuacji kryzysu, tym większą sprawiają radość. Przepraszam, że dam swój przykład. Dostałem zaproszenie do Ojca Świętego i tydzień przed wizytą złapałem grypę. Pierwsze, co zrobiłem, to kupiłem sobie testy na COVID. Jak mam iść do papieża, mając podejrzenie, że mogę go zarazić? To jest nieuczciwe! Mógłbym zrezygnować z tej wizyty – choć sobie tego nie wyobrażam – i powiedzieć: jest COVID, nigdzie się nie ruszam. Jednak jeśli chcę skorzystać z takiego zaproszenia – a chcę z wielką radością – to muszę to zrobić w sposób wymagający większego mojego trudu niż w normalnych warunkach, nie mówiąc o tym, że muszę spełnić wszystkie inne wymagania, jakie stawiają linie lotnicze oraz przepisy dotyczące wyjazdu i wjazdu do Włoch. To jest trudniejsze, ale tym większa jest radość, gdy do tego dochodzi.

A jak osiągnąć radość w codzienności, gdy jesteśmy zabiegani i brak nam czasu?

Radość można czerpać z szybkiego odpoczynku! Jedną z pierwszych lekcji, jaką zapamiętałem, a której udzielił nam prefekt w krakowskim seminarium, było: Pamiętajcie, ksiądz musi się nauczyć szybko odpoczywać. Jeśli jestem zabiegany, urobiony po łokcie jak Wenus z Milo, nie mam na nic czasu, to w takim kieracie wyrwanie się – jak to robił kard. Wojtyła – na tzw. dniówkę, tzn. osiem godzin na nartach, musi sprawiać niesłychaną radość. Taki odpoczynek intensywny, szybki, by nie dać się w codzienności uśpić i zarobić na amen, z pewnością sprawi wiele radości.

Co zrobić, gdy w życiu duchowym nie odczuwamy radości?

Wszelkie trudności związane z brakiem radości trzeba przetrzymać z poczuciem, że nie zawsze tak będzie, to po pierwsze, a po drugie – przecież nie do tego sprowadza się spotkanie z Panem. Nie można mierzyć jakości spotkania z Bogiem na modlitwie intensywnością emocji. One czasem są, a czasami ich nie ma. Emocje są takie, a czasami są inne. Nie od jakości uczuć zależy jakość spotkania. Po stronie człowieka liczy się przede wszystkim „być” – mieć czas dla Pana Boga, bo w ten sposób okazujemy Mu, że jest chwalebny, tzn. jest ważny. Jeśli nie mam dla Pana Boga czasu, to oznacza, że jest On nieważny. Mogę spędzić czas przed Bogiem, nawet śpiąc. Ojciec Święty Franciszek radzi księżom – wiem to od kard. Konrada Krajewskiego – że jak mają spać przed telewizorem, to niech idą do kaplicy i prze-

śpią się przed tabernakulum. To o wiele sensowniejsze miejsce na sen. Jest to czas, w którym jestem przed Panem.

Liczy się też to, czy w tym spotkaniu mam pragnienie słuchania. Nie żeby Boga zagadać, ale by usłyszeć to, co On ma mi ważnego do powiedzenia. Zdarza się, że On nic nie mówi albo ja nic nie słyszę. To nie oznacza, że spotkanie się nie udało, tylko może się okazać, że mamy taki moment, że wystarczy nam pobyć ze sobą. Jak mówi papież Benedykt XVI: Pan mi pokazuje: nie potrzebujesz nowego Słowa, boś jeszcze nie przetrawił tego, które otrzymałeś tydzień temu. Spotkanie zawsze daje radość, która nie przekłada się na jakieś wyjątkowe emocje. Radość w Piśmie Świętym jest synonimem głębokiego pokoju. Źródłem radości jest głęboko doświadczany pokój. On nie musi być wyrażony eksplozją radości!

Spokój sumienia jest tym, co daje człowiekowi radość.

Co Pismo Święte mówi o radości?

Pismo Święte mówi najpierw o smutku – nie żeby wyżej stawiało smutek niż radość, ale zwraca uwagę na to, że pierwszym smutnym człowiekiem był Kain. Pan Bóg go przestrzega przed smutkiem, gdyż jest to taka postawa, która może doprowadzić do tego, że „grzech go opanuje". Powinno być przecież odwrotnie. Człowiek wezwany jest do wolności w stosunku do zła. Kaina smuci dobro brata i to, że brat został pobłogosławiony przez Boga, i że jego ofiara została przyjęta. Najgorsze w tej historii jest to, do czego ten smutek go prowadzi. Zamiast poprowadzić go do refleksji, dlaczego jego ofiara nie została przyjęta, prowadzi go do zazdrości i zabójstwa. To mi się kojarzy z tekstem św. Pawła w Nowym Testamencie – można się zasmucić po Bożemu lub można się zasmucić w diabelski sposób. Jest też taki fragment w Księdze Rodzaju, że Bóg pożałował, że stworzył ludzi, i zasmucił się tym, jak człowiek wygląda. Ile razy przeżywamy w Kościele niedzielę radości, tyle razy przypominam sobie smutek Kaina, by najpierw samemu sobie, a potem innym uświadomić, że i smutek, i radość to niesłychanie poważne rzeczy. Mówimy o postawach, które bardzo wiele oznaczają i bardzo wiele mogą z człowieka wygenerować.

By zachować równowagę, trzeba powiedzieć o Jezusie, który się rozradował w Duchu Świętym, co pokazuje nam Ewangelia, w której widzimy Jezusa cieszącego się z innymi. Jezus nie za bardzo rozumie kogoś, kto nie potrafi się cieszyć z cieszącymi i smucić ze smucącymi. Nie bez powodu przeciwnicy Jezusa mówią o Nim: „oto żarłok i pijak, przyjaciel celników i grzeszników!" (Mt 11, 19). Widzimy Jezusa wielokrotnie przy stole z ludźmi. Po tej linii idzie także nauczanie Jezusa: „Radujcie się zawsze w Panu. Powtarzam wam, radujcie się! Niech radość w Panu będzie waszą ostoją!" (Flp 4, 4). A jeśli jest wezwanie do smutku, to jest to wezwanie do smutku po Bożemu, który prowadzi człowieka do zmiany postępowania, do nawrócenia.

Ewangelią, w której najbardziej podkreślona jest radość, jest z pewnością Ewangelia św. Łukasza, z opisem dzieciństwa Pana Jezusa. Widać tam nieustanne wezwanie do radości, poczynając od sceny zwiastowania. Raduj się! Raduj się w takiej sytuacji, która może zewnętrznie nie sprzyja jakiejś wielkiej uciesze. Radość ta bierze się z tego, że człowiek został wybrany przez Pana, że Pan ma niesłychaną propozycję życiową, że Pan przychodzi. Pasterze z radością idą do Betlejem, a z jeszcze większą radością wracają do siebie, do domu. Ten motyw radości w Łukaszowej Ewangelii to radość z tego, że Pan przyszedł!

Co odbiera nam radość?

Najważniejszym tekstem w chrześcijaństwie jest tekst św. Franciszka z Asyżu o prawdziwej radości, który on osobiście podyktował. Franciszek dotyka tam sedna sprawy. Odbiera nam radość i napełnia nas smutkiem to, że ktoś zakwestionuje nas samych. Gdy ktoś ci powie, że jesteś niepotrzebny – to natychmiast odbiera pokój ducha. Oto moja wartość została sponiewierana i zostałem uznany za nikogo – wtedy się smucę. To powstało w Kainie, gdy patrzył na siebie w porównaniu z Ablem, któremu nawet po Bożemu się udało, gdyż Pan Bóg przyjął jego ofiarę. Kain poczuł się odrzucony i sponiewierany, zredukowany do zera. Zakwestionowanie nas samych jest źródłem smutku, a źródłem radości jest pokora. To widać też w tekście Jezusowym, kiedy się raduje w Duchu Świętym i mówi: „Przyjdźcie do mnie wszyscy, którzy jesteście utrudzeni i obciążeni, a ja was pokrzepię" (Mt 11, 28). Sam także ma to doświadczenie pełnego obdarowania: „Ojciec mój przekazał mi wszystko!" (Łk 10, 22). Stąd bierze się radość i smutek – ktoś mnie odrzuca i mówi mi: nie jesteś mi na nic potrzebny. Jeśli komuś chcemy dawać radość, to trzeba mu okazać, że jest potrzebny, że jest w moim życiu wartościowy!

Jeśli jest w Ewangelii wezwanie do smutku, to tylko takiego, który prowadzi człowieka do nawrócenia.

Jaka jest recepta Księdza Arcybiskupa na radosną świętość, która promieniuje na innych?

Nie czuję się kompetentny, by takie recepty przepisywać, ale patrząc na niektórych świętych, można taką receptę stworzyć. Pierwszym skojarzeniem, oprócz św. Franciszka, jest dla mnie Tomasz More. Człowiek, który żartował do końca swojego życia. Kiedy go zamykali w twierdzy Tower, mówił: „Jakbym się skarżył u was na wikt i opierunek, to mnie wyrzućcie!". Kiedy szedł na ścięcie, powiedział do oficera, który go prowadził: Dobry panie, pomóż mi wejść na górę – bo szafot był rozchwiany – a z powrotem to ja już sobie poradzę! A tuż przed śmiercią jeszcze odsunął sobie brodę na pniaku, mówiąc, że broda nie popełniła zbrodni obrazy majestatu królewskiego. Natomiast do kata powiedział: Uważaj, żebyś nie stracił dobrej sławy, bo mam krótką szyję; żebyś dobrze trafił.

Można pytać, skąd się bierze radość w człowieku, który ma nad głową zawieszoną siekierę, która mu utnie głowę. Tomasz był człowiekiem czystego i „używanego" sumienia (bo niektórzy mają czyste sumienie, gdyż go nie używają). Tak jak domagał się uszanowania decyzji swojego sumienia, tak dawał takie prawo każdemu. Jest taki list – który zawsze był dla mnie wstrząsający – który posłał, siedząc w Tower, do kapelana króla Henryka VIII. Kapelana, który najpierw tak jak Tomasz odmówił uznania króla za głowę Kościoła, ale potem w więzieniu został złamany i zdecydował się przejść na stronę królewską i złożyć przysięgę lojalności wobec króla. Tomasz dowiedział się o tym i napisał do niego list, który brzmi mniej więcej tak: Donoszą mi, że zamierzasz złożyć przysięgę wierności królowi i uznać go za głowę Kościoła. Modlę się do Pana, by ci w tym pobłogosławił. Tomasz go nie przezywał, nie mówił mu, że nie ma racji, ale modlił się za niego. Nie osądzał nikogo ze swoich oskarżycieli czy sędziów. „Wszystko, czego pragnę, to żyć w zgodzie ze swoim sumieniem – mówił – nikogo do niczego nie zmuszam, nikomu niczego nie narzucam, jeśli to jest za dużo, żebym mógł żyć, to nie chcę żyć!". Ważne jest, by pokazać Tomasza do końca, by pokazać jego wierność sumieniu – dla siebie, ale także dla innych. Wielu powie: „Zaraz, zaraz! Tak nie wolno!". Ależ wolno! Tomasz jest kanonizowany i jest patronem ludzi, którzy kierują się prawym sumieniem.

Jestem radosny, bo mam w sobie pokój sumienia! Jeśli jestem wewnętrznie rozwalony, bo wiem, że postępuję wbrew własnemu sumieniu albo je łamię lub zmieniam, dostosowując do aktualnych okoliczności, to jak mogę mieć w sobie radość?

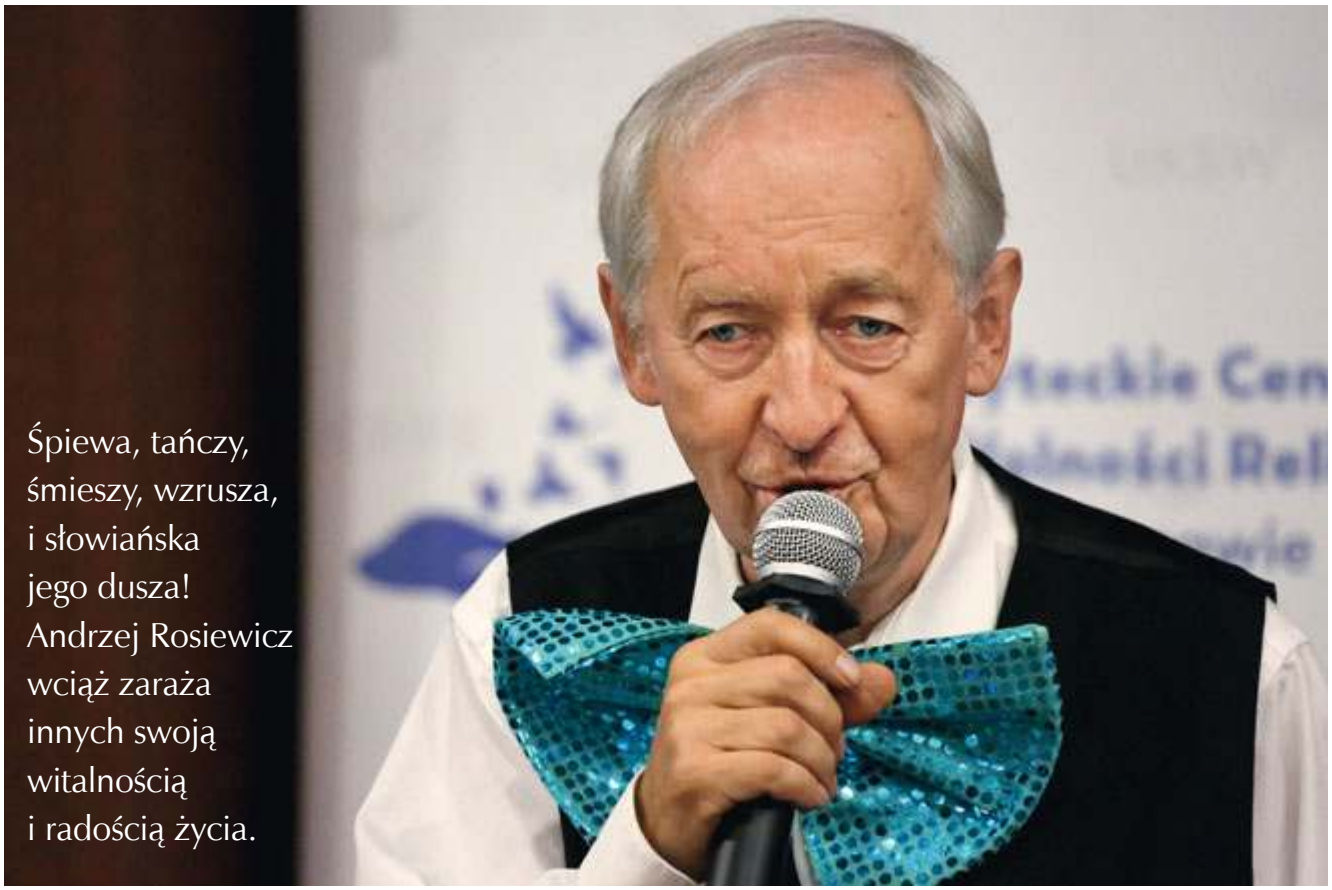

Śpiewa, tańczy, śmieszy, wzrusza, i słowiańska jego dusza! Andrzej Rosiewicz wciąż zaraża innych swoją witalnością i radością życia.

fot. xhz

Narodowy poprawiacz humoru

Radek Molenda

– To ja, wirus. Nie było tu mojej korony? – rzuca na przywitanie. Mimo poważnego już wieku i kolejnej fali epidemii Andrzej Rosiewicz ani na chwilę nie przestaje tryskać humorem. A że wciąż jest niezwykle popularny wśród zwykłych ludzi, naszą rozmowę w miejscu publicznym przerywają prośby o autograf, wspólne zdjęcie, wyrazy uznania i pamięci o nim i jego przebojach.

Inżynier z muzykalnej rodziny

Urodził się w Międzylesiu, dokładnie dwa miesiące przed wybuchem powstania warszawskiego, jednak wkrótce po wojnie rodzina Rosiewiczów wróciła do Warszawy. Dlatego mówi o sobie: chłopak z Mokotowa. Tata pracował w Polskim Radiu, miał dostęp do nagrań, stąd w rodzinnym domu często słychać było przedwojenne szlagiery. Sam tata zresztą grał na pianinku lub akordeonie i świetnie opowiadał dowcipy. Mama z kolei – jak wspomina pan Andrzej – bardzo melodyjnie śpiewała, była niezwykle błyskotliwa i mówiła piękną polszczyzną. Tym właśnie przesiąkli ich synowie. Pan Andrzej opowiada, jak mając cztery lata, stał na balkonie, śpiewając wzorem Eugeniusza Bodo „Baby, ach te baby". – I tak mi już zostało – mówi z uśmiechem. A że znał się także z podwórkowymi łobuziakami, jego piosenki często są zawadiackie. – Myślę, że piosenka „Najwięcej witaminy" ma swój pierwowzór w tamtych „Babach" – ocenia.

Każda piosenka ma swoją historię. A że lubię rozweselać ludzi? To mnie napędza.

Rodzice chcieli, by miał porządne wykształcenie i zawód, stąd może o sobie mówić z dumą „magister inżynier melioracji wodnych" po SGGW. Skończył jednak także pięcioletnią szkołę muzyczną na kierunku śpiew solowy. W pewnym momencie – jak wspomina – Bóg wskazał na niego palcem, dał zamiłowanie i talent, po czym powiedział: „Rosiewicz, będziesz błaznem". I Rosiewicz postanowił być Bogu posłuszny. Karierę estradową rozpoczął, mając dziewięć lat – w Zespole Pieśni i Tańca „Dzieci Warszawy". Potem były kolejne przedsięwzięcia muzyczne, występy m.in. w klubach jazzowych z grupą Old Timers, współpraca z Asocjacją Hagaw, a od 1978 r. poświęcił się wyłącznie karierze solowej. Szybko też pojawiły się ważne nagrody. Na samym festiwalu w Opolu w latach 1972–1980 czterokrotnie był laureatem najważniejszych konkursów. W PRL-u miał nawet show: czternaście dni po dwa koncerty dziennie w pełnej widzów Sali Kongresowej. Takim sukcesem w Polsce nie może pochwalić się dotąd żaden artysta!

Stańczyk PRL-u

Piosenki Andrzeja Rosiewicza, z których część powstała ponad 50 lat temu, nadal po-

wszechnie rozpoznaje się i nuci. Któż nie zna tytułowego utworu z serialu „Czterdziestolatek", „Chłopców radarowców", „Zenek blues", „Czy czuje pani cha-chę" czy wspomnianej piosenki „Najwięcej witaminy"? Ale w jego dorobku są i inne, znakomite, chociaż mało znane, jak „Żaba story", „Dobry apetyt" czy „Usta Mariana".

Nie potrafi powiedzieć, ile piosenek wylansował i ile z nich sam napisał. – Zawsze lubiłem komentować to, co się dzieje dookoła. Nosiłem ze sobą zeszyt i swoje obserwacje zamieniałem w teksty. Każda piosenka ma swoją historię. A że lubię rozweselać ludzi? To mnie napędza. Jeżeli Andrzej Rosiewicz ma takie poczucie humoru, to jakie musi mieć Bóg Stwórca? – zastanawia się z uśmiechem, przeplatając opowieść o sobie anegdotami.

Dziękuję Bogu, że najpierw dał talent i pozwalał go wykorzystywać, a potem dał nagrodę główną – rodzinę – mówi artysta.

Jeśli Stwórca uczynił Andrzeja Rosiewicza błaznem, czas pokazał, że nie byle jakim; raczej XX-wiecznym Stańczykiem, bo też często wychodził na scenę w czapce Stańczyka, po trosze czując się jego spadkobiercą.

Swój kunszt w budzeniu – jak mówi – dwóch najważniejszych uczuć: śmiechu i wzruszenia w pełni pokazał, występując w sierpniu 1981 r. w gdańskiej Hali „Olivia" na solidarnościowym I Przeglądzie Piosenki Prawdziwej. Zaprezentował tam słynną „Propagandę sukcesu", „Pieśń o zachodnich bankierach" oraz „Pieśń o prawdzie", pokazując swoją mniej znaną dotąd twarz wyśmienitego komentatora spraw politycznych i człowieka zatroskanego o przemiany w Polsce. Jako pierwszy też odważył się w piosence „Wieje wiosna od Wschodu" z 1988 r. (o pierestrojce) do I sekretarza generalnego KPZR Gorbaczowa mówić: „Michaił".

Do tej piosenki, by nie zostać uznanym za podlizującego się komunistom i ZSRR, przygotowywał się, przemyśliwał ją przez rok. Podobnie było z inną słynną, wzruszającą piosenką „Pytasz mnie", o jego tęsknocie za Polską, kiedy z niej na krótko wyjeżdżał. Napisał ją pod wpływem impulsu, przebywając przez tydzień w angielskim Nothingham w 1984 r., ale – jak tłumaczy – układała mu się w sercu przez wiele lat.

Rodzina w nagrodę

Od niemal 80 lat Andrzej Rosiewicz kieruje się w życiu prywatnym i zawodowym wartościami chrześcijańskimi wyniesionymi z domu i utrwalonymi podczas nauki w słynnym mokotowskim, wtedy jeszcze męskim liceum im. Tadeusza Rejtana. Tam spotkał m.in. Marka Pieńkowskiego – kolegę z klasy, późniejszego doktora nauk matematycznych, logika, filozofa przyrody i znanego warszawskiego dominikanina, syna słynnego budowniczego, twórcy m.in. mokotowskiego kościoła św. Michała Archanioła i klasztoru dominikanów na Służewie. Przede wszystkim jednak wspomina kontakt z o dziewięć lat starszym wychowankiem Rejtana ks. Jerzym Chowańczakiem. Jego mama uczyła Rosiewicza języka rosyjskiego. – W Rejtanie walczyłem o życie. Był wysoki poziom, ciało profesorskie przedwojenne, łacina, biologia. Tej ostatniej uczyła nas niezapomniana prof. Stefania Światłowska. Na stulecie liceum spotkaliśmy się i powiedziała mi: „I po co śpiewa? Ma taki dobry zawód melioranta!" – serwuje kolejną anegdotę pan Andrzej.

Jako mieszkający przy ówczesnej ul. Szustra (dziś Dąbrowskiego) parafianin św. Michała tam też trafił do duszpasterstwa prowadzonego przez księży Chowańczaka i Jana Sikorskiego. – To oni pomogli mi wierzyć w Boga. Wpoili Dekalog i kulturę, która posiadała swój poziom i treść, oraz nauczyli, że chrześcijaństwo nie może być byle jakie. Dlatego w latach PRL-u zawsze trzymałem się tej części społeczeństwa, która identyfikowała się z katolicyzmem – mówi Rosiewicz, nucąc kolejną swoją piosenkę – hołd złożony szkole: „Rejtan, Rejtan, któż to jeszcze pamięta…".

Zawsze też Andrzej Rosiewicz miał szacunek dla instytucji rodziny, którą jednak założył dopiero w 1997 r., w wieku 53 lat. – Czym jest rodzina, wyśpiewali już kiedyś Starsi Panowie. Żadnym zatwardziałym kawalerem nigdy nie byłem, jednak kiedy ma się życiową pasję, naukową czy artystyczną, często brakuje czasu na założenie rodziny. A i do mnie niebo się uśmiechnęło: spotkałem tę jedyną, swoją Iwonkę – mówi.

O jego małżeństwie rozpisywały się dość gazety i portale, więc tylko zaświadcza: „Jestem teraz szczęśliwym facetem. Dziękuję Bogu, że najpierw dał talent i pozwalał go wykorzystywać, a potem dał nagrodę główną – rodzinę: piękną żonę i trójkę równie pięknych, muzykalnych dzieci. Wszystkie – jak ich ojciec – studiują i uczą się w szkołach muzycznych". Jędrzej, najstarszy syn Rosiewiczów, ma dziś 24 lata, studiuje stosunki międzynarodowe i uczy się grać na fortepianie. Pozostała dwójka to o dwa lata młodsze bliźniaki: Irena (filozofia i psychologia oraz flet poprzeczny) i Adam (finanse i zarządzanie oraz wiolonczela). Marzeniem pana Andrzeja jest, by kiedyś całą rodziną przygotować program artystyczny i wspólnie wystąpić.

Brak trzeciej komórki

Co obecnie robi Andrzej Rosiewicz i jak ocenia współczesną polską estradę? Nadal i śmieszy, i wzrusza. Chociaż nie lubi bezczynności, wciąż czuje się „zwierzęciem scenicznym", ostatnimi miesiącami nieco przycichł, rozczarowany brakiem nie tyle okazji, ile dawanych mu możliwości występowania. Mówi, że Pan Bóg wszczepił mu do głowy, jako artyście, trzy świetnie funkcjonujące komórki: pierwsza wymyśla piosenkę, druga czyni ją śmieszną, a trzecia sprawdza, czy to jest na poziomie. Dzięki nim wciąż pojawiają się nowe tematy do piosenek, nowe puenty… I dzięki nim nawet podczas naszej rozmowy podchodzą ludzie, dziękując mu za utrzymywanie poziomu artystycznego tego, co robi.

Gorzkie refleksje wywołuje w Andrzeju Rosiewiczu obecny poziom kultury w publicznych mediach. – Proponowałem TVP pojawienie się na ostatnim i poprzednich „Sylwestrach w Dwójce", ale zamiast zainteresowania były wykręty. Wolą zaprosić niezbyt znane „gwiazdy" z zagranicy. Patrzę też na współczesnych artystów kabaretowych. Są fajni, utalentowani, ale gdy zaczynają mówić, brak w tym udziału „trzeciej komórki" – bez finezji, refleksji, życiowej mądrości, za to często sięga się po wulgarność. W mediach, także w debacie publicznej, jest coraz mniej luzu, muzyki i tańca. I nie chodzi o to, by na „Sylwestra w Dwójce" nie zapraszać Zenka Martyniuka, ale by z disco polo nie robić głównego nurtu polskiej kultury, ponieważ jest to okradanie społeczeństwa z pewnych emocji, wartości, z kultury na przyzwoitym poziomie – martwi się. Dodaje, że w czasach PRL-u zainteresowanie Andrzejem Rosiewiczem śpiewającym niepoprawne politycznie piosenki było nieporównanie większe niż obecnie, gdy śpiewa o pięknie Polski i sięga po dawne, znane przeboje.

Niewątpliwie Andrzej Rosiewicz był i pozostał największym, a tak naprawdę jedynym showmanem polskiej powojennej estrady. I trudno znaleźć dziś na polskiej scenie kogoś, kto by mógł zastąpić „polskiego Freda Astaira" – kogoś, kto wyjdzie na scenę i nie będzie się jedynie wygłupiał, ale zabawi: zatańczy i zaśpiewa, będzie stepować i opowie anegdotę. Cieszmy się więc, że mamy Andrzeja Rosiewicza. Wracajmy do jego przebojów nie tylko w karnawale.

W SKRÓCIE

fot. PAP/Tomasz Czell

■ **Modlitwa w jedności.** W Kościele Ewangelicko-Augsburskim przy pl. Małachowskiego w Warszawie Piotr Gaś oraz biskup pomocniczy warszawski Piotr Jarecki (na zdj.) uczestniczyli w nabożeństwie ekumenicznym inaugurującym Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan. Tegoroczna edycja Tygodnia Modlitw przebiegała pod hasłem „Zobaczyliśmy Jego gwiazdę na Wschodzie i przyszliśmy oddać Mu pokłon". Centralne nabożeństwo odbyło się w prawosławnej katedrze metropolitalnej św. Marii Magdaleny w Warszawie.

■ **Słuchanie przed mówieniem.** – Życzę, abyśmy w naszej dziennikarskiej posłudze w prasie, radiu, telewizji czy Internecie uczyli się jeszcze bardziej słuchać siebie nawzajem – powiedział rzecznik KEP ks. Leszek Gęsiak SJ w życzeniach dla pracowników mediów z okazji przypadającego 24 stycznia wspomnienia św. Franciszka Salezego, patrona dziennikarzy.

■ **Świadkowie nadziei.** W zapowiedzi XXII Dnia Islamu w Kościele katolickim w Polsce, obchodzonego 26 stycznia pod hasłem „Chrześcijanie i muzułmanie: świadkami nadziei", bp Henryk Cieszko, przewodniczący Komitetu ds. Dialogu z Religiami Niechrześcijańskimi, podkreślił, że nadzieja jest „czymś więcej niż optymizm, bo osadzona jest na wierze, że Bóg nie zapomina o pozostających w potrzebie, otacza swą miłością i troszczy się o nas poprzez swą opatrzność".

■ **Spór o muzykę.** Przedstawiciele największych komercyjnych stacji radiowych nie chcą komentować pomysłu Marka Suskiego, by w dzień grać jeszcze więcej piosenek śpiewanych po polsku. Ale nie kryją sceptycyzmu. – Osobom, które stoją za takimi inicjatywami, wydaje się, że tantiemy płacimy w procentach, a nie w złotówkach. Jeśli trzeba będzie zmienić muzykę na taką, która ma niższą akceptację, stracimy część audytorium, a wtedy spadną nam przychody, bo reklamodawcy zaczną rezygnować lub będą płacić mniej – mówi Wirtualnym Mediom Leszek Kozioł, szef Radia Wielkopolska. Z kolei Polskie Radio zapewnia, że ponad połowę piosenek granych na wszystkich antenach publicznego nadawcy stanowią polskie utwory.

fot. PAP/Wojtek Jargiło

ŚWIĘTO JORDANU

Na wschodnich terenach Polski, zamieszkałych przez licznych wyznawców prawosławia, bardzo uroczyście obchodzi się Święto Jordanu, w obrządku prawosławnym zwane też Bogojawleniem, Proświszczem, Oświeceniem po Chrzcie. W tradycji Kościoła wschodniego bizantyjskiego, greckiego i prawosławnego chrzest Jezusa jest bowiem fundamentem chrześcijaństwa i wszystkich tajemnic wiary. W samo Święto Jordanu w cerkwiach odbywają się nabożeństwa, podczas których święci się wodę, która w obchodach tych ma szczególne znaczenie. Kropi się nią ściany świątyni w środku i na zewnątrz. Kropi się nią także domy wiernych, które nawiedza kapłan (batiuszka), chodząc – jak mówią – z wodą lub po kanonie i składając życzenia błogosławieństwa Bożego i pomyślnego nowego roku. Święci się także wodę w rzekach, strumieniach i stawach, nad które udają się procesje z cerkiewnymi chorągwiami i ikonami, prowadzone przez kapłana w szytych złotem szatach liturgicznych. Na zdjęciu: ks. Michał Wsilczuk podczas obrzędu poświęcenia wody w Sławatyczach.

KAWA Z MISJĄ

W piątą rocznicę śmierci Heleny Kmieć – wolontariuszki misyjnej zamordowanej w Boliwii – abp Marek Jędraszewski przewodniczył Mszy świętej w parafii św. Barbary w Libiążu. – Żyjmy tak pięknie jak Helenka – mówił metropolita krakowski. Zauważył też, że w swoim życiu łączyła wymiar moralny i artystyczny, ale bardziej widoczny był ten pierwszy. – Poprzez śpiew potrafiła pociągnąć innych ku pięknu, ku Bogu, ku Chrystusowi, którego chciała swoim śpiewem wielbić. Ta jej działalność artystyczna pociągała innych, ale także odsłaniała piękno jej ducha, coraz bardziej oddanego samemu Chrystusowi.

W okrągłą rocznicę śmierci Heleny Kmieć fundacja jej imienia rozpoczęła też nowy cykl

fot. helenakmiec.pl

spotkań i rozmów na jej temat „Kawa z Heleną" – będzie publikowany w formie odcinków w mediach społecznościowych organizacji. Kolejne rozmowy będą pojawiać się co dwa tygodnie. W pierwszym odcinku widzowie wysłuchają świadectw osób zaangażowanych w tworzenie projektu, które Helenę znały osobiście.

fot. PAP/Albert Zawada

ŁADOŚ NA ZNACZKU

W siedzibie MSZ w Warszawie zaprezentowano znaczek i folder Poczty Polskiej „Grupa Ładosia", odbył się też finisaż wystawy Instytutu Pileckiego pt. „Paszporty Życia" oraz prezentacja publikacji poświęconych historii polskiej dyplomacji i historii Polski, nagrodzonych w Konkursie Historycznym Ministra Spraw Zagranicznych. Aleksander Ładoś i Stefan Ryniewicz byli polskimi dyplomatami działającymi podczas II wojny światowej w Szwajcarii. Dzięki wydawanym przez Polaków sfabrykowanym paszportom państw latynoamerykańskich udało się ratować Żydów z rąk niemieckich okupantów. Tzw. Grupa Ładosia ratowała Żydów w latach 1941–1943.

fot. PAP/Maciej Kulczyński

PRALNIA BRATA ALBERTA

W noclegowni prowadzonej przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta we Wrocławiu została otwarta Pralnia Społecznie Odpowiedzialna. Jej sponsor, firma Henkel, nie pozwolił jednak pobłogosławić pomieszczeń i sprzętu, powołując się na swą „neutralność światopoglądową". Wcześniej firma promowała akcje środowisk LGBT i włączała się w Miesiąc Dumy mniejszości seksualnych. Powstanie pralni było inicjatywą Fundacji Społecznie Bezpieczni, Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta oraz firmy Henkel. Po protestach społecznych firma przeprosiła za incydent. Obiekt ma być poświęcony w terminie uzgodnionym z biskupem.

fot. PAP/Marcin Gadomski

DELFIN DO KONSERWACJI

W Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie zaprezentowano statek podwodny Delfin II, przeznaczony do badań głębinowych, m.in. do obserwacji trałów, sieci, dna. Podwodny szybowiec o długości 3,45 m, wysokości 1,9 m i masie 450 kg pomieści dwie osoby załogi, a zapasu powietrza starcza w nim na 10 godzin. Nowy eksponat czeka teraz szczegółowy proces konserwacji, zanim zostanie udostępniony zwiedzającym.

fot. PAP/Darek Delmanowicz

KULTOWE Z PRL

Na wystawie kultowych przedmiotów z czasów PRL w Centrum Handlowym VIVO! Krosno obejrzeć można m.in. buty Relaks, magazyny typu „Młody Technik", rowery i dziecięce samochodziki, radioodbiorniki, suszarki do włosów, sokowirówki, aparaty telefoniczne i… naszyjnik z rolek papieru toaletowego.

W SKRÓCIE

■ **Dominikanki dominikankom.** Do dominikanek św. Katarzyny ze Sieny, prowadzących przedszkole w Batnaya w Iraku, trafi 25 tys. zł na odbudowę zniszczonego klasztoru. Całą sumę zebrały dominikanki z Polski. Polska sekcja Papieskiego Stowarzyszenia Pomoc Kościołowi w Potrzebie nagrodziła je medalem „Amicus Noster", przyznawanym za wspieranie dzieł na rzecz cierpiących i prześladowanych chrześcijan.

■ **Caritas nie zwalnia.** O dalszej pomocy dzieciom, seniorom, wykluczonym, migrantom w naszym kraju oraz potrzebującym w świecie mówiono podczas spotkania dyrektorów Caritas Polska oraz Caritas diecezjalnych. Ważnym aspektem działania Caritas pozostają dzieci, a szczególnie ich problemy psychologiczne – podkreślono podczas zebrania, które odbyło się w Warszawie. Wskazywano na coraz większe zainteresowanie młodzieży wolontariatem.

■ **Biznes na maturze.** Minister edukacji spotkał się z przedstawicielami polskiego biznesu, organizacji przedsiębiorców oraz uczelni ekonomicznych w formule warsztatów poświęconych nauczaniu zagadnień związanych z przedsiębiorczością w polskich szkołach oraz dostosowaniu ich do potrzeb polskiej gospodarki. Resort chce, by od 1 września 2023 r. do szkół został wprowadzony przedmiot biznes i zarządzanie, który od 2027 r. będzie można zdawać na maturze. Nowy przedmiot ma ułatwić młodym podejmowanie decyzji o zakładaniu firm.

fot. PAP/Roman Zawistowski

■ **Powojenne losy oprawcy.** Historycy Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu zbadali powojenne losy komendanta niemieckiego obozu koncentracyjnego dla polskich dzieci w Łodzi. Z dokumentów z polskich i niemieckich archiwów wynika, że Sturmbannführer SS Camillo Ehrlich po wojnie został schwytany przez Sowietów i skazany na dożywocie. Przekazany władzom NRD, odzyskał wolność, a w RFN wcześniejszy wyrok uznano za bezpodstawny. Dożył spokojnej starości, publikując na emeryturze prace z zakresu kryminalistyki.

Jacek Karnowski

Namawiam do szczepień

Po dymisji trzynastu z siedemnastu członków Rady Medycznej Leszek Miller wypowiedział następującą opinię: „Strategia rządu w walce z pandemią to gusła i zabobony. Minister Niedzielski powinien podać się do dymisji. Trzeba słuchać wyłącznie ekspertów. Politycy się nie liczą”. Cóż za piękna, w istocie oświeceniowa wizja: zapraszamy fachowców, najlepiej z tytułami naukowymi, oni formułują zalecenia, rząd je wdraża, i mamy sukces w najtrudniejszych nawet sferach. Niestety, to nie dość, że bajka, to jeszcze bardzo często bajka niebezpieczna.

W walce z pandemią naukowcy nie mieli gotowej recepty. Mylili się wielokrotnie: najpierw wyśmiewali noszenie maseczek, później twierdzili, że są one kluczowym elementem walki z wirusem. Przekonywali, że zaszczepieni nie będą zarażali, dziś jest jasne, że jednak również roznoszą wirusa, choć ponoć nieco mniej intensywnie. Przygotowywali prognozy, które rzadko się sprawdzały. Na przykład w Wielkiej Brytanii były to wpadki, związane z tzw. modelowaniem pandemii, wręcz spektakularne. O tym trzeba pamiętać. Nie znaczy to, że naukowców nie należy słuchać, że nie powinni doradzać. Powinni. Ale to jednak politycy muszą podejmować ostateczne decyzje, uwzględniając całość życia społecznego, nie tylko wąski wycinek walki z wirusem. Trzeba uwzględniać i inne obszary: edukację, pomoc medyczną dla chorych na „tradycyjne” choroby, gospodarkę i specyfikę poszczególnych społeczeństw. W Polsce, tradycyjnie niechętnej narzucanym odgórnie regulacjom, przekornej czasem dla samej przekory, to rzecz szczególnie ważna.

W jednym naukowcy się nie mylili: szczepionki ratują życie. W Polsce zmniejszają ryzyko śmierci w przypadku zarażenia koronawirusem dziesięciokrotnie. Jest to fakt potwierdzony licznymi wnioskami statystycznymi. Te ostatnie często budzą sceptycyzm, wiele osób uważa, że są one wątpliwe lub służą do manipulacji. Cóż, trudno sądzić, że manipulują wszyscy. Zalety szczepionek w walce z COVID potwierdzają także lekarze, informujący, że „umierają przede wszystkim niezaszczepieni”. W Polsce szczepienia jednak stanęły w miejscu; przynajmniej jedną dawką zaszczepiło się ok. 57 proc. społeczeństwa, co daje nam 23. miejsce w Europie. Wyprzedzamy jedynie Chorwację, Słowację, Rumunię i Bułgarię. Skutkuje to wysoką śmiertelnością, nawet dziesięciokrotnie większą niż w krajach zachodnich. Oczywiście, wysoka liczba zgonów ma też inne przyczyny: kwestie raportowania zgonów, zanieczyszczenie powietrza, jakość służby zdrowia, kondycja zdrowotna społeczeństwa. Nieprzypadkowo bardzo wielu ludzi umiera na COVID również w krajach sąsiednich, cywilizacyjnie nam podobnych – w Słowacji, Czechach i na Węgrzech.

W Polsce szczepionki zmniejszają ryzyko śmierci w przypadku zarażenia koronawirusem dziesięciokrotnie.

Wielu ludzi to rozumie, wielu ma takie doświadczenia, osobiste albo rodzinne, ale bardzo często milczą. Siła środowisk antyszczepionkowych jest bardzo duża, zwłaszcza na prawicy. To grupy, które potrafią być agresywne, bardzo brutalne. Mają swoich guru, swoistych „czarodziejów”, którzy mrugając porozumiewawczo, ośmieszają szczepienia, podważają ich skuteczność. Promują tezę o „eksperymencie”, choć można mówić co najwyżej o pewnym – w pełni uzasadnionym – pośpiechu we wdrażaniu szczepionek. Eksponuje się dane pokazujące wysokie poziomy zakażeń w krajach mocno wyszczepionych, pomijając dane najważniejsze – te dotyczące śmiertelności. Można odnieść wrażenie, że dla części uczestników tego ruchu, bardzo popularnego w Internecie, to jakaś zabawa, gra. A przecież w tle jest życie ludzi, których można było uratować, a nie uratowano. Nie mogę oprzeć się wrażeniu, że moralny wymiar całej sprawy traktowany jest w sposób mało poważny, że nie dostrzega się potencjalnych konsekwencji własnych działań. W rzeczywistości sprawa jest prosta i można ją sprowadzić do pytania: Czy kwestionując szczepionki, zniechęcając do szczepień, nie przyczyniłem się/nie przyczyniłam się do czyjejś śmierci? I nie da się tego pytania przesłonić nawet słusznymi wątpliwościami co do kosztów społecznych związanych z lockdownami, faktycznie zamkniętą służbą zdrowia czy obawą przed segregacją społeczeństwa.

Jest nadzieja, że zmagania z wariantem Omicron to ostatnia bitwa pandemii. Choroba przebiega łagodniej, choć wirus jest bardziej zaraźliwy, wyraźnie ewoluuje w stronę czegoś podobnego do grypy. Oby. W przyszłości mogą jednak pojawić się kolejne pandemie, może nawet groźniejsze. Spory o szczepionki mogą wrócić. W świecie nierzeczywistym nawet śmierć staje się nierzeczywista – o ile nie dotyka bezpośrednio nas lub naszych bliskich.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Komisja uniewinniona

Sąd Okręgowy w Krakowie uniewinnił wszystkich dziewięciu członków Komisji Majątkowej, oskarżonych m.in. o korupcję, fałszowanie dokumentów i możliwe działanie na szkodę Skarbu Państwa w sprawach dotyczących zwrotu nieruchomości Kościołowi. Sąd przychylił się do wniosku prokuratora i uniewinnił wszystkich oskarżonych, stwierdzając brak znamion czynu zabronionego. Wyrok jest nieprawomocny.

Teologiczna apka

Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II uruchomiło aplikację zawierającą Biblię Tysiąclecia z komentarzami do niedzielnych czytań i psalmów. Znajduje się tam także mapa miejsc w Ziemi Świętej, która może pomóc w regularnej i systematycznej medytacji Słowa Bożego. „Aplikacja to narzędzie pomagające w refleksji nad czytaniami liturgicznymi i popularyzujące badania biblijno-teologiczne” – tłumaczą pomysłodawcy. Aplikacja jest dostępna bezpłatnie w Sklepie Play oraz App Store.

fot. PAP/Piotr Nowak

Odeszła Barbara Krafftówna

Aktorka Barbara Krafftówna zmarła w wieku 93 lat. Zasłynęła m.in. rolą Honoraty w serialu „Czterej pancerni i pies”. Była aktorką teatralną i filmową oraz kabaretową. Występowała w Kabarecie Starszych Panów, w którym śpiewała m.in. piosenki „W czasie deszczu dzieci się nudzą” i „Przeklnij mnie”, udzielała się też w kabarecie „Pod Egidą” Jana Pietrzaka. Ostatnie lata życia spędziła w Domu Artystów Weteranów Scen Polskich w Skolimowie.

fot. Wikipedia

Skąd brać energię?

Stowarzyszenie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Polski w uchwale z 14 stycznia wyraziło negatywną opinię na temat rozwiązań proponowanych w pakiecie „Fit for 55" Komisji Europejskiej. Ma on na celu zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 55 proc. do 2030 r. W ramach przyspieszonego procesu legislacyjnego może wejść w życie w tym roku, a – jak zaznacza Stowarzyszenie – głównym tego skutkiem będzie gwałtowne odejście od możliwości użycia węgla, jednego z największych bogactw naturalnych Polski.

W konsekwencji oznacza to pogorszenie jakości środowiska i jakości życia Polaków. Zastępowanie elektrowni węglowych niestabilnymi odnawialnymi źródłami energii pozbawia Polskę bezpieczeństwa energetycznego i prowadzi do zachwiania pozycji gospodarczej Polski oraz drastycznego wzrostu cen energii elektrycznej. To z kolei spowoduje spowolnienie transformacji indywidualnych systemów grzewczych gospodarstw domowych, w których tania energia motywuje do szybszego przejścia na częściowo odnawialne źródła energii, np. pompy ciepła.

Obecna polityka UE, wycofująca węgiel z dużych emisji, spowoduje dłuższe stosowanie go w gospodarstwach domowych, przyczyniając się do niskiej emisji do powietrza trujących substancji o właściwościach kancerogennych. Spalanie węgla w elektrowniach i elektrociepłowniach jest o wiele mniej szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi niż niska emisja z domów, gdzie nie ma najwyższej jakości technologii oczyszczania spalin.

Zarząd Stowarzyszenia zwrócił się w tej sprawie do wszystkich organów i osób mających wpływ na negocjacje z UE.

Czajka bez sabotażu

Prokuratura Okręgowa Warszawa-Praga odmówiła wszczęcia śledztwa w sprawie rzekomego sabotażu w oczyszczalni „Czajka", który według MPWiK miał być przyczyną sierpniowej awarii. Intencjonalne działanie człowieka jest wariantem nieprawdopodobnym – stwierdzono. Zanim podjęto taką decyzję, przeprowadzono szereg czynności sprawdzających. Poza przesłuchaniem zawiadamiających, czyli zarządu MPWiK, prokurator przeanalizował zapis z kamer monitoringu wizyjnego w tunelu, nagrania zarejestrowane podczas przeglądu eksploatacyjnego w tunelu „Czajki" z maja oraz sierpnia 2020 r., uzyskał negatywną informację od ABW dotyczącą ewentualnych działań o charakterze terrorystycznym czy sabotażowym. Prokuratura Okręgowa Warszawa-Praga, podejmując decyzję, posiłkowała się także protokołem oraz fotografiami z oględzin tunelu, które przeprowadziła Prokuratura Regionalna w Warszawie na potrzeby swojego postępowania dotyczącego niedopełnienia obowiązków przez urzędników. Prokuratura regionalna udostępniła okręgowej także kopie protokołów przesłuchań pracowników z zakładu „Farysa", w którym znajduje się wlot ścieków do tunelu pod Wisłą.

Ciche zwiedzanie

Z myślą o osobach w spektrum autyzmu oraz ich bliskich, a także o osobach wysoko wrażliwych i tych, którym wizytę w muzeum może utrudniać nadmiar bodźców, Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach wprowadziło „ciche godziny" zwiedzania. Na dwie ostatnie godziny zwiedzania każdej ostatniej niedzieli miesiąca wyłączone będą w muzeum multimedia oraz muzyka.

fot. Monika Odrobińska

Ulga 4+

Jak donosi Ministerstwo Finansów, ulga dla rodzin z czworgiem i więcej dzieci będzie przysługiwała za cały rok podatkowy, czyli nawet wtedy, gdy czwarte dziecko urodzi się 31 grudnia.

Rozwiązanie przeznaczone jest dla pracujących rodziców – niezależnie od tego, czy są zatrudnieni na etacie, umowie-zleceniu czy są przedsiębiorcami i pracują u siebie. Czy wychowują dzieci razem, czy są samotnymi rodzicami. Każdy rodzic co najmniej czwórki dzieci, którego zarobki z tej pracy wynoszą do 85 528 zł, nie zapłaci ani złotówki PIT. W przypadku obojga rodziców będzie to 171 056 zł bez podatku. Przy wyższych zarobkach podatek będzie płacony dopiero od nadwyżki ponad te kwoty.

Przekroczenie tej kwoty nie zawsze oznaczać będzie konieczność zapłaty PIT, bo rodzice, którzy rozliczają się na zasadach ogólnych (według skali podatkowej), dzięki reformie Polskiego Ładu będą też korzystać z 30 tys. zł kwoty wolnej. W sumie więc rodzic rozliczający się według skali nie będzie płacić PIT przy kwocie do 115 528 zł. Przy wspólnym rozliczeniu małżonków kwota bez PIT wynosić będzie 231 056 zł.

Rodzice mogą korzystać z ulgi w trakcie roku, przy obliczaniu zaliczek na podatek, lub dopiero w zeznaniu podatkowym. Sami o tym decydują. Jeśli jednak nie mają pewności, czy ostatecznie spełnią warunki do ulgi (na przykład w związku z przekroczeniem limitu dochodów przez pełnoletnie uczące się dziecko), mogą skorzystać z niej dopiero na etapie złożenia zeznania podatkowego.

Monika Odrobińska

Cudze chwalicie

Cudzoziemcy, którzy zdecydowali się osiąść w Polsce, uważają, że to najlepszy kraj do życia i że Polacy niepotrzebnie mają kompleksy wobec Zachodu. „Nie naśladujcie go, idźcie własną drogą" – apelują.

Irina już w wieku dziesięciu lat zachwyciła się językiem polskim. Julien zaraz po zakończeniu studiów chce osiąść w kraju nad Wisłą. Obydwoje mają polskie korzenie. Mohammadreza z kolei trafił do Polski dzięki spotkanym w Iranie autostopowiczom. Wszystkich łączy to, że wybrali Polskę jako swój kraj i szanują naszą kulturę i tożsamość.

Parawany, smog i niepodległość

Ukrainka Irina Paszyńska prowadzi na YouTubie kanał poświęcony swojemu pobytowi w Polsce. – Przyjechałam tu w 2016 r. jako osiemnastolatka – mówi. – Pochodzę z Krymu. Po szkole wyprowadziłam się do innego miasta, ale życie w nim nie dawało mi satysfakcji. Aneksja Krymu z 2014 r. nie wpłynęła na moją decyzję, a jedynie utrudniła ją proceduralnie. Na opuszczenie Ukrainy byłam zdecydowana od dziecka – po dziadku i pradziadku mam polskie korzenie, ten kierunek był więc dla mnie oczywisty. Miałam dziesięć lat, gdy odwiedziła nas nasza rodzina mieszkająca w Polsce, przyjechali z polskim kolegą. Ten kolega zostawił mi słowniczek polsko-ukraiński, z którym odtąd się nie rozstawałam. Język polski mnie zachwycił, przyswajałam kolejne słówka, a gdy otrzymałam Kartę Polaka, wstąpiłam do Stowarzyszenia Polaków na Krymie. Prowadząca je pani Józefa, Polka, z miłością mówiła o polskiej tożsamości i kulturze – zakochałam się w Polsce.

Irina przyjechała do Warszawy na studia pielęgniarskie na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, ale z nich zrezygnowała. Swoją niszę znalazła na YouTubie, gdzie przekonuje do życia w Polsce. – Udało mi się zachęcić do tego kolegę z Krymu oraz kilka osób ze Stowarzyszenia Polaków na Krymie – mówi i dodaje, że początkowo była w Polsce zachwycona wszystkim. – Przede wszystkim dużym miastem – mówi. – Kijów, choć większy, nie ma tego, co Warszawa: to już jest Europa, co się czuje zaraz po wyjściu z lotniska: czyste ulice, uprzejmi ludzie. Owszem, zdarza się, że widzę, jak niektórzy śmiecą, ale nauczyłam się już zwracać im delikatnie uwagę, bo tak rozumiem dbałość o nasz wspólny dom. Zdarzają się też osoby mniej sympatyczne, ale ogólnie Polacy są otwarci, z życzliwością słuchają, co chcę powiedzieć, a w razie błędów delikatnie poprawiają.

Zachowując wartości wyniesione z domu rodzinnego, powinniśmy respektować polską kulturę – mówi Irańczyk.

A co Irinę zaskoczyło lub rozczarowało? – Zaskoczyły mnie parawany nad morzem, początkowo myślałam, że kryjący się za nimi ludzie wykupili sobie kawałek terytorium – śmieje się. – To, czego musiałam się tu nauczyć, to płacenie składek i podatków; na Ukrainie wszelkie daniny się omija, przez co szerzy się korupcja, jedną drogę buduje się kilka lat, tylko bogaci się bogacą, a biedni biednieją. Polski model utrzymywania państwa z części dochodów obywateli całkowicie mnie przekonuje. Na Ukrainę nie chcę wracać, bo tam nie czuję się bezpieczna – zaczynając od kulejącej służby zdrowia, a na drożyźnie i niskich pensjach kończąc. W Polsce jednak rozczarował mnie smog i to, że w czasie świętowania polskiej niepodległości, które także dla mnie jest świętem, wolę zostać w domu. Zdarzyło się, że grupka agresywnych mężczyzn znajomą Ukrainkę wyganiała, by wracała „do siebie".

Mohammadreza Rezazadeh

fot. archiwum prywatne

Uśmiech Polaka

Nieco inny punkt widzenia prezentuje Julien Kowalski, z którym Irina rozmawiała w jednym z odcinków swojego programu. – Julien jest Francuzem, ma 22 lata i jeszcze studiuje we Francji, ale po dwóch pobytach w Polsce jest zdecydowany tu osiąść – mówi Ukrainka. – Sam uczy się polskiego. Jego pradziadek był Polakiem i kiedyś to on wyemigrował do Francji, teraz Julien chce wrócić do kraju przodków. To ciekawe, bo o ile my Słowianie mamy podobną kulturę i mentalność, o tyle Francję i Polskę różnią nie tylko te aspekty, ale także poziom życia.

W rozmowie z Iriną Julien przyznaje jednak, że pensje być może nie są w Polsce najwyższe, ale dla niego od pieniędzy ważniejsza jest wolność, a Polska jest dla niego krajem

wolności. Do życia we Francji zniechęca go z kolei agresywna imigracja, której w Polsce nie zauważa. Francuzi, jak mówi, mają złą opinię o Polakach, podobnie jak o całej Europie Wschodniej. Gdy jednak Julien przyjechał do naszego kraju, zweryfikował stereotyp biednego Polaka alkoholika, choć – jak przyznaje – sklepy typu „Alkoholove 24 h" nie do końca pozwalają go obalić. A tym, co go w Polsce najbardziej urzekło, jest jawny patriotyzm – we Francji niespotykany – polska otwartość na obcokrajowców oraz to, że Polacy potrafią się bawić.

Podobnego zdania jest Mohammadreza Rezazadeh. – Kilka lat temu w Iranie, który był moją ojczyzną, spotkałem Polaków podróżujących autostopem – mówi. – Byłem już po studiach, ale chciałem wyjechać, by móc żyć otwarciej i dowiedzieć się więcej. Zastanawiałem się nad wyjazdem do Europy, Ola i Borys zapraszali mnie do swojego kraju i tak w 2017 r. postanowiłem przyjechać do Warszawy na kurs języka polskiego na UKSW, a później dostałem się na studia kulturoznawcze na UW. Pracę licencjacką piszę na temat Polaków w Hiszpanii podczas wojen napoleońskich.

Irina Paszyńska

fot. archiwum prywatne

Irina najwięcej utyskiwań na Polskę słyszy od Polaków. Zamiast narzekać, lepiej działać – twierdzi.

Mohammadreza także jest aktywny w sieci, gdzie prowadzi kanał „Irańczyk w Polsce". W jednym z ostatnich postów można zobaczyć, jak swą irańską rodzinę uczy kolędy „Gdy śliczna Panna". Jak przyznaje, nie jest religijny, nie jest ochrzczony, ale pociąga go wschodnie chrześcijaństwo – od deski do deski przeczytał księgę ikon bp. Michała Janochy, wiele ikon ma też w domu, gdy tylko jest we wschodniej Polsce, uczestniczy w liturgii. Kocha też polskie święta, bo kochają je jego bliscy w Polsce. Zawsze słyszał o „Christmas", ale nie wiedział, co się w nie obchodzi – dowiedział się tego dopiero u nas i bardzo mu się spodobało, dlatego teraz sam urządza polską wigilię i zaprasza cudzoziemców, gotuje im polskie jedzenie.

Lubi przedstawiać się imieniem Michał – to Borys i Ola mu je nadali, gdy za trudno było wymówić jego irańskie. – Podoba mi się jego brzmienie i się z nim utożsamiam, podobnie jak z Polską, która jest moim domem – przede wszystkim ze względu na Polaków, którzy mnie tu ciepło przyjęli – mówi Mohammadreza. – Choć nie mam jeszcze polskiego obywatelstwa, czuję się Polakiem i w Iranie opowiadam: „u nas w Polsce…".

W Polsce czuje się lepiej niż w Iranie. – Tam relacje międzyludzkie są ograniczone; mężczyźnie nie wolno mieć koleżanki, nie ma równości płciowej, a w Polsce wolno mi się przyjaźnić ze wszystkimi – bez względu na płeć, kolor skóry czy orientację. Nikt z takich osób nie jest tu z powodu swych cech dyskryminowany. Kilka miesięcy mieszkałem w Hiszpanii; tam wszyscy są dla siebie „amigo", a uśmiech nie schodzi im z twarzy, ale nie jest to od serca, tam uśmiecha się do wszystkich. Polacy potrzebują nieco więcej czasu, by się otworzyć – co zrozumiałe w kontekście losów kraju, w którym zaufanie do współobywateli zostało naruszone. Ale gdy już wejdą w relację, jest ona głęboka. Gdy Polak się uśmiecha, to jest to prawdziwe.

Pobyt w Polsce nauczył go także szacunku do czasu. Polska kojarzy mu się pod tym względem z umiarem: da się planować, ale jest też miejsce na spontaniczność – inaczej niż w Anglii, gdzie panują sztywne schematy, i w Iranie, gdzie rządzi chaos. W wykładzie, który niedawno wygłosił na UW wobec pięćdziesięciu Afgańczyków deklarujących chęć studiowania w Polsce, ugruntowywał ich w tej decyzji. – Mówiłem o tutejszej równości ludzi w ich godności i wobec prawa; o tym, że tu nikt nie jest niczyją własnością, a kobiety same o sobie decydują; każdego się szanuje – relacjonuje Mohammadreza. – Ale przekonywałem ich także, że skoro tu przyjechaliśmy, to zachowując wartości wyniesione z domu rodzinnego, powinniśmy respektować polską kulturę. To my mamy się dostosowywać do zastanych zasad, integrować się z tutejszym społeczeństwem. Nie wyobrażam sobie przyjechać do nowego kraju i ograniczać znajomość do własnych rodaków.

Mohammadreza marzy o polskim obywatelstwie, pisał w tej sprawie do prezydenta. – Obywatelstwo ma dla mnie wymiar więcej niż pragmatyczny – prócz tego, że nie będę obywatelem drugiej kategorii i że będę mógł podróżować po świecie, będę mógł także uczestniczyć w wyborach i być prawdziwym obywatelem. Po studiach planuję pracę w korporacji i kontynuowanie działalności w mediach; nie chcę być na utrzymaniu państwa, ale samemu coś mu dawać. Chcę swoją obecnością wzbogacić mój dom, czyli Polskę. Chcę robić coś, co będzie łączyło ludzi w świecie, gdzie łatwiej się dzieli.

Zachód to nie raj

Przykłady osób, które wybrały Polskę, można by mnożyć. Biznesmen Adrien, który jest Francuzem, twierdzi, że pieniądze są w Brukseli czy Berlinie, ale z żoną, Kazaszką, zdecydowali się osiąść właśnie w Polsce. To stąd mężczyzna zawiaduje międzynarodową firmą i tu z małżonką wychowuje dwóch synów. Tamar, choć jest Gruzinką i tam została jej rodzina, własną założyła w Polsce – naszemu krajowi jest wierna od czasów liceum. Giuseppe, 24-letni Włoch, gdy otrzymał polskie obywatelstwo, wyprawił przyjęcie na sto osób – za swoją misję uznaje uświadamianie Polakom naszych własnych wartości.

Cudzoziemcy mieszkający w Polsce nie są jednak całkiem bezkrytyczni. – Z Iranu wyemigrowałem, by żyć na wyższym poziomie niematerialnym; są na świecie miejsca, gdzie żyłoby mi się dostatniej, ale w Polsce największym atutem są dla mnie relacje społeczne – twierdzi Mohammadreza. – Mógłbym też czasem ponarzekać na pogodę, ale zamiast tego biorę witaminę D3 i uśmiecham się do życia.

Najwięcej utyskiwań na Polskę Irina słyszy od samych Polaków. – Najczęściej od taksówkarzy, którzy hołubią życie w Niemczech – mówi. – Przyjechałam do Polski po lepsze życie. Rozumiem narzekania Polaków, bo często są uzasadnione. Ale zamiast narzekać, lepiej działać, by za moją przyczyną w kraju działo się lepiej.

W rozmowie z Iriną Paszyńską Julien źle postrzega polski pesymizm i krytykowanie rządu, czego nie rozumie w kontekście polskiej sytuacji jeszcze sprzed trzydziestu lat. Nie rozumie też idealizowania Zachodu i dziwi go zaskoczenie, jakie w Polakach wzbudza jego chęć osiedlenia się tu. Mohammadreza z kolei przekonuje, że Polacy nie mają w czym naśladować Zachodu. – Jesteśmy w Polsce wystarczająco nowocześni, w Niemczech do tej pory nie wszędzie zapłacisz zbliżeniowo czy kartą, co w Polsce jest normą. Rozumiem polskie narzekania na niskie zarobki, ale status materialny to nie wszystko. – Polacy pokazali mi serce, to jest dla mnie najważniejsze. Mam powód, by w Polsce czuć się jak ryba w wodzie.

Jak uciec przed inflacją?

Zmora inflacji gnębi świat i z tego powodu jest mało prawdopodobne, że władze jednego państwa będą w stanie jej zaradzić.

Kazimierz Dadak

Obecny wzrost cen ma swoje najważniejsze źródła w trzech podstawowych zjawiskach: „zielonym ładzie", panującej pandemii i amerykańsko-chińskiej wojnie handlowej.

Ekoinflacja

Pogląd, że działalność ludzka ma przemożny wpływ na klimat panujący na Ziemi, spowodował, że w skali całego świata podjęto wysiłki mające na celu ograniczenie wytwarzania gazów cieplarnianych. Gwałtownie forsuje się przechodzenie z energetyki opartej na spalaniu węglowodorów na energetykę opartą na odnawialnych źródłach energii (OZE). Ponieważ to drugie źródło jest dużo droższe, tym samym muszą wzrastać ceny energii, co z kolei podwyższa koszty produkcji.

„Zielony ład" to jest bardzo kosztowne przedsięwzięcie i niektórzy politycy UE otwarcie o tym mówią, co niestety jest mało nagłaśniane. Tym sposobem przeciętny obywatel ma spaczony pogląd na temat źródła inflacji, widzi je wyłącznie jako pochodną polityki pieniężnej, co jest wielkim uproszczeniem.

Żeby promować OZE, „zielone lobby" wywiera ogromne naciski, mające na celu ograniczenie produkcji nie tylko węgla, ale także ropy naftowej i gazu ziemnego. Ten ostatni surowiec ma wielkie zastosowanie w przemyśle chemicznym, w tym w produkcji nawozów sztucznych. Niedobór gazu powoduje wzrost jego ceny i tym samym podwyżkę cen, np. nawozów sztucznych. Z tego względu rosną także koszty żywności, co niestety szczególnie dotyka osoby uboższe.

Zatem w istocie rzeczy mamy do czynienia nie tyle z inflacją wynikającą z tego, że bank centralny „drukuje" zbyt dużo pieniędzy, ile z ekoinflacją, zwaną też greenflacją (*green* – zielony).

Importowane podwyżki

W trakcie ostatnich trzech dekad wielkie koncerny światowe przeniosły swe moce produkcyjne do Chin i kraj ten stał się globalną fabryką. Tymczasem pandemia i chińskie, drakońskie podejście do walki z tym zagrożeniem, polegające na poddawaniu kwarantannie całych miast i prowincji, spowodowały wielkie zakłócenia w produkcji. Skoro spada podaż towarów i rodzą się niedobory, to w takich warunkach sprzedawcy są w stanie podnosić ceny.

Na kłopoty wynikające z pandemii nałożyły się skutki amerykańsko-chińskiej wojny handlowej, w szczególności wysiłki podcięcia skrzydeł chińskiej produkcji towarów wymagających najbardziej zaawansowanych technologii. Produkcja półprzewodników też w wielkim stopniu została przeniesiona do Chin i – mimo że większość fabryk jest własnością firm zagranicznych – także ich dotyczy embargo na dostawy najnowocześniejszych maszyn koniecznych do produkcji tych kluczowych dla wielu innych dziedzin towarów.

Wytwórstwo półprzewodników wymaga bardzo wykwalifikowanej kadry i nie jest prostą rzeczą przeniesienie mocy produkcyjnych do innych krajów. Z tego powodu na całym świecie panuje wielki deficyt półprzewodników. Wskutek tego występują zakłócenia w produkcji w wielu innych branżach. Szacuje się, że w ubiegłym roku z powodu braku półprzewodników sam przemysł samochodowy stracił przychody w wysokości 250 miliardów dolarów. Niedobory dają możliwość podnoszenia cen – w zeszłym roku w USA ceny nowych samochodów wzrosły o 11 proc., a używanych aż o 31 proc.

Aby Polacy osiągnęli pewien poziom zamożności, konieczne jest gwałtowne przyspieszenie tempa rozwoju gospodarczego.

Polska gospodarka należy do otwartych systemów gospodarczych, co w praktyce oznacza, że wielka część towarów sprzedawanych na naszym rynku pochodzi z importu, a wraz z towarami „importujemy" inflację. Żadne działania NBP, żadne podnoszenie stóp procentowych nic tu nie zmieni. To samo dotyczy ekoinflacji. Te elementy są czynnikami zewnętrznymi i nasz bank centralny nie ma na nie żadnego wpływu.

Rodzime przyczyny

Powyższe bynajmniej nie znaczy, że polskie władze nie mogą poprawić sytuacji. Z tym że dotyczy to rządu, a nie banku centralnego. Inflacja może mieć strukturalne korzenie i taka sytuacja ma miejsce nad Wisłą.

Po 1989 r. przyjęliśmy neoliberalny model gospodarczy, czyli jak najmniejszą ingerencję państwa w sferę ekonomii. „Miniona epoka" cechowała się gigantomanią – budowano wielkie zakłady, które często miały monopolistyczną pozycję na rynku, i ogólnie rzecz biorąc, poziom konkurencji był niski. Prywatyzacja z udziałem kapitału zagranicznego, ukochana idea nieocenionego Leszka Balcerowicza, doprowadziła do daleko idącej monopolizacji naszej gospodarki przez obce interesy. Każde przedsiębiorstwo usiłuje maksymalizować zyski, więc zagraniczne koncerny wykorzystują panującą na naszym rynku znakomitą dla nich sytuację i śrubują ceny w górę.

Różne badania dowodzą, że ceny w polskich sklepach są podobne, jeśli nie wyższe niż w Niemczech. Zatem niższe płace obsługi nie przekładają się na niższe ceny. To jest skutek neoliberalnej polityki, która powoduje brak ochrony mniejszych podmiotów, na przykład małych sklepów, stąd poziom konkurencji jest stosunkowo niski.

Dane Eurostatu na koniec listopada 2021 r. (za grudzień są jeszcze niepełne) jasno na to wskazują. Przeciętne roczne tempo wzrostu cen w całej Unii wyniosło 5,2 proc., natomiast w Polsce 7,4 proc. Inne kraje naszego regionu, które w ślad za nami przyjęły neoliberalny model gospodarczy, także cechują się bardzo wysokim tempem inflacji. Prym wiodą ultraneoliberalne Litwa (9,3 proc.) i Estonia (8,6 proc.), tuż za nimi są Węgry (7,5 proc.) i Łotwa (tak jak Polska 7,4 proc.). Natomiast „socjalistyczne" państwa – czyli takie, które nie pozwoliły zmonopolizować swoich gospodarek, Szwecja, Dania i Finlandia – odpowiednio 3,9, 3,8 i 3,5 proc. Podobnie jest we Francji i Portugalii (3,4 i 2,6 proc.).

Oczywiście, z praktykami monopolistycznymi można walczyć, ale rodzimy Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów mu-

Przyczyny inflacji leżą gdzie indziej. Działania NBP nie mają na to decydującego wpływu

fot. xhz

siałby sprawnie wypełniać swe konstytucyjne zadanie. Kiedy ostatni raz ta instytucja nałożyła poważne kary na jakąś firmę? A przecież przytoczony fakt – wyższe ceny w Polsce niż w Niemczech – dobitnie świadczy o istnieniu praktyk monopolistycznych.

Granice „socjalizmu"

„Z socjalizmem jest ten kłopot, że w którymś momencie kończą się cudze pieniądze [które można wydać]" – taką znakomitą definicję systemu rozdzielnictwa podała Margaret Thatcher. W Polsce właśnie osiągnęliśmy taką barierę.

Pieniądze podatnika, które władze były w stanie łatwo zagarnąć, na przykład OFE, już zostały rozdane i trzeba sięgnąć do kieszeni podatnika. Na razie było to robione na stosunkowo małą skalę, co nie znaczy, że spowodowane szkody były nikłe. Na samym początku tego procederu, przy okazji nałożenia na banki horrendalnego haraczu (pisaliśmy o tym w „Idziemy" 6/2016), ostrzegaliśmy przed ujemnymi skutkami tego pociągnięcia.

Niestety, nasze czarnowidztwo się sprawdziło. Ogromnie wzrosły opłaty za usługi bankowe, co ujemnie odbiło się na poziomie inwestycji. O ile przed rokiem 2016, datą wprowadzenia tego podatku, stopa inwestycji w Polsce była zbliżona do średniej w UE, a nawet ją trochę przekraczała, o tyle poczynając od tej chwili, stopa inwestycji w Polsce jest wyraźnie niższa niż przeciętna dla UE.

Teraz dopiero zaczną się kłopoty. Nakładanie dalszych opłat (ukryte podatki) i innych danin jest nieuniknione, bo rozdawnictwo trudno jest ograniczyć.

Tak jak w przypadku podatku bankowego koszty danin zostaną zepchnięte na barki konsumentów. Wzrost opłat i podatków zostanie włączony w kalkulację cen płaconych przez konsumenta i ten fakt będzie mieć odzwierciedlenie w tempie inflacji.

Trudna obrona

Dla przeciętnego Polaka obrona przed ujemnymi skutkami inflacji jest trudna. Polska nadal jest krajem „na dorobku", płace są niskie i zdecydowana większość rodaków prawie całe dochody wydaje na konsumpcję i tym samym płaci podatek inflacyjny.

Natomiast społeczeństwa i osoby zamożne znaczną część dochodów oszczędzają i dzięki inwestowaniu mogą uniknąć ujemnych skutków inflacji, a nawet dużo zarobić. Na przykład osoba, która przewidziała obecny skok cen i dwa lata temu kupiła cenne kruszce, nieruchomości czy ziemię, zarobiła niemałe pieniądze i w sumie „skorzystała" z inflacji, a na pewno nie straciła.

Trzeba podkreślić, że zbicie fortuny poprzez inwestowanie jest możliwe w drodze trafnego przewidywania zbliżających się wydarzeń, natomiast gdy jakieś zjawiska już wystąpiły, to potencjalne korzyści znikają. Na przykład cena złota osiągnęła swe maksimum już w sierpniu 2020 r. Ktoś, kto wówczas kupił złoto, dziś notuje stratę w wysokości około 10 proc.

Wiadomo, że inwestowanie na podstawie informacji podawanych przez media w większości przypadków kończy się stratą, ponieważ one poruszają sprawy, które już nabrzmiały, które najczęściej osiągnęły swe apogeum (cenę maksymalną albo minimalną) i jest wysoce prawdopodobne, że kolejny „krok" będzie w przeciwnym kierunku. Przypuszczalnie w ciągu roku presja inflacyjna minie i, jak mówią Amerykanie, siła przyciągania ziemskiego zacznie ponownie działać i ceny kruszców i nieruchomości przestaną wzrastać, jeśli nie spadną.

Zatem jedynym skutecznym sposobem obrony przed inflacją i innymi ujemnymi wydarzeniami gospodarczymi jest posiadanie sporego majątku. Jeśli ten majątek jest zainwestowany w wiele różnych instrumentów finansowych (zdywersyfikowany), to nawet bez żadnej wiedzy ekonomicznej niektóre inwestycje okażą się wysoce intratne i pozwolą przetrwać ciężkie czasy.

Aby Polacy osiągnęli pewien poziom zamożności, konieczne jest gwałtowne przyspieszenie tempa rozwoju gospodarczego. Kolejny krok w tym kierunku jest oczywisty, znany do dawna i od wielu lat przez nas powtarzany. Potrzebny jest istotny wzrost wydatków na prace badawczo-rozwojowe, wyższe szkolnictwo i stworzenie takiej otoczki prawno-ustrojowej, która sprzyja przedsiębiorczości i wzrostowi innowacji.

Konieczny jest także zwrot w mentalności rodaków, odejście od bałwochwalczego stosunku do konsumpcji i uświadomienie pożytków z dokonywania oszczędności. Tylko w takich warunkach polski pracownik będzie w stanie po pierwsze, zarobić tyle, żeby mógł odkładać znaczną część dochodów, a po drugie – chcieć to zrobić.

Wszelkie tarcze antykryzysowe czy antyinflacyjne to jest mydlenie oczu, bo w istocie rzeczy to wszystko jest przekładaniem pieniędzy z kieszeni jednego podatnika do kieszeni drugiego albo obciążaniem przyszłych pokoleń kosztami tych programów.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA

Marek Jurek

Widmo globalnej konfrontacji

Wschodnie granice Ukrainy spowija mgła. Świat nasłuchuje wieści i wyciąga wnioski z faktów i deklaracji. Ewakuację dyplomatów – najpierw rosyjskich, potem częściowo amerykańskich – zakwalifikować można jako demonstrację gotowości do starcia. Demonstracje jednak to część polityki, na bardzo niskim szczeblu „drabiny eskalacyjnej", służą często bardziej uzyskaniu przewagi psychologicznej niż przygotowaniu do zbrojnego starcia.

Doniesienia o tym, jakoby prezydent Chin prosił prezydenta Rosji o niewszczynanie wojny do końca olimpiady zimowej w Pekinie, czyli praktycznie do wiosny – to kolejny prześwit we mgle. Xi Jinping miał przekonywać Putina, że inauguracja igrzysk będzie świetną okazją do demonstracji solidarności prezydentów obu mocarstw. Ale są, niestety, więcej niż werbalne przejawy współpracy rosyjsko-chińskiej.

Tydzień temu okręty wojenne Rosji, Chin i Iranu przeprowadziły manewry morskie na Morzu Arabskim. Tego bagatelizować nie można. Każde z tych państw ma wyraźnie określony kierunek ekspansji: Rosja – Europę Wschodnią z Ukrainą na czele, Chiny – wybrzeża Pacyfiku, począwszy od Tajwanu, Iran – Środkowy Wschód aż po konfrontację z Arabią Saudyjską. Na każdym z tych kierunków na przeszkodzie agresywnym państwom stoją Stany Zjednoczone. Nawet jeśli jest to tylko sygnał ostrzegawczy, jedynie demonstrujący możliwość wspólnego uderzenia – to i tak stanowi odstraszającą przestrogę wobec Amerykanów, że w wypadku wojny na Ukrainie Rosja dostanie mocne wsparcie polityczne od sprzymierzonych mocarstw.

Po drugie, wspólne manewry to demonstracja globalnego charakteru współpracy Chin, Rosji i Iranu. Chodzi więc o coś więcej niż regionalne konfrontacje z USA, to sygnał gotowości agresywnych mocarstw do konfrontacji globalnej. To oznacza powszechne zagrożenie dla pokoju, ryzyko wojny światowej. Wojna taka rozlać się na Europę może bardzo łatwo. Amerykanie, zaabsorbowani ochroną Tajwanu oraz dalekowschodnich sojuszników (Japonii i Republiki Korei), chroniący bezpieczeństwo Izraela – mogą bardzo ograniczyć gotowość do reakcji na agresję w Europie. To zaś radykalnie zwiększa możliwości ekspansji rosyjskiej.

Wobec ryzyka agresji należy wykazywać determinację, ale i realizm. Nie mamy bezpośredniego wpływu na rozmowy między USA a Rosją. Powinniśmy je za to pilnie obserwować. W tej chwili widać, że Zachód do wojny się nie szykuje. Niemcy i Francja chcą – mimo napięć – utrzymać dobre stosunki z Rosją. Najbardziej konkretna deklaracja prezydenta Bidena zapowiada natomiast, że w wypadku wojny USA zwiększą zaangażowanie wojskowe w Polsce i w Rumunii. Dlaczego jednak nie w Estonii i na Łotwie, które są najbardziej zagrożone agresją rosyjską i w których obecność amerykańska tworzy – w wypadku konfliktu – bezpośredni problem dla samej Rosji?

Miejmy świadomość, że Polska nie ma żadnego interesu w wybuchu wojny w Europie Wschodniej. Nasza narodowa strategia, również w wymiarze solidarności atlantyckiej, zmierzać powinna do oddalania zagrożeń od granic Polski, nie do ich przybliżania. i

Watykańska instrukcja

Przesłane polskim biskupom i przełożonym zakonów przez nuncjaturę apostolską „Wskazania dotyczące współpracy ze świeckim wymiarem sprawiedliwości" nie mają bynajmniej na celu ukrywania przestępstw duchownych przed świeckim wymiarem sprawiedliwości. Nie są też wyrazem braku szacunku dla ofiar. Są wyłącznie przypomnieniem zasad prawa międzynarodowego, obowiązującego także i u nas, skoro uważamy się za państwo prawa.

Zarówno rozesłane „Wskazania", jak i towarzyszące im uwagi Papieskiej Rady Interpretacji Tekstów Prawnych w jasny sposób przypominają polskim biskupom o potrzebie współpracy z państwowym wymiarem sprawiedliwości. Przypominają również, że nawet „jeżeli nie ma wyraźnego obowiązku prawnego, władza kościelna powinna zawiadomić właściwe władze państwowe o każdym przypadku, w którym uzna to za niezbędne dla ochrony osoby pokrzywdzonej lub innych osób małoletnich przed ryzykiem narażenia na kolejne przestępstwa". Kościół zdaje sobie sprawę, że o własnych siłach nie będzie w stanie wykorzenić tych przestępstw z własnych szeregów. Dlatego deklaruje chęć współpracy ze świeckim wymiarem sprawiedliwości oraz mówi o potrzebie transparentności (obejmującej także przekazywanie dokumentów) – na tyle, na ile jest to możliwe.

Z tego powodu Franciszek zniósł w 2019 r. tzw. tajemnicę papieską, która uniemożliwiała przekazanie wewnątrzkościelnej dokumentacji, rodziła też inne patologie, jak np. brak informacji dla poszkodowanych o tym, na jakim etapie znajduje się postępowanie. Jednak – jak przypomina dokument Papieskiej Rady – zniesienie tajemnicy papieskiej nie oznacza zniesienia „tajemnicy urzędowej", obowiązującej w każdym wymiarze sprawiedliwości. A związana jest ona z ochroną informacji poufnych czy wrażliwych.

Wreszcie instrukcja nuncjatury przypomina rzecz dość oczywistą, mianowicie, że Kościół katolicki jest instytucją ponadnarodową i ponadpaństwową. Zostało to potwierdzone poprzez nadanie Stolicy Apostolskiej (czyli centralnemu zarządowi Kościoła) statusu odrębnego podmiotu prawa międzynarodowego. Stanowi to podstawę jej autonomii w odniesieniu do poszczególnych państw. Z tego więc powodu procesy sądowe prowadzone przez organy Stolicy Apostolskiej (np. przez trybunał Kongregacji Nauki Wiary) mają – w sensie prawa – taki sam status, jak procesy prowadzone przez jakikolwiek zagraniczny sąd, nawet jeśli prowadzone są one przy pomocy poszczególnych diecezji. Dlatego więc prośba polskiego sądu czy polskiej prokuratury o udostępnienie dokumentacji takiego procesu musi spełniać wymogi prawa międzynarodowego.

Warto przypomnieć, że normy przekazane polskim biskupom przez nuncjaturę w Warszawie nie są wyjątkiem, a analogiczne zasady obowiązują gdzie indziej. Na przykład francuska komisja badająca te sprawy, mimo że powołana została przez episkopat, musiała skierować wniosek do Stolicy Apostolskiej o międzynarodową pomoc prawną.

oprac. KAI/wś

GIGO

ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

Podejmowanie decyzji na podstawie błędnych danych nieuchronnie prowadzi do niepowodzenia. Kiedyś w obszarze informacyjnym nazywało się to zasadą GIGO (*Garbage In, Garbage Out* – śmieci na wejściu, śmieci na wyjściu). Nawet gdy program lub procedura przetwarzania są poprawne, wyniki przetwarzania błędnych danych będą błędne. Maksyma ta cieszyła się szczególną popularnością dawniej, kiedy oprogramowanie nie było jeszcze wystarczająco odporne na błędy użytkowników, zanim zostało wyposażone w procedury weryfikacji danych wejściowych. O zasadzie GIGO pamiętać trzeba w przypadku stosowania narzędzi niezabezpieczonych przed śmieciowymi danymi.

Można się zastanowić, czy tej oczywistej zasady zdrowego myślenia nie powinno się stosować w innych obszarach. Dziś otrzymujemy nadmiar informacji, w większości legitymujących się jako naukowe. We współczesnej kulturze przyjmuje się jako wiarygodne stwierdzenie, że to, co związane z techniką, jest prawdziwe, bo funkcjonuje, a tym samym czyni życie wygodniejszym i łatwiejszym. W przypadku nauk humanistycznych coś funkcjonuje, jeżeli z tego można pisać doktoraty, są na to granty lub jest modne w gronie specjalistów z danej dziedziny. Przy obecnej dywersyfikacji nauk trudno, by ich wnioski, oderwane od własnego kontekstu, nie stawały się błędnym punktem wyjścia, jeżeli korzysta się z nich dla odpowiedzenia na szersze pytania. A takie pytania są nieuniknione: jak poprawnie i sensownie żyć? Na jakim fundamencie budować relacje społeczne?

Dziś z podejrzliwością patrzy się na prawdę wyjaśniającą całość życia indywidualnego i społecznego.

Z podejrzliwością patrzy się na wielką prawdę, na prawdę wyjaśniającą całość życia indywidualnego i społecznego. Pozostaje zatem jedynie relatywizm, w którym człowieka nie interesuje już pytanie o prawdę wszystkiego, będące w gruncie rzeczy także pytaniem o Boga. W tej perspektywie jest logiczne, że chce się usunąć powiązanie religii z prawdą, ponieważ związek ten byłby rzekomo u korzenia fanatyzmu, dążącego do zniszczenia człowieka niepodzielającego wiary.

Od fragmentarycznych prawd nie dojdziemy do spójnego poznania całości. Nie jest to kwestia poprawności procedury myślenia, ale apriorystyczne zamknięcie na refleksję metafizyczną. Takie pytanie o prawdę to kwestia pamięci, odnosi się do czegoś, co nas poprzedza, i w ten sposób potrafi nas zjednoczyć ponad naszym ograniczonym „ja". Jest to pytanie o początek wszystkiego, w którego świetle można dostrzec cel, a tym samym także sens wspólnej drogi.

Bez przesady!

Anna Wardak

Patrząc na realia, w tym na własną rodzinę, nie mogę opędzić się od myśli, że nasze życie ze wszystkich stron przytapiają fale przesady i braku umiarkowania. Dotyczy to wielu aspektów, nie tylko tradycyjnego „nieumiarkowania w jedzeniu i piciu" – chociaż plagi otyłości i alkoholizmu pokazują, że jest tu coś na rzeczy. Jednak to tylko mały wycinek problemu, bo tak naprawdę nadmiar i przesada wypełzają dosłownie z każdego kąta i kącika naszego życia.

„Umiarkowanie jest cnotą moralną, która pozwala opanować dążenie do przyjemności i zapewnia równowagę w używaniu dóbr stworzonych" (KKK 1809).

W panującym obecnie systemie „dzieciocentrycznym" od samego początku, a nawet jeszcze wcześniej, zanim mały człowiek pojawi się na świecie, czekają już na niego sterty rzeczy: ubranek, zabawek, kosmetyków… a ta szalona karuzela dopiero nabiera rozpędu. Potem z każdej strony dziecko bombardowane jest nadmiarem bodźców – dźwięków i kolorów (bo przecież ważna jest wczesna stymulacja, żeby zapewnić optymalny rozwój i nie zaprzepaścić życiowej szansy już u progu przedszkola). Szaleństwo zajęć dodatkowych, już dla przedszkolaków, którym tak bardzo potrzeba czasu na przytulenie się do mamy, wygłupy z tatą, rodzinne zrobienie kolacji czy nawet zwykłych chwil na tak zwane „nudzimisię" – często stających się polem, na którym kiełkują wspaniałe, pełne fantazji pomysły na twórczą zabawę (o ile tylko rodzice nie pękną i wytrzymają presję na włączenie kolejnej bajki). Niektórzy, znani mi osobiście uczniowie wczesnej podstawówki, tęsknie wyglądają niedzieli, bo to jedyny w tygodniu dzień bez zajęć dodatkowych. Dzieci te za kilka lat będą już zmęczone życiem, przytłoczone nadmiarem i intensywnością wrażeń, po prostu wypalone. Maluchy wpatrujące się błędnym wzrokiem w stertę nowych zabawek pod choinką. Za dużo, by ogarnąć, za dużo, by tak naprawdę się ucieszyć, za dużo, by na którejkolwiek skupić się na dłużej.

Przebodźcowane dzieci za kilka lat będą zmęczone życiem, przytłoczone nadmiarem, wypalone.

Jako żona i mama w naturalny sposób miewam często skojarzenia kulinarne. Otóż: zamiast uczyć nasze dzieci smakować życie kawałek po kawałku, delektując się nim i starannie przeżuwając każdy kęs, my sami przymuszamy je często do łykania go w pośpiechu, wielkimi kawałami, bez rozgryzania i czasu na przetrawienie. To zawsze prędzej czy później kończy się bólem brzucha i niestrawnością (w najbardziej optymistycznym wariancie). Z jednej strony otaczamy dzieci nadmiarem troski i uwagi, chroniąc je przed kontaktem z realnym życiem w różnych jego naturalnych przejawach, jak zimno, głód czy ból rozbitego kolana. Ktoś powiedział, że niektórzy rodzice najchętniej owinęliby swoje dzieci folią bąbelkową, aby przypadkiem nie zmarzły albo „nie uraziły swej stopy o kamień". Z drugiej strony beztrosko pozwalamy im błąkać się po manowcach Internetu. Umiarkowanie i liczba znaków obowiązują każdego, więc doczytajcie sobie, kochani, sami: adhortacja „Amoris laetitia", rozdział „Gdzie są dzieci?".

Autorka jest doradcą rodzinnym, moderatorką Akademii Familijnej, mamą dziesięciorga dzieci

Posłuszeństwo wobec rodziców

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Jestem studentką, najmłodszą córką w rodzinie, mieszkam wspólnie z rodzicami. Coraz trudniej mi być posłuszną rodzicom. Oboje prowadzą życie grzeszne, i są to często grzechy ciężkie, publiczne, nawet karalne. Ciężko mi już mówić „tato" i „mamo". Zwracam się do nich na ty. Moje upominanie nic nie daje. Zastanawiam się, czy wolno mi dłużej kryć rodziców i ich sprawki. Na ile jestem winna posłuszeństwo rodzicom, jeśli oni są nieposłuszni Bogu?

Dziecko jest winne posłuszeństwo rodzicom do momentu uzyskania dorosłości. Ma to miejsce, kiedy dziecko zakłada swoją rodzinę i wyprowadza się z domu albo wówczas, kiedy pozostając w domu rodziców, utrzymuje się samodzielnie i dokłada się rodzicom do wszystkich opłat. W tym drugim wypadku córka lub syn powinni, nawet jako dorośli, uszanować prawa panujące w domu, w którym mieszkają.

Póki dziecko nie uzyska dorosłości, powinno spełniać wszystkie rozsądne prośby swoich rodziców. Oczywiście, gdyby rodzice nakazywali coś złego, wtedy posłuszeństwo nie obowiązuje. Jeśli dziecko wyraźnie dostrzega grzech w życiu swoich rodziców,

to nie usprawiedliwia to złego traktowania tychże. Nie wolno natomiast milczeć. Nieraz diabeł podpowiada dzieciom, że nie wolno rodzicom niczego zarzucić. Na szczęście nie popełnia Pani tego błędu. Widząc zło najbliższych, trzeba wyrazić swoją dezaprobatę. Żeby nie myśleli, że nam to nie przeszkadza. Oczywiście, zwracanie uwagi rodzicom powinno się dokonywać z szacunkiem i wymogami kultury. Nawet jawne grzechy rodziców nie niwelują obowiązku posłuszeństwa, choć od strony ludzkiej, emocjonalnej, jest to trudne do pogodzenia. Mamy być pełni szacunku wobec osoby, ale mieć pogardę wobec grzechu tej osoby. Mamy wewnętrzne prawo nie zgadzać z uczynkami i poglądami moralnymi rodziców.

Co do krycia rodziców – sytuacja jest trudna. Z jednej strony szacunek dla rodziców nakazuje bronić ich dobrego imienia. Dziecko ma naturalne prawo dobrze mówić o rodzicach, nawet gdyby Ci nie spełniali wymogów moralnych. Z drugiej jednak strony, gdyby czyny rodziców ewidentnie kogoś krzywdziły, wówczas trzeba byłoby kierować się rozsądkiem. Należy rozważyć ewentualne konsekwencje. Czy nie ponosi Pani współodpowiedzialności za popełnione zło? Czy nie grozi Pani odpowiedzialność karna? Czy rodzice, krzywdząc poważnie kogoś, nie sprowadzają na całą rodzinę przekleństwa?

Trudno mi doradzić coś więcej, nie znając konkretów sytuacji. Myślę jednak, że zawsze warto wytrwale prosić rodziców o odmianę życia albo poprosić o pomoc inne osoby z rodziny.

xmarekk@o2.pl
Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Prawdziwa radość

Dzisiaj otoczeni jesteśmy mnóstwem przedmiotów, doceniamy funkcjonalność, nadstawiamy ucha na technologiczne nowinki. Chcemy, by wszystko działo się sprawniej, prędzej, lepiej... Kultura konsumpcjonizmu wzbudza poczucie ciągłego niedosytu, którego nie potrafimy zaspokoić. Posiadamy coraz więcej, a coraz mniej umiemy się cieszyć tym życiem, którym żyjemy.

Tymczasem s. Mary David trafnie podpowiada: „radość nie ma zależeć od naszego nastawienia czy konkretnej sytuacji; ona tkwi głębiej niż nasze poczucie szczęścia lub nieszczęścia, pocieszenie czy strapienie, przyjemność czy ból. Nie jest to coś, co czujemy, ale coś, co czynimy. To coś, co trzeba wybrać, decyzja, do której wzywa nas Bóg. Powołując nas do Siebie, powołuje nas do radości, ponieważ to On jest naszą radością".

Zawarte w książce „Droga do radości" fragmenty konferencji i listów pełne są optymizmu i ducha, którym na co dzień żyła utalentowana i energiczna s. Mary David. Pisząc o szukaniu radości, benedyktynka, sama doświadczona nieuleczalną chorobą nowotworową, porusza też tematy trudne: wytrwałości w cierpieniu czy duchowej oschłości. Jej refleksje to cenny przewodnik na drodze duchowego rozwoju./**amd**

„Droga do radości"
s. Mary David OSB
tłum. Anna Wawrzyniak-Kędziorek
Wydawnictwo W drodze
Poznań 2022

O AK i nie tylko

Osiemdziesiąt lat temu premier gen. Władysław Sikorski podjął decyzję o przekształceniu Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową. Właśnie tej najważniejszej formacji zbrojnej w okresie okupacji niemieckiej poświęcony jest najnowszy, styczniowo-lutowy numer „Biuletynu IPN".

Wybitni historycy i politolodzy próbują dociec, skąd taka decyzja gen. Sikorskiego, uzasadniają, dlaczego AK tak bardzo różniła się od innych armii na świecie, a także w jaki sposób poakowskie podziemie niepodległościowe odnosiło się do okupacji komunistycznej. Oddzielnie omówiona została działalność AK wobec Niemców i komunistów na Śląsku, w Małopolsce i na Rzeszowszczyźnie. „Argument, że po 19 stycznia 1945 r. Armia Krajowa przestała istnieć, a dalej działały już tylko grupki zdeterminowanych osób, irracjonalnie myślących o zwycięstwie nad Związkiem Sowieckim, jest z samego założenia nieprawdziwy" – podkreśla w jednym z tekstów Piotr Niwiński, historyk i politolog.

W numerze przedstawiono sylwetki kilku „Niezłomnych" – Stanisława Sojczyńskiego ps. „Warszyc", Karola Chmiela, Piotra Woźniaka ps. „Wir", ppor. Stefana Pikulińskiego ps. „Biały" i Elżbiety Zawackiej.

Są też materiały dotyczące niemieckiego więzienia gestapo w Łodzi, o zbrodniach sądowych sędziów Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a z czasów nowszych – artykuł o demonstracjach w USA przeciwko stanowi wojennemu w Polsce./**wś**

Fronton świątyni

fot. arch. parafii Ofiarowania Pańskiego

Zwyczajna – nadzwyczajna

Irena Świerdzewska

Od lat wszystko tu funkcjonuje jak w szwajcarskim zegarku, nie ma czasu niesprzyjającego duszpasterstwu. Nawet pandemia nie rozregulowała życia parafii Ofiarowania Pańskiego na warszawskim Ursynowie.

– Księża są bardzo zaangażowani, proboszcz wychodzi do nas z uśmiechem. Dużo jest różnych inicjatyw, działających grup. Kościół jest zadbany i ciągle upiększany – mówi pan Marcin, parafianin.

Czas pandemii został tak zagospodarowany, że udało się przyciągnąć młodych ludzi do działającego w parafii Klubu Nawrócenia Młodzieży. Kiedy zajęcia szkolne odbywały się w całej Polsce online, młodzieży brakowało kontaktów z rówieśnikami. – Jako katecheta zyskałem wtedy więcej czasu na organizowanie spotkań w parafii w ciągu tygodnia – mówi ks. Łukasz Lewandowski, opiekujący się w parafii młodzieżą. Kościół jest duży, co pozwalało spełnić wymogi reżimu sanitarnego. W małych grupach organizowane były wspólne wyjścia. Tak jest dotychczas. Spotkania zwoływane są spontanicznie, odbywają się nawet dwa–trzy razy w tygodniu, w różne dni. Raz jest to wyjście do kina na film, zwiedzanie szopek bożonarodzeniowych, innym razem wyjście na kawę. Stałym czasem spotkań jest niedzielny wieczór. – Wtedy modlimy się nieszporami, głoszę katechezę, oglądamy slajdy, gramy w planszówki, bilard. KNM ma otwartą formułę. Dołączają osoby przygotowujące się do bierzmowania. Młodzież dziś najbardziej potrzebuje indywidualnej relacji z Panem Jezusem, a także by ktoś jej wysłuchał – zauważa ks. Łukasz. Licealistka Angelika Tyborowska od sześciu lat jest w KNM. – Moja rodzina nie czuje związku z Kościołem. Zafascynowałam się ludźmi wierzącymi i zaczęłam chodzić na spotkania. Zyskałam formację i przyjaciół. Wspierali mnie także w ważnych decyzjach – mówi.

Proboszcz ks. prał. Edward Nowakowski

fot. arch. parafii Ofiarowania Pańskiego

W parafii jest ścisły podział pracy duszpasterskiej. – Każdy z nas czterech wikariuszy ma odrębną przestrzeń, nie wchodzimy sobie w drogę. Ksiądz proboszcz daje nam swobodę działania – mówi ks. Jarosław Śledź, prowadzący katechezy rodziców dzieci chrzczonych, opiekujący się Bractwem św. Józefa oraz Odnową w Duchu Świętym. Odnowa w Duchu Świętym z ponad 60 członkami jest najliczniejszą grupą w parafii. – Zawsze można liczyć na ich pomoc w kościele – mówi ks. Jarosław.

Ks. Maciej Ziembicki odpowiada za służbę liturgiczną – ministrantów, lektorów – Ruch Rodzin Nazaretańskich i Kościół Domowy. Ks. Marek Michalczyk – za katechezy dla rodziców dzieci pierwszokomunijnych i Domowy Kościół. Ks. prał. Edward Nowakowski, od 26 lat proboszcz parafii, opiekuje się kołami Żywego Różańca, Totus Tuus, chórem, Caritas. Pomoc potrzebującym jest dobrze zorganizowana, z udziałem wolontariuszy z Parafialnego Zespołu Caritas.

O jakości duszpasterstwa świadczą osoby z innych parafii uczestniczące w spotkaniach. – Pan Bóg nam błogosławi. Cieszę się tą parafią i ludźmi, dziękuję Bogu za nich. Staramy się być autentyczni, otwarci, gościnni, parafianie czują się tu u siebie. Czują się też odpowiedzialni za nas, modlą się i zamawiają za księży intencje mszalne. A my staramy się spełniać ich oczekiwania, służyć tak, jak potrafimy najlepiej – mówi ks. Edward Nowakowski.

Statystyki są takie jak w całej aglomeracji warszawskiej – 20 proc. mieszkańców 18-tysięcznej parafii przychodzi do kościoła. – To świadomi, zaangażowani religijnie ludzie, z satysfakcją patrzę na ich wiarę – mówi ks. Nowakowski.

W parafii z roku na rok przybywa relikwii świętych z różnych regionów świata, w relikwiarzu w formie ryngrafu jest ich już niemal 40. – Nasza parafia to wspólnota maryjna – podkreśla pani Alicja, która doznała uzdrowienia z choroby nowotworowej. Dobrze się tu przyjął kult Matki Bożej z Lujan, której figurkę podarował po powrocie z Argentyny w 1987 r. kard. Józef Glemp. Na terenie parafii znajduje się Narodowy Instytut Onkologii, co było dodatkową motywacją, by pod opiekę Maryi oddawać chorych na nowotwory. W drugie soboty miesiąca sprawowana jest Msza święta za takie osoby i ich rodziny, odmawiana jest litania do Matki Bożej z Lujan, udzielany sakrament namaszczenia chorych. – Wzruszający jest widok chorych po chemioterapiach, w chusteczkach na głowie. Przyjeżdżają spoza parafii. Modlitwa i budujące kazania dają im nadzieję. Trzy osoby powiadomiły nas, że zatrzymał się u nich rozwój nowotworu – mówi ks. Jarosław.

Dobre kazania na niedzielnych Mszach świętych to też wizytówka parafii. Homilie rezydenta ks. prof. Roberta Skrzypczaka udostępniane są w internecie. Ks. Michał Lubowicki, rezydent, dba o spotkania cykliczne, w minionym Adwencie zaznajamiał ze sztuką chrześcijańską.

Parafianie podkreślają, że ich wiarę buduje księżowski zapał, dbałość o kościół w najdrobniejszych szczegółach. Raz w tygodniu o świcie proboszcz z wikarym jadą na giełdę kwiatową, żeby kościół mógł być pięknie udekorowany, co już jest zasługą wikariusza ks. Macieja.

– Między nami kapłanami w parafii są bardzo dobre relacje i parafianie to czują. Wszystko zaczyna się od wspólnego stołu – mówi ks. Jarosław. – Ksiądz proboszcz dba, byśmy spotykali się na wspólnych posiłkach. Od budowania wspólnoty między kapłanami zaczyna się cementowanie wspólnoty parafialnej – zdradza sekret ursynowskiej parafii ks. Jarosław.

Parafia Ofiarowania Pańskiego
ul. Stryjeńskich 21, 02–791 Warszawa
tel. 509 192 221, www.ofiarowaniepanskie.pl

W SKRÓCIE

■ **Dzień życia konsekrowanego.** W archidiecezji warszawskiej tradycyjnie obchody 2 lutego rozpocznie o godz. 15.00 Koronka do Bożego Miłosierdzia w kościele seminaryjnym, ul. Krakowskie Przedmieście 52/54; o godz. 15.30 – procesja do archikatedry św. Jana na Starówce, ul. Świętojańska 8, o godz. 16.00 – Msza święta pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza. Informacje o obchodach w diecezji warszawsko-praskiej na s. 29.

■ **Modlitwa za Białoruś.** Bp Michał Janocha 20 stycznia w archikatedrze warszawskiej przewodniczył Mszy świętej o dar wolności dla Białorusi. Eucharystia sprawowana była w 500. rocznicę publikacji pierwszej w historii książki w języku białoruskim. Był to wydany w 1522 r. w Wilnie modlitewnik „Mała książeczka podróżna" Franciszka Skaryny (Skoryny) – białoruskiego drukarza i humanisty z przełomu XV i XVI w.

■ **W intencji osób niewidomych.** Bp Jacek Grzybowski 30 stycznia o godz. 17.30 w kościele św. Marcina w Warszawie, ul. Piwna 9/11, będzie przewodniczyć Mszy świętej w intencji osób niewidomych. Po Eucharystii odbędzie się kolędowanie.

■ **Pierwsze soboty miesiąca.** Wspólnota Królowa Pokoju zaprasza do udziału w pięciu pierwszych sobotach miesiąca. Cykl nabożeństw wynagradzających Niepokalanemu Sercu Maryi „Spotkanie z Matką" odbywać się będzie: 5 lutego, 5 marca, 2 kwietnia, 7 maja i 4 czerwca w parafii NMP Matki Zbawiciela przy ul. Olimpijskiej 82/84. Rozpoczęcie o godz. 18.30 Eucharystią, po niej adoracja Najświętszego Sakramentu i różaniec z rozważaniami. Będzie także możliwość spowiedzi.

■ **Jak budować relacje.** Duszpasterstwo Akademickie „Arka" ruszyło 21 stycznia z cyklem spotkań dla studentów „Droga Tobiasza", o budowaniu wartościowych relacji. Spotkania w akademiku Arka przy ul. Grochowskiej 194/196 w Warszawie odbywają się w poniedziałki w godz. 18.00–21.00. Warunkiem uczestnictwa w kursie jest uprzednie zgłoszenie poprzez stronę www.drogatobiasza.pl.

■ **Obwodnica Jabłonny.** Samorząd Województwa Mazowieckiego, powiat legionowski i gmina Jabłonna podpisały porozumienie w sprawie przedłużenia obwodnicy Jabłonny w kierunku Nowego Dworu Mazowieckiego. Planowany odcinek będzie miał długość ok. 2,5 km i połączy drogę krajową nr 61 z drogą wojewódzką nr 630, czyli odcinek od ronda przy sklepie Obi do granic Jabłonny.

fot. xhz

ADORACJA NA GROCHOWIE

W kościele Nawrócenia św. Pawła na warszawskim Grochowie, ul. Kobielska 10, do 6 lutego można adorować Najświętszy Sakrament wystawiony w monstrancji z Medjugoria, projektu Mariusza Drapikowskiego. – Staramy się budować Jezusowi najpiękniejszy tron. Chrystus przychodzi do nas w postaci chleba, jest dostępny dla każdego – powiedział ks. prał. Bogusław Kowalski, proboszcz parafii. Adoracja ma miejsce w niedziele w godz. 14.00–17.00 oraz 20.00–21.00, w dni powszednie w godz. 9.40–18.30 oraz 19.15–21.00. Parafia 25 stycznia przeżywała parafialny odpust, poprzedzony 40-godzinnym nabożeństwem.

POWSTAŃCOM STYCZNIOWYM

fot. PAP/Przemysław Piątkowski

W Długiej Kościelnej 19 stycznia odbyły się obchody 159. rocznicy wybuchu powstania styczniowego. W kościele św. Anny sprawowana była Msza święta, po której uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Chobocie zaprezentowali przygotowany występ artystyczny. Przy pomniku upamiętniającym poległych powstańców złożono wieńce, zapalono znicze. W uroczystościach wzięły udział władze samorządowe, strażacy OSP z Halinowa, nauczyciele i uczniowie z pocztami sztandarowymi ze szkół z Halinowa, Cisia i Chobota.

DUCHOWOŚĆ DLA WARSZAWY

fot. archwwa.pl

– Chcielibyśmy dawać ludziom cierpiącym mądre odpowiedzi, ale cierpienie jest tajemnicą, wielkim misterium. Możemy natomiast doprowadzać do Boga, który sam może być odpowiedzią. Cierpienie może wyjaśnić człowiekowi sam Bóg – podkreślił o. prof. Tomasz Gałuszka OP podczas kolejnego wykładu z cyklu „Duchowość dla Warszawy", który odbył się 20 stycznia. Wydarzeniu patronował tygodnik „Idziemy". Kolejny wykład z cyklu „Duchowość dla Warszawy" planowany jest na 24 lutego.

WOJOWNICY MARYI

Już po raz trzeci w Łodzi odbyło się ogólnopolskie spotkanie Wojowników Maryi – wspólnoty modlitewnej gromadzącej mężczyzn w różnym wieku, którzy – jak mówią o sobie – walczą o zbawienie duszy swojej i swoich bliskich poprzez codzienną modlitwę różańcową. Spotkanie rozpoczęła procesja połączona z modlitwą różańcową, która przeszła przez dwa osiedla na łódzkim Widzewie Wschodzie z parafii św. Alberta Chmielowskiego do parafii Matki Boskiej Jasnogórskiej. Mszy świętej dla blisko 4 tys. uczestników przewodniczył abp Grzegorz Ryś./**ks. Paweł Kłys**

fot. ks. Paweł Kłys

fot. Krzysztof Kozłowski

CHRZEŚCIJAŃSKA TOŻSAMOŚĆ

Liderzy lokalnych grup ŚDM, Odnowy w Duchu Świętym, Domowego Kościoła, Wiary i Tożsamości, Mężczyzn św. Józefa, animatorzy bierzmowanych, księża i siostra pasterka wzięli udział w dn. 21–23 stycznia w warsztatach o tożsamości chrześcijańskiej, jedności i odnowie wspólnoty. Dyskutowali o potrzebie i obowiązku apostolstwa, wypracowali wnioski dotyczące konsekwencji rozbudzania misyjnego zapału i jego zaniechania. Warsztaty w oriońskiej parafii św. Józefa Robotnika w Wołominie poprowadził ks. Stanisław Zając, koordynator soborowej odnowy Kościoła w ramach Ruchu dla Lepszego Świata w Regionie Europy Środkowej./**ab/kpk**

SZPITAL W LEGIONOWIE

W Legionowie, na osiedlu Piaski, 21 stycznia otwarto szpital będący filią warszawskiego Wojskowego Instytutu Medycznego. Placówka liczy 90 łóżek na oddziałach: chorób wewnętrznych i kardiologii z pracownią hemodynamiki, chirurgii, ginekologii, okulistyki, intensywnej terapii oraz oddziale przyjęć i pomocy doraźnej. Z budynkiem szpitala został połączony budynek dotychczasowej Wojskowej Specjalistycznej Przychodni Lekarskiej, świadczący pomoc ambulatoryjną. Informacje na temat szpitala oraz dane teleadresowe znajdują się na www.wim.mil.pl w zakładce Szpital WIM Legionowo.

fot. PAP/Paweł Supernak

W ROCZNICĘ RADOGOSZCZA

fot. ks. Paweł Kłys

W 77. rocznicę spalenia więzienia na łódzkim Radogoszczu odbyły się uroczystości upamiętniające ofiary niemieckiej masakry, która miała miejsce w nocy z 17 na 18 stycznia 1945 r. W uroczystościach obok przedstawicieli władz miasta, województwa, wojska, pocztów sztandarowych i mieszkańców Łodzi udział wzięli także przedstawiciele Kościołów i związków wyznaniowych. Na terenie dawnego więzienia znajduje się sarkofag, w którym zostały zgromadzone bezimienne prochy tych, którzy spłonęli w murach więzienia podpalonego przez Niemców./**ks. Paweł Kłys**

WYMIAR SŁOWA BOŻEGO

W Niedzielę Słowa Bożego w parafii św. Ojca Pio na Gocławiu Mszy świętej przewodniczył abp Adrian Galbas SAC. W homilii, wskazując na fundamentalny wymiar Bożego Słowa w życiu wiary, arcybiskup podkreślił, że rolą Kościoła jest bycie świadkiem i sługą Słowa. Abp Galbas poruszył również sprawy związane z synodem o synodalności, zaapelował o wykonanie trzech kroków. Pierwszym jest spojrzenie na dany przez Ojca Świętego czas jako na szansę, a nie zagrożenie czy problem. Drugi, do którego każdy jest zaproszony, to dialog i dzielenie się swoimi odczuciami przy uszanowaniu zdania innych osób. Trzeci: indywidualne wyjście do tych, którzy aktualnie znajdują się poza wspólnotą Kościoła, tak by ich głos również był usłyszany.

fot. Mateusz Rzewuski/BPDWP

W SKRÓCIE

■ **Ankiety synodalne.** Bp Jacek Grzybowski poinformował koordynatorów Zespołów Synodalnych w diecezji warszawsko-praskiej o wydłużeniu terminu składania ankiet do 15 marca br.

■ **Pomoc prawna zdalnie.** Na terenie powiatu legionowskiego od 24 stycznia do 31 marca punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnych mediacji mają działać zdalnie. By uzyskać pomoc, należy wysłać wiadomość pod adres mailowy pomocprawna@powiat-legionowski.pl, wskazując preferowaną formę kontaktu (telefon, e-mail), lub w przypadku braku dostępu do Internetu zadzwonić pod numer 789 446 860.

■ **Ograniczenia w obsłudze w urzędach.** W związku z pandemią stołeczne urzędy wprowadziły od 24 stycznia do odwołania zmiany w obsłudze klientów. Obsługa będzie w dwóch formach: po uprzednim umówieniu wizyty w systemie rezerwacji internetowych rezerwacje.um.warszawa.pl oraz bezpośrednio w urzędzie bez konieczności umawiania wizyty. Kontakt z urzędem jest możliwy drogą mailową i telefoniczną. Numery telefonów i adresy e-mail podane są na stronie www.warszawa19115.pl oraz na stronach internetowych dzielnic. Ograniczana jest liczba klientów przebywających w siedzibie urzędu, obowiązuje dezynfekcja rąk, zakrywanie ust i nosa. Nieczynne będą siedziby USC w dzielnicach: Białołęka, Ochota, Wesoła, Wilanów i Wola. Mieszkańcy tych dzielnic mogą załatwiać sprawy w pozostałych siedzibach USC, nie obowiązuje rejonizacja: ul. Falęcka 10 (Mokotów), ul. Grochowska 274 (Praga-Południe), ul. ks. I. Kłopotowskiego 1/3 (Praga-Północ), ul. gen. W. Andersa 5 (Śródmieście), ul. L. Kondratowicza 20 (Targówek), pl. Czerwca 1976 r. nr 1 (Ursus), al. Komisji Edukacji Narodowej 61 (Ursynów), ul. Włókiennicza 54 (Wawer), ul. S. Żeromskiego 29 (Bielany), ul. T. Chałubińskiego 8 (Sekcja Obrotu Zagranicznego), ul. M. Flisa 6 (Wydział Archiwalnych Ksiąg Stanu Cywilnego).

■ **Rejestracja pojazdów.** Od 1 lutego br. obowiązuje znowelizowany art. 73 ustawy Prawo o ruchu drogowym, na którego podstawie nabywcy mogą wnioskować o zachowanie ostatniego numeru rejestracyjnego, w tym tablic rejestracyjnych. Warunki to rejestracja pojazdu w Polsce oraz czytelne, utrzymane w należytym stanie (m.in. niepogięte) tablice. Jeśli właściciel zdecyduje się pozostać przy dotychczasowej rejestracji, będzie mógł zaoszczędzić od 30 zł – w przypadku tablicy dla motoroweru, do 80 zł – w przypadku tablic samochodowych.

Wiara a prawda

Centralne nabożeństwo Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan odbyło się 23 stycznia w prawosławnej katedrze metropolitalnej św. Marii Magdaleny w Warszawie. W gronie hierarchów z poszczególnych wyznań Kościół katolicki reprezentowali bp Romuald Kamiński i bp Michał Janocha, który wygłosił homilię. Liturgii przewodniczył abp Abel, ordynariusz diecezji lubelsko-chełmskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, wiceprezes Polskiej Rady Ekumenicznej.

W liście do zgromadzonych zwierzchnik Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego abp Sawa zwrócił uwagę, że chrześcijanie tracą prawidłowy pogląd na samą istotę świadectwa ewangelicznego, a powinniśmy to czynić wobec współczesnego świata. „Nie mówimy jednym głosem. Nie głosimy jednej nauki moralnej. Nie jesteśmy zdolni do wspólnej obrony zasad, na których przez wieki budowano zdrowe życie uczniów Chrystusa – chrześcijaństwo" – stwierdził abp Sawa. Podkreślił, że jedność Kościoła polega na obecności w nim Chrystusa: fundamentu, który jest jednocześnie prawdą – jedyną prawdą.

– Czy nasze pokolenie, tworzące sztuczne nieba na obraz swoich małych pragnień i karmione treścią popkultury płaskiej jak ekran smartfona, jest w stanie odczytywać wielkie znaki czasu? Czy w takim sztucznym i płaskim świecie można jeszcze spełnić nakaz Chrystusa z dzisiejszej Ewangelii: „Idźcie i głoście"? – pytał bp Janocha. Przypomniał, że z powodu wiary w Chrystusa co roku ginie 170 tys. chrześcijan, a oświecona Europa milczy. – Czy my, chrześcijańscy pasterze Europy, nie dołączamy się do tego milczenia? – pytał hierarcha.

fot. PAP/Marcin Obara

Podkreślił, że wiara prowadzi do zbawienia tylko wtedy, kiedy opiera się na prawdzie. – Bez niej bowiem pozostałaby czysto ludzkim uczuciem, zmiennym i złudnym – wskazał bp Janocha, cytując papieża Franciszka./**PAP**

Droga do Boga

fot. Biuro Prasowe DWP/Karolina Błażejczyk

W ramach Tygodnia Ekumenicznego nabożeństwu Słowa Bożego w katedrze św. Floriana przewodniczył 22 stycznia bp Romuald Kamiński. Kazanie wygłosił bp Andrzej Malicki, przewodniczący Polskiej Rady Ekumenicznej, zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Metodystycznego w Polsce.

Na wstępie głos zabrał ks. Sławomir Kielczyk, referent ds. jedności chrześcijan. Odwołując się do tegorocznego hasła „Zobaczyliśmy Jego gwiazdę na Wschodzie i przyszliśmy oddać Mu pokłon", powiedział, że gwiazdą oświetlającą nam dzisiejsze czasy musi być Chrystus.

Bp Romuald Kamiński przypomniał, że ogromna rzesza ludzi nie poznała jeszcze Pana Jezusa. – Jako chrześcijanie zostaliśmy powołani, by nieść Ewangelię na krańce ziemi. Zanim wyruszymy na ścieżki ewangelizacyjne, zadbajmy o to, byśmy byli wiarygodni – podkreślił bp Kamiński.

Bp Malicki przypomniał, że chrześcijaninem każdy człowiek staje się na indywidualnej drodze poszukiwania Chrystusa. – Istnieje duże niebezpieczeństwo, prawdopodobieństwo, że żyjąc w kraju chrześcijańskim, nawet w rodzinie praktykującej, sam możesz się rozminąć z Chrystusem. W każdym sercu musi być to gorące pragnienie odnalezienia drogi do Boga, bo chrześcijaninem trzeba się stać, nie można się nim urodzić. Jeremiasz powiada: „Gdy zaś będziecie Mnie szukać, znajdziecie, gdy będziecie Mnie szukać z całego serca" – przypomniał bp Malicki.

Za rodziny adopcyjne

W Roku Rodziny w kolejnej comiesięcznej Eucharystii modlono się w diecezji warszawsko-praskiej za rodziny adopcyjne. Mszy świętej w katedrze św. Floriana 19 stycznia przewodniczył bp Romuald Kamiński. Ordynariusz warszawsko-praski zwrócił uwagę, że przy podejmowaniu różnego rodzaju dzieł powinniśmy bazować na drobnych elementach zaangażowania ludzkiego, które wspiera swoją mocą Pan Bóg. – My te środki ubogie czasem lekceważymy, a przez nie Bóg pokazuje swoją moc. W dzisiejszej filozofii świata trochę się pogubiliśmy, szukając bezustannie środków bogatych – mówił bp Kamiński. Nawiązał do osoby św. Józefa Sebastiana Pelczara. – Za jego życia, w czasach zaborów i wielkiego ubóstwa, powstawały zgromadzenia zakonne, rosły nowe szkoły, kwitły wielkie dzieła charytatywne. Były owocem zbiórek drobnych datków, ciężkiej pracy i pokory. Bóg błogosławił obficie – podkreślił bp Kamiński. Na koniec dziękował za działalność Katolickiego Ośrodka Adopcyjnego Diecezji Warszawsko-Praskiej.

– Dziś szczególnie radosny uśmiech i ukłon kieruję wobec naszego ośrodka adopcyjnego. To cała historia, ale też dziedzictwo. Nie można nic, co tam pięknie funkcjonuje, uszczknąć. Możemy tylko zobowiązać się, by to dzieło dalej trwało i przynosiło dobre owoce – podkreślił bp Kamiński.

fot. Biuro Prasowe DWP/Karolina Błażejczyk

19 lutego sprawowana będzie Eucharystia w intencji osób chorych i starszych.

Dzień Życia Konsekrowanego

W święto Ofiarowania Pańskiego Kościół powszechny po raz XXVI będzie obchodził Światowy Dzień Życia Konsekrowanego. Uroczysta Eucharystia pod przewodnictwem bp. Romualda Kamińskiego zostanie odprawiona 2 lutego o godz. 15.00 w katedrze praskiej, ul. Floriańska 3. Ordynariusz warszawsko-praski zaprasza osoby życia konsekrowanego. Zachęca do otoczenia wdzięcznością i modlitwą wszystkich, którzy odpowiedzieli na dar powołania i zdecydowali się oddać życie Bogu na drodze realizacji rad ewangelicznych.

Świadectwem swojego powołania podzieliła się z nami s. Margarita Brzozowska, benedyktynka samarytanka z Niegowa: „Zdarza się, że ktoś mnie pyta, czy nie żałuję decyzji o wstąpieniu do klasztoru. Czy życie w klasztorze nie jest jakąś koszmarną rezygnacją? Odpowiedź jest prosta: zdecydowanie nie żałuję, choć przyznaję, że spodziewam się znaleźć w moim życiu Krzyż Jezusa. Oczywiście, są dobra, których się wyrzekłam, jak własna rodzina, posiadanie dzieci. Podobnie jest z podporządkowaniem się woli przełożonych czy nieposiadaniem na własność dóbr. Z drugiej jednak strony – w Bogu posiadam wszystko.

Nie przeczę, że ten wybór, jak chyba każdy inny, pociąga za sobą realny koszt, ale Pan Jezus w 10 rozdziale Ewangelii św. Marka zapewnił mnie, że ten wybór pociąga za sobą także nagrodę – tu na ziemi i w przyszłości. «Nikt nie opuszcza domu, braci, sióstr, matki, ojca, dzieci i pól z powodu Mnie i z powodu Ewangelii, żeby nie otrzymał stokroć więcej teraz, w tym czasie, domów, braci, sióstr, matek, dzieci i pól, wśród prześladowań, a życia wiecznego w czasie przyszłym». Wierzę i doświadczam, że naprawdę już tak się dzieje.

fot. arch. S. M. Brzozowska

Wstępując do zgromadzenia, wiedziałam, że chcę w nim pracować. Dosłownie tak było. Chciałam, by moje ręce i głowa do czegoś się przydały i zdaje się, że teraz mam za swoje. Cieszę się, że mogę żyć w komunii z moją wspólnotą i angażować się w jej codzienne życie.

Tuż obok naszego klasztoru w Niegowie jest Dom Pomocy Społecznej – to miejsce życia setki osób z niepełnosprawnością intelektualną. Mogę powiedzieć, że kocham tych ludzi takimi, jakimi są. Oni dla mnie są szczególnie piękni w swojej szczerości, są też prości, często uśmiechnięci mimo chorób czy cierpienia.

W głębi mojego serca jest przekonanie, że życie konsekrowane właśnie w tym, a nie innym zgromadzeniu jest najwspanialszą rzeczą, jaka mogła mi się kiedykolwiek przydarzyć. Dar kontemplowania Boga w czynnym zakonnym życiu jest dla mnie najlepszą cząstką, której – jak ufam – nie będę pozbawiona w wieczności”.

opr. iś

Przygotowanie do małżeństwa

Ksiądz Robert Wielądek, dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin, informuje o zasadach przygotowania do małżeństwa obowiązujących w diecezji warszawsko-praskiej.

Kursy przedmałżeńskie prowadzone są w blisko 90 parafiach, pełen ich wykaz znajduje się na stronie dw-p.pl/7881. Zachęca się do organizowania kursów w jak największej liczbie parafii oraz umieszczania informacji na stronach internetowych i w mediach społecznościowych swoich parafii. Spotkania te są możliwością pracy formacyjnej i głębszego związania narzeczonych ze swoją wspólnotą parafialną (por. Dyrektorium Duszpasterstwa Rodzin).

Integralną częścią przygotowania są trzy spotkania indywidualne w Parafialnej Poradni Rodzinnej. Zwieńczeniem kursu powinien być dzień skupienia z modlitwą narzeczonych za siebie, przygotowaniem i przystąpieniem do sakramentu pokuty i pojednania. Od tego roku będą organizowane dwa takie spotkania (wiosną i jesienią) w sanktuarium św. Faustyny w Ostrówku, szczegóły wkrótce. Zachęca się księży proboszczów do promocji tych spotkań.

Bp Romuald Kamiński dopuścił w diecezji następujące programy:

- diecezjalny (składający się z 10 katechez: 5 prowadzonych przez księży, 5 przez świeckich posiadających ważną misję kanoniczną);
- program archidiecezji warszawskiej duszpasterstworodzin.pl/najwieksza-jest-milosc-program-dla-narzeczonych-malzenstw;
- autorski program ks. Jarosława Szymczaka i Agnieszki Rogalskiej programy.fpr.pl/programy-na-milosc-i-zycie/dla-narzeczonych.

W diecezji warszawsko-praskiej przygotowuje się sześć zespołów do prowadzenia kursów przedmałżeńskich według tego ostatniego programu.

Jedynym miejscem, gdzie dopuszczone jest prowadzenie kursów weekendowych, jest dom rekolekcyjny w Loretto. Kurs składa się z dwóch weekendów formacyjnych. Jest to nadzwyczajna forma przygotowania, zarezerwowana dla osób w skomplikowanej sytuacji życiowej (np. zamieszkujących poza Polską). Szczegóły: loretto.pl/rekolekcje-dla-zywego-rozanca-2/.

Niedopuszczalną formą katechizacji są tzw. kursy internetowe, o czym mówi Komunikat Rady ds. Rodziny KEP. Raz w roku będzie organizowany kurs przedmałżeński w języku angielskim (marzec/kwiecień). Zgłoszenia drogą mailową: rwil8@wp.pl. W nagłówku wiadomości należy wpisać: kurs przedmałżeński.

W razie wszelkich pytań można kontaktować się z ks. Robertem Wielądkiem. i

fot. pixabay

W trosce o dzieci

W szkołach podstawowych w Warszawie i w całym województwie mazowieckim pojawiła się szansa prowadzenia zajęć wychowania do życia w rodzinie (WDŻ) opartych na szacunku dla życia ludzkiego, miłości i odpowiedzialności. Warunkiem jest przygotowanie nauczycieli i pedagogów szkolnych do prowadzenia takich lekcji. Kursy przygotowujące będzie prowadzić Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (MSCDN) przy ul. Świętojerskiej 9 w Warszawie, o ile zgłosi się odpowiednia liczba chętnych. Prowadzenia zajęć podjęli się wysoko wykwalifikowani specjaliści z dużym doświadczeniem. Kurs kwalifikacyjny przeznaczony jest dla czynnych zawodowo nauczycieli i pedagogów szkół podstawowych.

Program kursu obejmuje minimum 300 godzin (w tym 240 godzin zajęć dydaktycznych zaplanowanych w formie wykładów i ćwiczeń oraz 60 godzin praktyk pedagogicznych) w następujących blokach przedmiotowych:

1) zagadnienia dotyczące podstaw wychowania do życia w rodzinie,
2) zagadnienia psychologiczno-pedagogiczne,
3) zagadnienia biomedyczne,
4) zagadnienia seksuologiczne,
5) dydaktyka wychowania do życia w rodzinie,
6) praktyka pedagogiczna.

Kurs rozpocznie się w marcu 2022 r. i zakończy się w maju 2023 r. Zajęcia dydaktyczne będą realizowane stacjonarnie w siedzibie MSCDN w Warszawie, ul. Świętojerska 9, lub zdalnie na platformie Teams. Będą odbywały się raz w miesiącu: w formie trzydniowych zjazdów weekendowych (piątki w godz. 15.00–20.00, soboty i niedziele w godz. 9.00–18.00). Grupa będzie liczyć maksymalnie 25 osób. Cena uczestnictwa w kursie to 2,6 tys. zł, przy czym uczestnicy mogą otrzymać zwrot poniesionych kosztów.

Zgłoszenia przyjmowane są do 31 stycznia w formie elektronicznej, na podstawie formularza zamieszczonego na stronie warszawa.mscdn.pl.

Szczegółowe informacje można uzyskać, pisząc na e-mail: acidpk@poczta.onet.pl.

Wiele badań wskazuje, że istnieje związek między typem realizowanej w szkołach edukacji seksualnej a częstotliwością występowania wśród nastolatków problemów związanych z przemocą seksualną, niepożądaną ciążą, aborcją (np. farmakologiczną) czy chorobami przenoszonymi drogą płciową. Zjawiska te są o wiele częstsze w szkołach, które zdecydowały się na edukację typu permisywnego.

Natomiast szkolenie zaplanowane w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli jest szansą na bezpieczne wychowanie dzieci w sferze seksualności.

fot. www.facebook.com/florianska3

fot. www.facebook.com/florianska3

Młodzi liderzy

Wydział Duszpasterstwa Młodzieży zaprasza na cykl warsztatów „Posynodalna Szkoła Lidera 2”. Zaproszenie skierowane jest do młodzieży powyżej osiemnastego roku życia, która pomaga i chce pomagać w duszpasterstwie młodzieży w swoich parafiach i na terenie diecezji praskiej. Warsztaty odbywają się przy ul. Floriańskiej 3, w sali duszpasterstwa młodzieży. Liczba miejsc jest ograniczona do 40 osób. Spotkania zaplanowano na soboty w godz. 10.00–16.00 w terminach: 19 marca, 2 kwietnia, 23 kwietnia, 14 maja.

Tematyka zajęć:

Część 1: „Właściwe zasady i przekonania, czyli jak nabrać nawyków, które kształtują, a nie niszczą?”.

Część 2: „Zmiany i rozwój zaczynaj od siebie, czyli o tym, jak osiągnąć zwycięstwo w umiejętności zarządzania sobą i dążeniu do obranego celu?”.

Część 3: „Ruszaj w świat, czyli naucz się słuchać i rozumieć, a potem dąż do synergii”.

Część 4: „Twoja regeneracja, czyli dbaj o siebie i rozwijaj wiarę, nadzieję i miłość”.

Zgłoszenia udziału w spotkaniach: sekretariat@sdm.waw.pl.

Pytania dotyczące warsztatów można kierować do ks. Michała Dziedzica, diecezjalnego duszpasterza młodzieży, tel. 512 913 429.

Pomoc dla szkoły

fot. www.dw-p.pl

Od prawie jedenastu lat w Sierra Leone w Afryce posługują kapłani diecezji warszawsko-praskiej. W parafii św. Augustyna w Kambii pracują ks. Jacek Pielak oraz ks. Robert Gut. Ks. Robert Gut poza pracą duszpasterską pełni funkcję menedżera szkół podstawowych. Opiekuje się szesnastoma placówkami. Jedną z nich jest Szkoła św. Jana w Mapotolon, w najbardziej oddalonym punkcie parafii. Placówka jest w opłakanym stanie. Mury są popękane, dach przecieka, w posadzce zrobiły się wielkie dziury. Zagrożeniem dla dzieci są także zardzewiałe druty wystające z okiennej konstrukcji. Przed kilkoma laty zawaliły się toalety. W czasie zajęć, z braku ławek, większość dzieci musi siedzieć na podłodze.

Ks. Robert Gut stara się wspierać drobne naprawy w szkole. Zakupił kilkadziesiąt worków cementu, aby wypełnić część dziur w posadzce. Opłacił naprawę połamanych ławek. Niestety, szkoła wymaga gruntownego remontu, na który nie ma środków.

Mapotolon położone jest między bagnami, bez odpowiedniej drogi dojazdowej. Dotarcie do szkoły samochodem jest utrudnione, a w porze deszczowej często niemożliwe. Bardzo ciężko jest przeprowadzić jakiekolwiek prace remontowe. Ze względu na brak w okolicy drzew na materiał budulcowy ceny desek są bardzo wysokie. Te utrudnienia podwyższają koszty napraw.

Ks. Marcin Brzeszczyński, dyrektor Dzieła Misyjnego Diecezji Warszawsko-Praskiej, w imieniu naszych misjonarzy zwraca się o wsparcie remontu Szkoły św. Jana w Mapotolon. „Planujemy wylać nową posadzkę. Chcemy położyć tynki oraz wznieść filary wzmacniające popękane mury. Mamy zamiar naprawić schody oraz wykonać nowe okna ze specjalnych betonowych form. Planujemy zrobić tablice, ławki, stoły i krzesła dla uczniów i nauczycieli. Chcemy wybudować nowe toalety" – napisał ks. Robert Gut.

Ofiary można wpłacać na konto Dzieła Misyjnego Diecezji Warszawsko-Praskiej, numer rachunku: 56 1540 1287 2001 6801 1413 000 z dopiskiem: Mapotolon.

REKLAMA

fot. materiały dystrybutora

Podróż do ojcostwa

Mirosław Winiarczyk

Skromny, czarno-biały film Mike'a Millsa o dziwnym tytule można zaliczyć do tzw. niezależnego kina amerykańskiego, które uprawiane jest w USA od kilkudziesięciu lat, równolegle z utworami hollywoodzkimi. W obrazach tego rodzaju nie chodzi tylko o niewielki budżet realizowanych produkcji, ale głównie o oryginalne spojrzenie autorów na amerykańską rzeczywistość obyczajową.

W filmie „C'mon C'mon" obraz Ameryki wydaje się daleki od rozmaitych obyczajowych wizji, jakie znamy z wielu hollywoodzkich utworów. Nie oznacza to jednak, że w filmie nie odnajdujemy ciepła, ironii i nadziei, czyli typowych cech popularnego kina amerykańskiego. Przeciwnie – dzieło Millsa przepełnione zostało empatią i czułą obserwacją poczynań bohaterów. Ten niezwykły film drogi w sposób oryginalny zanurzony został bowiem w tradycyjnej mitologii amerykańskiej kultury popularnej.

W obrazie oglądamy wędrówkę dwójki bohaterów przez Amerykę. Johnny, sfrustrowany dziennikarz radiowy z Nowego Jorku, pracujący ostatnio nad wywiadami z dziećmi na temat ich poglądów na aktualne problemy życiowe, musi nagle zaopiekować się ośmioletnim synem mieszkającej w Los Angeles siostry, która wyjechała w celu zaopiekowania się ciężko chorym ojcem dziecka. Johnny zabiera małego Jessego do Nowego Jorku, a później do Nowego Orleanu. Po drodze bezdzietny dziennikarz zmuszony zostaje do wejścia w głębszy kontakt emocjonalny z rezolutnym, wygadanym i inteligentnym siostrzeńcem. Malec w czasie podróży daje wujowi niezłą lekcję życia, zadając mu niewygodne pytania i zasypując go swoimi opiniami na różne tematy. Jesse, buntując się, pragnie w pewnym sensie sprawdzić, czy wujek dorośnie do roli ojca. Dlatego wymyśla i prowokuje rozmaite konflikty. Ale nawet niebezpieczne sytuacje kończą się szczęśliwie, bo w relacjach wujka z siostrzeńcem górę zawsze bierze troska, życzliwość i rodzinna więź. Obaj protagoniści z czasem zaczynają się wzajemnie rozumieć, a Johnny powoli dojrzewa do ojcostwa. Nad przebiegiem tej niezwykłej podróży czuwa siostra dziennikarza, która przez telefon na bieżąco kontroluje sytuację. Niezwykły film Mike'a Millsa można więc uznać za niełatwą afirmację rodziny (nawet jeśli jest niepełna) i ojcostwa.

fot. materiały dystrybutora

Wielką kreację stworzył w tym filmie Joaquin Phoenix, który po sukcesie w roli Jokera (Oscar) w ostatnim „Batmanie" wrócił na ekran w utworze Millsa, stwarzając tu zupełnie odmienną kreację. Artysta grał w swojej długiej karierze role w filmach w gatunkach popularnych (m.in. w słynnym „Gladiatorze"), ale także w filmach niezależnych, a nawet awangardowych. Jako dziennikarz radiowy w „C'mon C'mon" znalazł rewelacyjnego partnera w roli małego Jessego. Polecam zatem film Millsa jako dzieło do kontemplacji i refleksji, a nie tylko rozrywki.

C'mon C'mon; USA, 2021; scenariusz i reżyseria: Mike Mills; aktorzy: Joaquin Phoenix, Gaby Hoffman, Woody Norman i inni; dystrybucja: Gutek Film

Pożegnanie aktorki

fot. Wikipedia

19 stycznia wieczorem w wieku 82 lat zmarła Antonina Girycz-Dzienisiewicz – aktorka teatralna, filmowa, radiowa i dubbingowa. Przez ponad 30 lat występowała na scenie warszawskiego Teatru Współczesnego. Artystka urodziła się 20 lutego 1939 r. w Berdyczowie (dzisiejsza Ukraina). W 1959 r. ukończyła we Wrocławiu studia dramatyczne i zadebiutowała rolą Ady w „Lekkomyślnej siostrze" Włodzimierza Perzyńskiego w reż. Igora Przegrodzkiego we wrocławskim Teatrze Dramatycznym. W latach 1960–1967 była aktorką m.in. Teatru Lubuskiego w Zielonej Górze, Teatru im. W. Bogusławskiego w Kaliszu i Teatru Polskiego we Wrocławiu. W 1962 r. otrzymała nagrodę na Kaliskich Spotkaniach Teatralnych za rolę Magdy w przedstawieniu „Kondukt" wystawianym w Teatrze Lubuskim.

Od 1967 do 2001 r. Antonina Girycz-Dzienisiewicz miała etat w Teatrze Współczesnym w Warszawie. W tym czasie powstało trzynaście spektakli Teatru Telewizji z jej udziałem, m.in.: „Strach i nędza III Rzeszy", „Malowana żona", „Dziady", „Komu wierzycie". Aktorka w swoim dorobku ma też wiele ról filmowych i serialowych, m.in. w „Polowaniu na muchy" A. Wajdy, „Bilansie Kwartalnym" K. Zanussiego i „Czterdziestolatku" J. Gruzy.

Jak podaje „Encyklopedia Teatru Polskiego", wystąpiła w 156 audycjach i słuchowiskach Teatru Polskiego Radia, m.in. w „Co tu kłopotu", „Komu bije dzwon" oraz „Sława i chwała". Kreacje głosowe tworzyła też w dubbingu, w bajkach i filmach dla dzieci, m.in. jako Swatka w „Mulan", babcia Georginia w „Charlie i fabryka czekolady" czy matka Gru w „Jak ukraść księżyc"./**PAP/dg**

KONKURS

Jedną z nielicznych publikacji na temat wydawnictw drugiego obiegu jest monografia Wydawnictwa Myśli Nieinternowanej „Dzieje niezależnej oficyny w latach 1982-1989" Marcina Krzek-Lubowieckiego (IPN). Żyją jeszcze działający w niej opozycjoniści, ale autor nie ograniczył się do ich świadectw. Czerpie bowiem także z bazy piśmienniczej, archiwalnej i wspomnieniowej. Co ważne, nie skupia się na działaczach pierwszoplanowych, ale zauważa tych z drugiego i trzeciego szeregu. Przedstawia historię WMN, w tym konstruowanie maszyn offsetowych czy działalność dywersyjną, a także dorobek oficyny, m.in. książki i druki satyryczne.

Wśród czytelników, którzy 31 stycznia między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Czyje zabójstwo przyczyniło się do powstania Inicjatywy Obywatelskiej w Obronie Praw Człowieka „Przeciw Przemocy"?** – rozlosujemy 3 egzemplarze książki.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 4: „W pogodnym obliczu króla jest życie, jego łaska jak chmura deszczowa na wiosnę" – mówi Księga Przysłów (16, 15). Zwycięzcom gratulujemy!

Filharmonia Narodowa

1901

Sezon jubileuszowy 2021 / 2022

2021

repertuar **2**

1.02 wtorek / 19:00
Sala Kameralna
Scena Muzyki Polskiej

Iwona Lubowicz – sopran
Royal Baroque Ensemble:
Grzegorz Lalek – skrzypce barokowe
Beata Kozyra-Paulska – skrzypce barokowe
Justyna Rekść-Raubo – wiolonczela barokowa, viola da gamba
Klaudyna Żołnierek – teorba
Lilianna Stawarz – klawesyn, pozytyw

Wronowicz / Jarzębski / Szarzyński / Subissati / Förster młodszy / Luparini

Koncert współorganizowany przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca w ramach programu własnego *Scena Muzyki Polskiej*, finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

4.02 piątek / 19:30
Sala Koncertowa
18:30 Wykład wprowadzający: **Stefan Münch**

5.02 sobota / 18:00
Sala Koncertowa

Orkiestra Filharmonii Narodowej
Michał Nesterowicz – dyrygent
Jan Lisiecki – fortepian

Szymański / Prokofiew / Mendelssohn

8.02 wtorek / 19:00
Sala Koncertowa

Jubileusz 20-lecia Orkiestry Kameralnej Filharmonii Narodowej

Orkiestra Kameralna Filharmonii Narodowej
Jan Lewtak – kierownik artystyczny
Mischa Maisky – wiolonczela

Paderewski / Haydn / Dvořák

11.02 piątek / 19:30
Sala Koncertowa
18:30 Wykład wprowadzający: **Piotr Maculewicz**

12.02 sobota / 18:00
Sala Koncertowa

Orkiestra Filharmonii Narodowej
Daniel Raiskin – dyrygent
Xavier de Maistre – harfa

Smetana / Mosołow / Dvořák

Na koncerty zaprasza **TAVEX** – Sponsor Roku Filharmonii Narodowej

TAVEX

13.02 niedziela / 11:00
dzieci 3–6 lat
niedziela / 14:00
dzieci 7–12 lat
Sala Koncertowa
Poranek i Popołudnie dla Małych Melomanów

Kamil Zięba – wokal
Małgorzata Nowak – taniec
Bartłomiej Kamiński – taniec
Piotr Ptak / Krzysztof Krzyżanowski – klarnet
Stanisław Łopuszyński – fortepian

Barbara Szczęsna-Remisz – prowadzenie koncertów

Na koncerty zaprasza **PGE Polska Grupa Energetyczna** – Mecenas Roku Filharmonii Narodowej

PGE Polska Grupa Energetyczna

13.02 niedziela / 18:00
Sala Koncertowa

Koncert nadzwyczajny

Cameristi della Scala
Ernest Hoetzl – dyrygent
Daniela Pini – mezzosopran
Massimo Mercelli – flet

Tartini / Vivaldi / Geminiani / Händel

Na koncert zaprasza **Fundacja PZU** – Partner Roku Filharmonii Narodowej

FUNDACJA

Po prostu... Filharmonia! Projekt 3: Laureatki Konkursu Wieniawskiego

15.02 wtorek / 19:00
Sala Kameralna

Laureatka w kwartecie

Karol Szymanowski Quartet:
Agata Szymczewska – skrzypce
Robert Kowalski – II skrzypce
Volodia Mykytka – altówka
Karol Marianowski – wiolonczela

Beethoven / Britten / Szymanowski

16.02 środa / 19:00
Sala Kameralna

Laureatka w trio

Anna Maria Staśkiewicz – skrzypce
Marcel Markowski – wiolonczela
José Gallardo – fortepian

Beethoven / Ravel / Szostakowicz

17.02 czwartek / 19:00
Sala Kameralna

Laureatka w duecie

Veriko Tchumburidze – skrzypce
Ketevan Sepashvili – fortepiano

J.S. Bach / Szymanowski / Schubert / Respighi

18.02 piątek / 19:30
Sala Koncertowa
18:30 Wykład wprowadzający: **Agata Kwiecińska**

19.02 sobota / 18:00
Sala Koncertowa

Koncerty organowe na 120-lecie Filharmonii Narodowej

Orkiestra Filharmonii Narodowej
Aziz Shokhakimov – dyrygent
Łukasz Długosz – flet
Roman Perucki – organy

Chaczaturian / Moss / Rachmaninow

20.02 niedziela / 11:00
dzieci 3–6 lat
niedziela / 14:00
dzieci 7–12 lat
Sala Koncertowa
Poranny i Popołudniowy koncert dla dzieci

Piotruś, wilk i inni
W Chatce FeNka... w pobliskim ogrodzie

Agata Kawełczyk-Starosta – prowadzenie koncertów

22.02 wtorek / 19:00
Sala Kameralna
Scena Muzyki Polskiej

Sepia Ensemble:
Szymon Józwiak – klarnet
Wojciech Jeliński – puzon
Tomasz Sośniak – fortepian
Anna Szmatoła – wiolonczela

Górecki / Szalonek / Lutosławski / Schaeffer / Maciejewski / Penderecki / Serocki

Koncert współorganizowany przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca w ramach programu własnego *Scena Muzyki Polskiej*, finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

25.02 piątek / 19:30
Sala Koncertowa
18:30 Wykład wprowadzający: **Marcin Majchrowski**

26.02 sobota / 18:00
Sala Koncertowa

Orkiestra i Chór Filharmonii Narodowej
Agnieszka Duczmal – dyrygent
Joanne Lunn – sopran
Justyna Ołów – mezzosopran
Gwilym Bowen – tenor
Wojciech Gierlach – bas
Bartosz Michałowski – dyrektor chóru

Franck / Mozart

Na koncerty zaprasza **PGE Polska Grupa Energetyczna** – Mecenas Roku Filharmonii Narodowej

PGE Polska Grupa Energetyczna

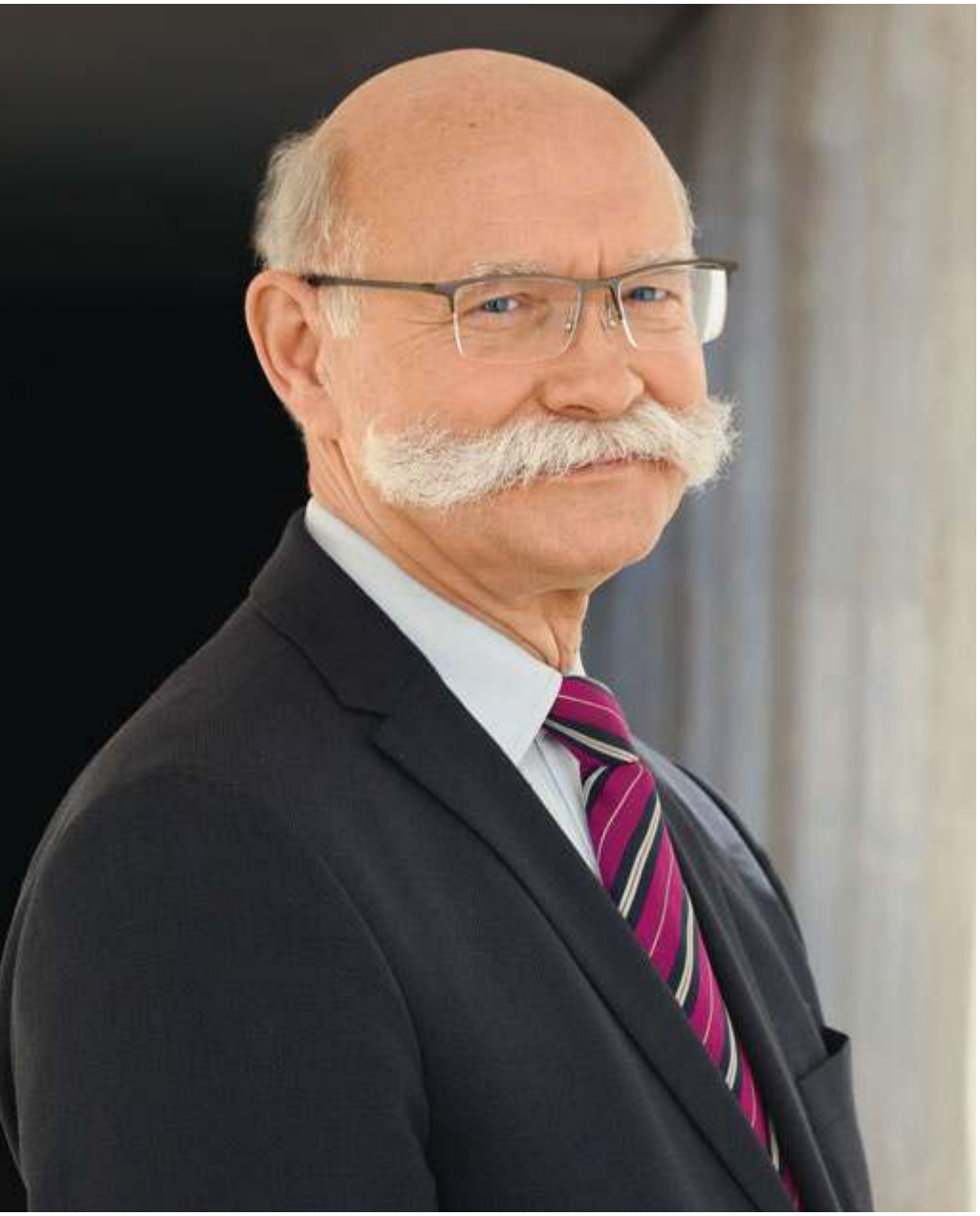

fot. xhz

Jak to jest z mobbingiem?

Z mec. **Waldemarem Gujskim**, specjalizującym się w prawie pracy, rozmawia Barbara Stefańska

Trafiają do Pana sprawy związane z mobbingiem. Jakie są największe trudności z nimi związane?

Pod to pojęcie podkładane są bardzo różne treści. Ludzie często uważają, że mobbingiem jest to, co nim nie jest.

Jak więc odróżnić, co jest prawdziwym mobbingiem?

Z mobbingiem mamy do czynienia wtedy, gdy toksyczny szef, sadysta, znęca się nad podległym mu pracownikiem dla samego znęcania się, świadomie utrudnia mu życie, nęka, poniża, zastrasza, ośmiesza, izoluje, eliminuje z zespołu. Natomiast nie jest mobbingiem, kiedy wymagający szef żąda bardziej efektywnej pracy, lepszego wykorzystania czasu pracy. Pomiędzy toksycznym a wymagającym szefem jest ogromna różnica. I to jest mobbing pionowy. Istnieje też poziomy – np. toksyczny współpracownik znęca się nad swoim kolegą z pracy i także utrudnia mu życie, nęka, poniża, ośmiesza, izoluje.

Ten proceder musi mieć charakter trwały i uporczywy. To nie może być działanie jednorazowe ani kilkakrotne na przestrzeni kilku lat. Dlatego nie jest mobbingiem sytuacja, gdy zwalnia się pracownika, nawet w nieprzyjaznej atmosferze, a w czasie rozmowy jednorazowo padną nieeleganckie określenia. Osobiście nie akceptuję tego, gdy piętnaście lat stażu pracy kwituje się pięciominutowym spotkaniem, ale to nie powód do oskarżenia o mobbing.

W jaki sposób pracownik może udowodnić, że był poddany mobbingowi?

Sytuacja pracownika w polskim systemie prawa pracy, jeśli chodzi o tę sprawę, mówiąc eufemistycznie, nie jest zbyt mocna, dlatego że musi on wszystko od A do Z udowodnić: fakt mobbingu, doznane szkody, rozstrój zdrowia i ich związek z bezprawnym działaniem szefa lub współpracownika. Nie jest łatwo. Świadkiem takich zdarzeń są inni pracownicy. A oni czasami nagle „przestają pamiętać", bo po prostu chcą nadal pracować.

W polskich realiach zdarza się, że pracodawca nieformalnie chroni mobbera. Dlaczego? Bo on „dowozi" wynik, a więc korporacja ma z niego korzyść. Jeśli przynosi nam zyski, to trudno, niech mobbuje. Spuszczamy na to zasłonę milczenia. A taki toksyczny szef szuka ofiary – jedna odejdzie z pracy, przychodzi kolejna i cykl się częstokroć powtarza.

Pracodawcy wdrażają nieraz procedury antymobbingowe, które – jeśli są traktowane poważnie – mogą skutecznie przeciwdziałać temu zjawisku. Ale zdarza się, że stanowią pewnego rodzaju parawan. Służą temu, by pracodawca powiedział: „Zrobiłem, co potrzeba" i temu, by „nikt nikomu nie zrobił krzywdy", niestety również stosującemu mobbing.

Statystyki pokazują, że rocznie jest zaledwie kilkaset spraw o mobbing w sądach, a niewielki procent jest uwzględniany.

To jest tzw. ciemna liczba. Ludzie zbyt często nie idą z takimi sprawami do sądu, nawet jeśli już nie pracują w danym miejscu. Kiedy prawnik wyjaśnia im, jaki stopień trudności wiąże się z udowodnieniem mobbingu, to dają sobie spokój. Potrzebni są przecież świadkowie i inne dowody – np. e-maile, SMS-y.

Mec. Waldemar Gujski – adwokat specjalizujący się w prawie pracy, doradca i pełnomocnik procesowy firm polskich i zagranicznych, banków, a także pracowników, w tym top menedżerów, autor publikacji z zakresu prawa pracy i projektów paktów socjalnych, popularyzator wiedzy prawniczej i wykładowca, wielokrotnie uznawany przez firmę Chambers & Partners za jedynego w Polsce Senior Statesman/Statespeople, czyli najbardziej zasłużonego prawnika w dziedzinie prawa pracy.

A czasami mobber jest na tyle „mądry", że nie zostawia śladów. Spotyka się w cztery oczy. I co z tego, że kobieta wybiega z gabinetu prezesa zapłakana, jak ona nie powie wszystkim dookoła, co się stało. I potem nie ma dowodu. A inni pracownicy – jak powiedziałem – często „nie chcą pamiętać".

Aby udowodnić w sądzie np. rozstrój zdrowia, powoływani są biegli: lekarze, lekarze psychiatrzy, psycholodzy. Mobbingowany musi wykazać ból moralny, krzywdę i wysokość szkody. Wielu sobie to daruje, mimo że konsekwencje prawdziwego mobbingu są przerażające.

Wymaganie bardziej efektywnej pracy nie jest mobbingiem. Pomiędzy toksycznym a wymagającym szefem jest ogromna różnica.

Jakie to konsekwencje?

Dotykają całego otoczenia takiej osoby, najpierw rodziny. Jeśli dziecko pyta, dlaczego tata po przyjściu z pracy zamyka się w swoim gabinecie, spuszcza zasłony, siedzi po ciemku i płacze, to widać, jak skutki mobbingu wpływają na bliskich. Czasem na tym tle dochodzi do rozwodów, a często osoba poddana mobbingowi trafia do zamkniętego zakładu psychiatrycznego.

Jak pracownik może się chronić, gdy zaczyna doświadczać mobbingu?

Na pewno trzeba dokumentować takie sprawy, np. skwitować spotkanie e-mailem. Wtedy będzie dowód na to, jak się szef lub współpracownik zachował. Na przykład piszemy do szefa: „w dniu tym i tym, jak wiesz, doszło do takiej sytuacji…, to mówiłeś…, tak krzyczałeś…". Jeśli ma to miejsce wielokrotnie, taki mail do szefa, oceniający jego samego lub oceniający współpracownika, może być skuteczny. Bo mobber zrozumie, że będą istniały dowody przeciwko niemu i mogą być wykorzystane w sądzie.

Można powiedzieć, że to słowo przeciwko słowu. Ale jeśli dodatkowo będą świadczyć w sądzie np. osoby, które odeszły już z pracy, to takie zeznania w połączeniu z e-mailami, SMS-ami są dowodem. Absolutnie nie można przeżywać sytuacji mobbingu w samotności, tak że nikt nie wie, co się dzieje za zamkniętymi drzwiami.

W jaki sposób pracodawca może skutecznie przeciwdziałać temu zjawisku?

Zgodnie z kodeksem pracy pracodawca ma obowiązek przeciwdziałania mobbingowi. Kodeks nie mówi, w jaki sposób; jest to pozostawione swobodnemu uznaniu pracodawcy.

Najprostszym działaniem jest rozdzielenie osób, np. przesunięcie pracownika lub szefa do innego działu, co może okazać się skuteczne i jeżeli nie będą mieli kontaktów, sytuacja może się uspokoić.

Najbardziej generalny instrument to wdrożenie wewnętrznych procedur przeciw dyskryminacji, mobbingowi itd. Jak wspomniałem, to może być tamą dla mobberów, jeśli pracodawca traktuje je poważnie, a nie jako „parawan" dla swojego zaniechania. Sprawy powinny być prowadzone w sposób obiektywny, bezstronny, z dowodami, każda osoba powinna mieć możliwość swobodnego wypowiedzenia się, zgłoszenia świadków, ustosunkowania się do dowodów strony przeciwnej.

W wielu korporacjach są wprowadzone szczegółowe procedury: w jaki sposób zawiadamia się o mobbingu, kiedy i kogo się przesłuchuje, w jakich terminach, w jakiej kolejności, czy osoby mają prawo zgłaszania kontrdowodów, kiedy i jakie mogą zapaść rozstrzygnięcia.

Kiedyś o mobbingu się nie mówiło, dziś to głośny temat. Czy to zjawisko dawniej nie istniało?

Istniało już od wielu lat, jeszcze za głębokiej komuny. Ale tego typu sytuacje nie były tak negatywnie publicznie rozstrzygane, oceniane i stygmatyzowane jak obecnie; nie mówiło się o tym. Mamy też drugą stronę medalu – „straszak mobbingu", czyli ryzyko jego nadużywania. Powtarzam, jeśli szef – nawet niegrzecznie – zażąda bardziej efektywnej pracy, to nigdy nie jest to mobbing! Na przykład taki szef choleryk, który wybuchnie, ale potem przeprosi, i zdarza się to raz czy dwa albo nawet piętnaście razy, ale w ciągu kilku lat, to też nie jest to mobbing.

Prawdziwy mobbing ma ogromne negatywne skutki. Jednak ludzie często nie idą do sądu, bo musieliby wszystko udowodnić.

Jak Pan Mecenas ocenia sprawę ks. Stryczka, którego pracownicy oskarżyli o mobbing? Proces trwa, do dziś zarzutów nie ma.

W sprawie ks. Stryczka były ewidentne nadużycia osób, które go oskarżały, albo raczej mediów, które to opisywały. Pisały o nim, że jest „patologicznym mobberem" – zobaczmy, jak to określenie niesie podwójne, negatywne konotacje – że stworzył sektę, że policja wkroczyła do jego mieszkania. Księdza medialnie powieszono. Natomiast on konsekwentnie mówił o sobie, że jest wymagającym szefem. Bardzo łatwo jest dziś kogoś oskarżać – także o mobbing, bo to temat chwytliwy. Łatwo „zabić kogoś gazetą". Ale potem, jak ktoś po latach wygra sprawę, pisze się o tym na dziesiątej stronie małymi literami.

Ponadto w stosunku do ks. Stryczka naruszono nakaz równego traktowania. Został potraktowany gorzej niż przeciętny obywatel ze względu na wykonywany zawód, a właściwie – powołanie.

Moim zdaniem zrobiono księdzu ogromną krzywdę. Szlachetna Paczka to było gigantyczne przedsięwzięcie, dotyczyło 800 tys. ludzi, którzy otrzymywali pomoc, oraz wolontariuszy. Świetna inicjatywa ludzi o wielkich sercach – celowana pomoc, konkretna rodzina otrzymuje dokładnie to, czego jej brakuje. Przedsięwzięcie rozrosło się do rozmiarów małej korporacji. A w każdej korporacji mamy sprzeczne charaktery, interesy, różne osobowości i szef musi to wszystko „spiąć" i wszystkim efektywnie zarządzać. I takiemu człowiekowi może się zdarzyć, że jest czasem obcesowy, że podniesie głos, że bywa niecierpliwy itd.

A jak tego typu sprawy są rozwiązywane za granicą? Czy to wygląda tak jak w Polsce?

Moim zdaniem za granicą wygląda to lepiej, bo bardzo często dochodzi do ugody. Pracodawca dogaduje się z pracownikiem i rekompensuje mu szkodę, bez konieczności udawania się do sądu. Sprawy są załatwiane w sposób polubowny. W Polsce niestety nie ma kultury mediacji w tak szerokim zakresie. Pracownik musi iść do sądu, a tam często po raz kolejny przeżywa drogę przez mękę. Choć dzisiaj także i sąd za zgodą stron może skierować je na mediacje.

A wówczas może dojść do takiej sytuacji, że pracodawca powie: Nie było mobbingu. Ale zawsze można zawrzeć ugodę i wpisać w niej, że pracownik twierdzi, że był poddany mobbingowi, a pracodawca się z tym nie zgadza. Jednak żeby zakończyć sprawę, pracodawca płaci pracownikowi jakąś kwotę. Do mobbingu więc pracodawca się nie przyznaje, lecz nie chcąc prowadzić długotrwałego, wieloletniego procesu, unika niepewności i zapobiega sporowi.

W takich mediacjach bardzo często uczestniczą prawnicy, żeby nie popełnić błędów formalnych, które dadzą podstawę do kwestionowania takiej ugody albo żeby nie można było powiedzieć, że nie wywołuje ona skutków prawnych. Trzeba iść do prawnika, który specjalizuje się w tego typu sprawach, bo żaden nie zna się na wszystkim.

Czy będzie wojna?

Po genewskich rozmowach sekretarza stanu USA Antony'ego Blinkena i szefa rosyjskiej dyplomacji Siergieja Ławrowa wydaje się, że rosyjskiej agresji na Ukrainę w najbliższym czasie nie będzie. Ale ponad 100 tys. rosyjskich żołnierzy wciąż stoi na ukraińskiej granicy.

Piotr Kościński

Okazuje się też, że Zachód jest w całej sprawie mocno podzielony. Co prawda Blinken oznajmił, że każde wtargnięcie rosyjskich żołnierzy na Ukrainę będzie traktowane z wielką stanowczością i spotka się z potępieniem i sankcjami, ale wcześniej prezydent Joe Biden dawał dziwne sygnały, mówiąc podczas konferencji prasowej, że „niewielkie wtargnięcie" Rosjan napotka łagodniejszą reakcję USA niż „duże". Biały Dom tłumaczył potem, że tak naprawdę miał na myśli coś innego niż np. zajęcie przez Rosję niewielkiej części Ukrainy. Ale w Kijowie wywołał szok.

Co prawda Wielka Brytania wysłała na Ukrainę znaczne partie uzbrojenia, inne państwa NATO i UE również, a prezydent Andrzej Duda zapewnił swego ukraińskiego kolegę Wołodymyra Zełenskiego o polskim poparciu. Ale w szczególny sposób zachowują się Niemcy. Oni w zasadzie jako jedyni wykazują wyraźną niechęć do ostrzejszego sprzeciwienia się Rosji. A Francja, co nie jest nowością, przedkłada własne propozycje. Prezydent Emmanuel Macron twierdzi, że Unia Europejska powinna rozmawiać z Rosją niezależnie od tego, co robi Waszyngton.

Za, a nawet przeciw

Zachowanie Niemiec wydaje się zupełnie niezrozumiałe. Kanclerz Olaf Scholz oznajmił, że Rosja zapłaci „wysoką cenę" w przypadku inwazji na Ukrainę, podobne zdanie wyraziła szefowa MSZ Annalena Baerbock, ale równocześnie Berlin odrzucił prośbę Ukrainy o dostawy broni.

– Jesteśmy gotowi na poważny dialog z Rosją, aby rozładować bardzo niebezpieczną sytuację, ponieważ dyplomacja jest jedyną realną drogą – powiedziała Baerbock dziennikarzom podczas wizyty w Kijowie.

Cytowany przez Deutsche Welle Marcel Dirsus z Instytutu Polityki Bezpieczeństwa na Uniwersytecie w Kilonii dowodzi, iż „pomysł, że Niemcy mają dostarczać [Ukrainie] broń, która może być następnie wykorzystana do zabijania Rosjan, jest bardzo trudny do przyjęcia" dla wielu obywateli RFN. Kanclerz Olaf Scholz tłumaczy sprawę prosto: „Niemcy nie wspierały w ostatnich latach eksportu śmiercionośnej broni". Ale wiadomo doskonale, że RFN jest eksporterem uzbrojenia. Tylko w 2021 r. sprzedały broń za 9,3 mld euro, w tym za 4,3 mld do Egiptu. To zaś zostało oprotestowane przez organizacje praw człowieka, dowodzące, że Egipt zaangażowany jest w konflikt w Libii oraz Jemenie.

Niemcy nie tylko same nie chcą dostarczać uzbrojenia dla Kijowa, ale – według amerykańskiego pisma „Wall Street Journal" – zablokowały takie działania zaplanowane przez Estonię. Kraj ten chciał przekazać Ukrainie broń pochodzenia amerykańskiego oraz niemieckiego. Departament Stanu USA wyraził zgodę, ale Berlin tego nie uczynił. Gazeta cytowała doradcę estońskiego ministra obrony Kristo Enn Vagę, który wyrażał nadzieję, że Niemcy zmienią zdanie. – Estonia pokazała, że chcemy pomóc Ukrainie w każdy możliwy sposób – dodał.

Państwa NATO i UE wysyłają na Ukrainę uzbrojenie. Berlin odrzucił prośbę Ukrainy o dostawy broni.

Szczególnie wielkie zdumienie wywołały słowa goszczącego w Indiach dowódcy niemieckiej Marynarki Wojennej wiceadmirała Kay-Achima Schönbacha, który przekonywał, że Rosja nie ma zamiaru okupowania Ukrainy. – Putin chce szacunku… Okazywanie szacunku kosztuje niewiele lub wcale. Rosja zasługuje na szacunek. My, Indie i Niemcy, potrzebujemy Rosji przeciwko Chinom – mówił. Jeden z wpisów na Twitterze, zresztą – niemieckiego autorstwa, zauważał, że słowa admirała są jasne: „Jeśli doszłoby do wojny NATO z Rosją, Niemcy stanęłyby po stronie Rosji"…

Sytuacji nie poprawia pomysł niemieckiego ministra gospodarki i wicekanclerza Roberta Habecka, który chce zaproponować Rosji… pomoc w budowaniu źródeł energii odnawialnej. Jak powiedział magazynowi „Der Spiegel", powinno to zmniejszyć napięcie w stosunkach Rosja – Ukraina. Tymczasem doskonale wiadomo, że Putin wcale nie jest zainteresowany energią odnawialną.

Nadzieja z Genewy

W tej sytuacji wszyscy czekali na wyniki rozmów szefów dyplomacji USA i Rosji w Genewie. Jako pierwszy po obradach podczas swej konferencji prasowej wypowiadał się minister spraw zagranicznych Siergiej Ławrow. I słuchając go, można było przypomnieć sobie słynne powiedzonko pana Zagłoby z Sienkiewiczowskiej „Trylogii": Diabeł ubrał się w ornat i ogonem na Mszę dzwoni.

Oto bowiem dowiedzieliśmy się, że rosyjskiej agresji na Ukrainę nie będzie, bo też nigdy nie była zamierzona. Co więcej, Rosja nigdy niczym nie groziła narodowi ukraińskiemu. Z tego można oczywiście wysnuć wniosek, że według Ławrowa w 2014 r. wcale nie doszło do rosyjskiej aneksji Krymu i do ataku na Donbas – były to jedynie działania na korzyść Ukraińców. Można to porównać z wydarzeniami z 17 września 1939 r., czyli sowieckiej napaści na Polskę – według Rosjan to również nie była agresja.

Dla Ławrowa bowiem groźne jest NATO. Zdaniem rosyjskiego ministra Sojusz Północnoatlantycki powstał wyłącznie po to, by zagrozić Związkowi Radzieckiemu – a zgodnie z obowiązującymi w Rosji ocenami ZSRR był państwem miłującym pokój i nigdy na nikogo nie napadał. Tak jak w przeszłości NATO było wymierzone w ZSRR, tak obecnie celem jego wrogich działań jest Rosja. I to Sojusz rozpętał „antyrosyjską histerię".

Co istotne, Ławrow nie wyjaśnił, po co Rosjanie zgromadzili ponad 100 tys. żołnierzy nad ukraińską granicą. To przedsięwzięcie trudne logistycznie i kosztujące co najmniej kilka milionów dolarów dziennie. Mnożą się natomiast rosyjskie żądania. Po pierwsze i najważniejsze, NATO musi koniecznie dać zapewnienie, że nie będzie się rozszerzać na wschód, a więc nie przyjmie Ukrainy i Gruzji. Po drugie, kilka państw Sojuszu ma zyskać faktyczny status drugiej kategorii, bo nie powinny być tam rozmieszczane siły NATO: Polska, Litwa, Łotwa, Estonia, a także Bułgaria i Rumunia (w przypadku dwóch ostatnich to zupełna nowość).

Antony Blinken i Siergiej Ławrow

fot. PAP/EPA/Martial Trezzini

Jako drugi wystąpił (rzecz jasna na oddzielnej konferencji) sekretarz stanu Blinken. Był bardziej konkretny. Jak oświadczył, Rosja ma do wyboru dwie drogi: dyplomacji i rozmów lub konfrontacji. Jeśli zdecyduje się uderzyć na Ukrainę, będzie to oznaczać drugą z tych dróg, a reakcja USA i NATO nastąpi szybko i będzie bardzo stanowcza. – Powiedzieliśmy jasno. Jeśli jakiekolwiek rosyjskie siły zbrojne przekroczą granicę Ukrainy, będzie to ponowna inwazja. Odpowiedzią będzie szybka, stanowcza i zjednoczona reakcja ze strony Stanów Zjednoczonych, ich partnerów i sojuszników – powiedział.

Blinken wskazał, że nie może być mowy o jakiejkolwiek dyskusji na temat nieprzyjmowania Ukrainy do Sojuszu ani o wycofaniu wojsk NATO poza granice Sojuszu z 1997 r. To jest w ogóle poza dyskusją.

Zarazem zarówno Ławrow, jak i Blinken zapowiedzieli dalsze rozmowy. Na razie Amerykanie mają odpowiedzieć pisemnie na pytania i żądania rosyjskie, co ma stanowić podstawę do kontynuowania dialogu.

Ewentualna wojna byłaby gigantycznym problemem także dla Polski.

Wsparcie dla Kijowa

Tymczasem brytyjski rząd oskarżył Rosję o dążenie do zastąpienia rządu Ukrainy administracją promoskiewską. Zdaniem brytyjskiego MSZ Moskwa chce w Kijowie zainstalować gabinet z Jewhenem Murajewem, liderem partii „Naszi" („Nasi") na czele. Murajew ma 45 lat i pochodzi z okolic Charkowa, był deputowanym do Rady Najwyższej. A jego partia, która powstała na gruzach kierowanej przez eksprezydenta Wiktora Janukowycza Partii Regionów, jest niewielkim ugrupowaniem prorosyjskim.

Wielka Brytania jest tym krajem, który – obok USA – najmocniej wspiera Ukrainę i politycznie, i poprzez dostawy uzbrojenia. Nad Ukrainą lata już brytyjski samolot rozpoznawczy; do Kijowa dotarło 2 tys. przeciwpancernych wyrzutni rakietowych, a w przeszkoleniu Ukraińców w ich użyciu pomoże 30 żołnierzy z elitarnej brytyjskiej jednostki. Pomiędzy Londynem i Kijowem latało (nad Polską, okrążając Niemcy) siedemnaście dużych transportowców C-17.

Ukraina na potęgę kupuje broń. Zakupy wprost od NATO blokują Niemcy, ale obok USA (wysyłających pociski przeciwlotnicze i przeciwpancerne) i Wielkiej Brytanii dostarczają jej uzbrojenia Francja i Turcja. Trzy kraje bałtyckie wydały specjalne oświadczenie o wspólnej pomocy dla Kijowa; Estonia dostarcza przeciwpancerne javeliny, a Litwa i Łotwa przeciwlotnicze stingery.

W Wiśle spotkali się Andrzej Duda i Wołodymyr Zełenski. Jak oznajmił później szef prezydenckiego Biura Polityki Międzynarodowej Jakub Kumoch, „w obliczu zagrożenia Ukraina może liczyć na polskie wsparcie". Niewykluczone, że Polska również udzieli Ukrainie pomocy, dostarczając sprzęt wojskowy. Wspomniał o tym szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Paweł Soloch.

Dla Polski sytuacja na Ukrainie ma szczególne znaczenie. Ewentualna wojna byłaby gigantycznym problemem i dla nas. Odbiłaby się dramatycznie na naszej gospodarce (w 2020 r. nasza wymiana handlowa osiągnęła ponad 100 mld dolarów), spowodowałaby zapewne ogromny napływ uchodźców (a nie migrantów ekonomicznych, jak teraz). Pamiętajmy, że na Ukrainie, według różnych danych, żyje od 144 do 900 tys. Polaków – oni też by ucierpieli.

Papież na Ukrainie?

W sprawie sytuacji u naszego wschodniego sąsiada wypowiedział się papież Franciszek. – Śledzę z zaniepokojeniem wzrost napięć, które grożą zadaniem nowego ciosu pokojowi na Ukrainie i podważają bezpieczeństwo na kontynencie europejskim z jeszcze większymi reperkusjami – powiedział przed modlitwą „Anioł Pański". – Kieruję żarliwy apel do wszystkich osób dobrej woli o wznoszenie modlitw do Boga Wszechmogącego, by każda akcja i inicjatywa polityczna były na służbie braterstwa ludzkiego, a nie interesów stron – dodał.

Wiadomo, że Ojciec Święty chce pojechać na Ukrainę. Niewykluczone, że stanie się to wkrótce, choć wysiłki, by do tego nie dopuścić, podejmuje Moskwa. Papieska pielgrzymka z pewnością wzmocniłaby Ukraińców, a może i oddaliła perspektywę rosyjskiej agresji.

Irena Świerdzewska

Niewierzący mówią, że marnują życie, a one powołaniem dają odpowiedź na pytanie, dokąd zmierza człowiek i jaki jest sens istnienia tego świata.

Znak dla świata

Siostra Marta Sęk od ośmiu lat jest w Zgromadzeniu Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego. Pięć miesięcy temu złożyła śluby wieczyste. Zajmuje się pracą w prowadzonym przez urszulanki domu dziecka dla chłopców.

– Przed wstąpieniem do zgromadzenia pracowałam jako psycholog. Miałam ustabilizowane życie, zawód, dobre relacje, ale brakowało mi poczucia spełnienia i szczęścia. Sądziłam, że moją drogą jest małżeństwo i rodzina. Z czasem zaczęłam postrzegać życie oddane Bogu jako tak samo pociągające jak w rodzinie, aż w końcu Boże wezwanie było tak wyraźne, że chciałam za nim biec. Dotarło do mnie, że Pan Bóg mnie wybrał. Ja sama byłam tym zaskoczona, ale jeszcze bardziej rodzina i osoby z mojego otoczenia. Nie próbowano mi jednak odradzać, miałam wtedy 35 lat. Zranienia z dzieciństwa sprawiły, że potrzebowałam więcej czasu na uporządkowanie wnętrza i odkrycie swojej drogi. Teraz jest we mnie pewność, która nie ustępuje, że jest to droga, którą chcę kroczyć – mówi s. Marta.

W klasztorze, ze stałym rytmem dnia, życie jest bardzo proste, uporządkowane. Czas na spotkanie z Bogiem – zagwarantowany. – Dostrzegam, jak bardzo łaska działa w słabej ludzkiej naturze. Wiem, kim byłam wcześniej, a kim jestem teraz. Jestem nieustannie zaskakiwana, widząc, jakich cudów Bóg może w nas dokonywać. W życiu zakonnym najważniejsza jest więź z Panem Bogiem, wtedy to, co przynosi każdy dzień, przyjmuje się jako dar, na większą chwałę Panu Bogu – dzieli się s. Marta.

Konsekrowani przypominają nam o tym, co jest w życiu najważniejsze.

Wspólnota zakonna staje się dla urszulanek miejscem nawiązywania nowych relacji, ale nie zrywają kontaktów z rodziną i przyjaciółmi.

Swoje miejsce

Miłosława Koszałka przed dwoma laty złożyła śluby dziewictwa konsekrowanego. Ta indywidualna forma życia konsekrowanego cieszy się w Polsce coraz większym zainteresowaniem. Panie nie prowadzą życia wspólnotowego, pozostają w swoich mieszkaniach, nie rezygnują ze stroju świeckiego ani z wykonywanych profesji. – Każda z nas żyje w świecie. Jesteśmy osobami różnych zawodów, są wśród nas naukowcy, handlowcy, lekarze – mówi Miłosława Koszałka. Sama na co dzień prowadzi katechezę wśród dzieci przedszkolnych.

Czy nie wystarczyłoby w takiej sytuacji życie sakramentalne, blisko Pana Boga, czy potrzebna jest konsekracja?

– Mam poczucie, że zostałam wybrana, ale nie chodzi tu o wywyższanie się, lecz o bycie z Chrystusem. Wcześniej szukałam swojego miejsca, także w Kościele, i nie potrafiłam go znaleźć. Teraz mam poczucie sensu mojego życia – mówi Miłosława Koszałka.

S. Miriam z klauzurowego zakonu dominikanek – Mniszek Zakonu Kaznodziejskiego – podkreśla przy tym, że by życie przeżywać w świętości, nie trzeba wstępować do zakonu. – Ten, kto żyje w rodzinie, ma inne obowiązki. Mnie Pan Bóg zaprosił i obdarował powołaniem zakonnym, całe życie, cały mój czas oddaję Jemu – mówi s. Miriam.

S. Joanna jest w okresie junioratu w bezhabitowym Zgromadzeniu Sióstr od Aniołów, gdzie przygotowuje się do złożenia ślubów wieczystych. – Dość często zastanawiam się, czym różni się życie zakonne od życia oddanego w stanie świeckim – mówi. – Myślę, że większość osób, które przyszły tylko z własnej woli, szybciej czy później zrezygnowałaby z życia zakonnego. Główną motywacją dla nas jest wybranie i ono daje nam siłę trwania – mówi s. Joanna. – Bycie szczęśliwym nie oznacza, że nie doświadcza się cierpienia i trudności. Będziemy tego doświadczać, jeśli chcemy iść za Jezusem. Odczuwamy pokój serca, bo jest to nasze miejsce, co daje radość i satysfakcję. Poczucie szczę-

fot. Irena Świerdzewska

Siostry dominikanki

ścia jest najgłębszą częścią nas samych – mówi s. Joanna.

Dużymi literami

Dziś mówi się o spadku powołań do życia konsekrowanego, wskazując przy tym, że Bóg powołuje, ale nie każdy na to powołanie odpowiada. – Dzisiejszy świat bardzo zagłusza ten głos. Daje więcej możliwości kontaktów, ucieczki od swojego powołania, odkładania decyzji – mówi s. Joanna ze Zgromadzenia Sióstr od Aniołów.

– Pana Boga mamy we wnętrzu siebie, w sercu, ale kiedy człowiek żyje w hałasie zewnętrznym, w natłoku różnych informacji, to słabiej słyszy Jego głos. Bóg radzi sobie z dostępnością do nas w tej naszej wirtualnej rzeczywistości – ocenia s. Jadwiga Maciejczyk ze Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża.

fot. Wojciech Łączyński

Miłosława Koszałka OV

S. Joanna za pośrednictwem Internetu znalazła zgromadzenie dla siebie. – Wysłuchałam konferencji osoby ze Zgromadzenia Sióstr od Aniołów. Miałam w sercu pewność, że tam chcę być, w tym zakonie – mówi.

Znalezienie swojego miejsca wymaga wysiłku, także kiedy jest się otwartym na Pana Boga. S. Jadwiga Maciejczyk opowiada swoją historię. – Pracowałam w szkole z niepełnosprawnymi dziećmi. Nie wykluczałam pójścia do zakonu, ale wydawało mi się, że to nie dla mnie. Myślałam, że Bóg chce, bym założyła rodzinę. Szukałam w Internecie informacji o różnych zgromadzeniach – mówi. – Pamiętam, kiedy umierała moja babcia, ostatnim jej słowem było „amen". Chciałam, żebym w moim życiu mogła właśnie tak Bogu powiedzieć. Szukałam wyraźnego wezwania – by Bóg powiedział mi „dużymi literami". I tak się stało – mówi s. Jadwiga. Pojechała na wyprawę do Indii. Tam spotkała siostry franciszkanki służebnice Krzyża. – Do dziś przed oczami mam taką scenę: dwie siostry piorące 150 sztuk szkolnych mundurków dzieci, które uczyły. Z braku bieżącej wody prały na tarach. I tak co tydzień. Pomyślałam: „Właśnie o takie marnowanie czasu dla Boga mi chodzi". Święty Franciszek towarzyszył mi od dzieciństwa, rodzice byli w III Zakonie Franciszkańskim, sama związana byłam z duszpasterstwem kapucynów. Bóg powiedział mi o moim powołaniu „dużymi literami" – śmieje się s. Jadwiga. Teraz w zgromadzeniu w podwarszawskich Laskach pracuje z dziećmi niewidzącymi.

– Mimo że świat zagłusza nam głos Boga, to głęboko w sercu nosimy tęsknotę za nim. Ostatecznie Bóg pokazuje mi, że to, jaką będę wykonywała pracę, nie jest najważniejsze. Będąc w zgromadzeniu, najistotniejsze jest wiedzieć, dla kogo tu jestem. Tu jest Jezus, wspólnota, i moje obowiązki – dodaje.

Kiedy odkryje się skarb, jakim jest powołanie, to człowiek jest w stanie oddać wszystko, by go mieć – mówią konsekrowani.

Drogocenna perła

Kiedy odkryje się skarb, jakim jest powołanie, to – jak w Ewangelii – człowiek jest w stanie oddać wszystko, by go mieć – mówią konsekrowani. Najbardziej zmienia się życie w zakonie klauzurowym.

– Moja odpowiedź była natychmiastowa, aczkolwiek jej realizacja musiała zostać odsunięta w czasie. Skończyłam pedagogikę, musiałam pracować przez kolejne pięć lat, żeby spłacić kredyt, a potem móc wstąpić do zakonu – mówi s. Miriam, dominikanka. Bycie w zakonie oznacza zmianę dotychczasowego stylu życia. – Ograniczenie kontaktów z rodziną, zostawienie rzeczy, których się używało poza klauzurą, rezygnację z wypraw w ukochane góry – mówi o sobie s. Miriam. – Nie odcinamy się zupełnie od świata, korzystamy z mediów w rozsądnych granicach: telefonu, Internetu, Skype'a czy Zooma, głównie w czasie wykładów. Rezygnujemy z dotychczasowych kontaktów, ale otrzymujemy nowe relacje w zakonie. Także z osobami, które przychodzą na Mszę świętą z zewnątrz do naszej kaplicy. Jestem zakrystianką. Patrząc na uczestniczące codziennie w Eucharystii osoby świeckie, mimo obowiązków w rodzinach, także uczę się od nich wiary – mówi s. Miriam.

– Patrząc czysto po ludzku, nie robimy wielkich rzeczy. Gdyby nasze życie oddzielić od wiary, można powiedzieć, że jest bez sensu, niepożyteczne. W zakonie klauzurowym jesteśmy po to, żeby się modlić i ofiarować swoje życie za Kościół, za świat, za drugiego człowieka. Trudno jest to wytłumaczyć osobie niewierzącej. Kiedy na przykład udaję się do lekarza, to modlę się za osoby, które mijam po drodze; także za osoby, z którymi spotykam się przy herbacie – mówi s. Miriam. Siostry modlą się stale w intencjach napływających do klasztoru.

Miłosława Koszałka, przygotowując się do konsekracji, wybrała się w pieszą pielgrzymkę do Santiago de Compostela i do Rzymu. Dziękczynieniem za konsekrację była piesza pielgrzymka do Ziemi Świętej.

– Spotykamy się czasem z niezrozumieniem czy ironicznym uśmiechem, kiedy mówimy o czystości, dziewictwie, konsekracji. Te wartości stają się dla świata kompletnie niezrozumiałe. Może właśnie dlatego Pan Bóg posyła nas do świata z takim przesłaniem – zauważa Miłosława Koszałka.

Konsekrowani przypominają nam o tym, co jest w życiu najważniejsze. Są dla nas zwiastunami tej rzeczywistości, której już w jakimś stopniu doświadczają, a do której wszyscy zmierzamy.

fot. Victor Malyushev/Unsplash

JESTEŚMY ŚWIADKAMI

Ewangelista przedstawia nam nauczanie Jezusa w Nazarecie, a właściwie mówi o reakcji ziomków na słowa Chrystusa. Możemy po ludzku spojrzeć na ich negatywne ustosunkowanie się do Jego słów. Nie było łatwo przyjąć prawdę o Jego mesjańskiej godności. Przecież On pośród nich dorastał, widzieli Go podczas lat młodości, znali dobrze i Jego, i Jego bliskich. Nie mogli więc uwierzyć, że On jest naprawdę Mesjaszem, oczekiwanym przez Izrael, zapowiadanym przez Boże słowo przekazywane przez proroków.

Tę postawę mieszkańców Nazaretu trafnie ocenił Jezus, mówiąc: „Żaden prorok nie jest mile widziany w swojej ojczyźnie". Odwołał się też do dwóch wielkich postaci Starego Testamentu, Eliasza i Elizeusza, wiedząc zapewne, że i On sam podobnie zostanie przyjęty. Niemniej dał im możliwość przyjęcia Dobrej Nowiny.

Opis tego spotkania Zbawiciela z ziomkami w synagodze, przekazany nam w relacji św. Łukasza o głoszeniu Ewangelii przez Jezusa, skłania nas do refleksji nad zadaniem, które Pan powierza każdemu ze swoich uczniów, każdemu z nas. Jest to zadanie głoszenia Jego nauki, dawania świadectwa o treści Jego Ewangelii na drogach naszego codziennego życia. Zadanie to mają realizować nie tylko ci, którzy są obdarzeni szczególnym Bożym mandatem poprzez powołanie kapłańskie czy też do życia konsekrowanego, poprzez posłanie na pracę misyjną czy katechetyczną – do bliższych czy dalszych miejsc… Zadanie świadczenia o Chrystusie Panu otrzymuje każdy, kto przyjmuje sakrament chrztu, a powierzenie tego zadania jest jeszcze bardziej zobowiązujące w czasie otrzymania sakramentu bierzmowania, kiedy to przyjmujący dar Boży mówią o swoim pragnieniu, by Duch Święty ich umacniał „do mężnego wyznawania wiary i do postępowania według jej zasad".

To wyznawanie i postępowanie zgodne z zasadami wiary jest właśnie świadectwem wiary, które najczęściej realizujemy „wśród swoich", a więc w rodzinnym domu, w miejscu pracy, pośród kolegów i koleżanek ze szkoły czy studiów, spotykając przyjaciół czy sąsiadów… Świadomi jesteśmy, że właśnie w tych sytuacjach codziennego życia to świadczenie o własnej wierze, o gotowości dzielenia się Bożą nauką, o pragnieniu podążania za Jezusem drogą Ewangelii – nie jest rzeczą łatwą. Jest to jednak zadanie, które Chrystus nam powierzył.

Uświadamiając sobie raz jeszcze prawdę, że Bóg pragnie naszego świadectwa w realiach XXI w., pamiętajmy też, że On nie zostawia nas samych w tym trudzie świadectwa, ale pragnie nas swą łaską umacniać. Wytrwale prośmy Go tak, jak prosiliśmy, przyjmując dar Ducha Świętego podczas bierzmowania: by nas wspierał w mężnym świadczeniu o własnej wierze w każdej sytuacji naszej codzienności.

ks. Jan Krupka
Kapelan Opactwa Mniszek Benedyktynek w Łomży

IV NIEDZIELA ZWYKŁA

30 stycznia 2022

Czytanie z Księgi proroka Jeremiasza
1, 4-5. 17-19
Za panowania Jozjasza Pan skierował do mnie następujące słowo: „Zanim ukształtowałem cię w łonie matki, znałem cię, poświęciłem cię, nim przyszedłeś na świat, poświęciłem cię, prorokiem dla narodów ustanowiłem cię.
Ty zaś przepasz swoje biodra, wstań i mów wszystko, co ci rozkażę. Nie lękaj się ich, bym cię czasem nie napełnił lękiem przed nimi.
A oto Ja czynię cię dzisiaj twierdzą warowną, kolumną żelazną i murem ze spiżu przeciw całej ziemi, przeciw królom judzkim i ich przywódcom, ich kapłanom i ludowi tej ziemi.
Będą walczyć przeciw tobie, ale nie zdołają cię zwyciężyć, gdyż Ja jestem z tobą – mówi Pan – by cię ochraniać".

Psalm responsoryjny
71, 1-6b. 15. 17
Refren: Będę wysławiał pomoc Twoją, Panie.

W Tobie, Panie, ucieczka moja,
niech wstydu nie zaznam na wieki.
Wyzwól mnie i ratuj w Twej sprawiedliwości,
nakłoń ku mnie ucho i ześlij ocalenie.

Bądź dla mnie skałą schronienia
i zamkiem warownym, aby mnie ocalić,
bo Ty jesteś moją opoką i twierdzą.
Boże mój, wyrwij mnie z rąk niegodziwca.

Bo Ty, mój Boże, jesteś moją nadzieją,
Panie, Tobie ufam od młodości.
Ty byłeś moją podporą od dnia narodzin,
od łona matki moim opiekunem.

Moje usta będą głosiły Twoją sprawiedliwość
i przez cały dzień Twoją pomoc.
Boże, Ty mnie uczyłeś od mojej młodości
i do tej chwili głoszę Twoje cuda.

Czytanie z Pierwszego Listu Świętego Pawła Apostoła do Koryntian
12, 31 – 13, 13
Bracia: Starajcie się o większe dary, a ja wam wskażę drogę jeszcze doskonalszą.
Gdybym mówił językami ludzi i aniołów, a miłości bym nie miał, stałbym się jak miedź brzęcząca albo cymbał brzmiący. Gdybym też miał dar prorokowania i znał wszystkie tajemnice, i posiadał wszelką wiedzę i wiarę miał tak wielką, iżbym góry przenosił, a miłości bym nie miał – byłbym niczym. I gdybym rozdał na jałmużnę całą majętność moją, a ciało wystawił na spalenie, lecz miłości bym nie miał, nic mi nie pomoże.
Miłość cierpliwa jest, łaskawa jest. Miłość nie zazdrości, nie szuka poklasku, nie unosi się pychą; nie jest bezwstydna, nie szuka swego, nie unosi się gniewem, nie pamięta złego, nie cieszy się z niesprawiedliwości, lecz współweseli się z prawdą. Wszystko znosi, wszystkiemu wierzy, we wszystkim pokłada nadzieję, wszystko przetrzyma.
Miłość nigdy nie ustaje, nie jest jak proroctwa, które się skończą, albo jak dar języków, który zniknie, lub jak wiedza, której zabraknie. Po części bowiem tylko poznajemy, po części

prorokujemy. Gdy zaś przyjdzie to, co jest doskonałe, zniknie to, co jest tylko częściowe. Gdy byłem dzieckiem, mówiłem jak dziecko, czułem jak dziecko, myślałem jak dziecko. Kiedy zaś stałem się mężem, wyzbyłem się tego, co dziecinne. Teraz widzimy jakby w zwierciadle, niejasno; wtedy zaś ujrzymy twarzą w twarz. Teraz poznaję po części, wtedy zaś będę poznawał tak, jak i zostałem poznany.
Tak więc trwają wiara, nadzieja, miłość – te trzy: z nich zaś największa jest miłość.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.
Pan posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę,
więźniom głosił wolność.

Słowa Ewangelii według Świętego Łukasza
4, 21-30
Kiedy Jezus przyszedł do Nazaretu, przemówił do ludu w synagodze: „Dziś spełniły się te słowa Pisma, które słyszeliście". A wszyscy przyświadczali Mu i dziwili się pełnym wdzięku słowom, które płynęły z ust Jego. I mówili: „Czyż nie jest to syn Józefa?".
Wtedy rzekł do nich: „Z pewnością powiecie mi to przysłowie: Lekarzu, ulecz samego siebie; dokonajże i tu, w swojej ojczyźnie, tego, co wydarzyło się, jak słyszeliśmy, w Kafarnaum".
I dodał: „Zaprawdę powiadam wam: Żaden prorok nie jest mile widziany w swojej ojczyźnie. Naprawdę mówię wam: Wiele wdów było w Izraelu za czasów Eliasza, kiedy niebo pozostawało zamknięte przez trzy lata i sześć miesięcy, tak że wielki głód panował w całym kraju; a Eliasz do żadnej z nich nie został posłany, tylko do owej wdowy w Sarepcie Sydońskiej. I wielu trędowatych było w Izraelu za proroka Elizeusza, a żaden z nich nie został oczyszczony, tylko Syryjczyk Naaman".
Na te słowa wszyscy w synagodze unieśli się gniewem. Porwawszy się z miejsc, wyrzucili Go z miasta i wyprowadzili aż na stok góry, na której zbudowane było ich miasto, aby Go strącić. On jednak przeszedłszy pośród nich, oddalił się.

Kalendarium liturgiczne

Poniedziałek, 31 stycznia
Wspomnienie św. Jana Bosko, prezbitera
Czytania mszalne: 2 Sm 15, 13-14. 30; 16, 5-13a; Ps 3, 2-7; Mk 5, 1-20

Wtorek, 1 lutego
Czytania mszalne: 2 Sm 18, 9-10. 14b. 24-25a. 31 – 19, 3; Ps 86, 1b-6; Mk 5, 21-43

Środa, 2 lutego
Święto Ofiarowania Pańskiego
Czytania mszalne: Ml 3, 1-4; Ps 24, 7-10; Hbr 2, 14-18; Łk 2, 22-40

Czwartek, 3 lutego
Wspomnienie dowolne św. Błażeja, biskupa i męczennika, albo wspomnienie św. Oskara, biskupa
Czytania mszalne: 1 Krl 2, 1-4. 10-12; Ps: 1 Krn 29, 10b-12; Mk 6, 7-13

Piątek, 4 lutego
Czytania mszalne: Syr 47, 2-11; Ps 18, 31. 47. 50-51; Mk 6, 14-29

Sobota, 5 lutego
Wspomnienie św. Agaty, dziewicy i męczennicy
Czytania mszalne: 1 Krl 3, 4-13; Ps 119, 9-14; Mk 6, 30-34

fot. PAP/EPA/Claudio Peri

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

Z EWANGELIĄ KAŻDEGO DNIA

Weźmy Ewangelię do ręki, każdego dnia mały fragment, który będziemy czytać i spokojnie odczytywać na nowo. Noście Ewangelię w kieszeni lub w torbie, by ją czytać podczas podróży, w każdej chwili i czytać ją ze spokojem. Z czasem odkryjemy, że te słowa są skierowane specjalnie do nas, do naszego życia. Pomogą nam powitać każdy dzień z lepszym, bardziej pogodnym spojrzeniem, ponieważ kiedy Ewangelia wkracza w dzisiejszy świat, wypełnia go Bogiem. Chciałbym złożyć wam propozycję. W niedzielę obecnego roku liturgicznego głoszona jest Ewangelia św. Łukasza, Ewangelia miłosierdzia. Dlaczego nie odczytywać jej również osobiście, całej, jednego małego fragmentu każdego dnia? Mały fragment. Zapoznajmy się z Ewangelią, przyniesie nam nowość i radość Boga! Słowo Boże jest również światłem przewodnim w drodze synodalnej, która rozpoczęła się w całym Kościele. Starając się słuchać siebie nawzajem, z uwagą i rozeznaniem, bo nie chodzi o badanie opinii społecznej, ale rozeznanie Słowa, w tym słuchajmy wspólnie Słowa Bożego i Ducha Świętego. Niech Matka Boża wyjedna nam stałość w karmieniu się Ewangelią każdego dnia.

Przed modlitwą „Anioł Pański" 23 stycznia

REWOLUCJA CZUŁOŚCI

Chciałbym zgłębić postać św. Józefa jako czułego ojca. Miałem okazję zastanowić się nad tym aspektem jego osobowości w liście apostolskim „Patris corde".
Ewangelie świadczą o tym, że Jezus zawsze używał słowa „ojciec", mówiąc o Bogu i Jego miłości. Bohaterem wielu przypowieści jest postać ojca. Jedną z najbardziej znanych jest ta o miłosiernym ojcu (por. Łk 15, 11–32). Podkreśla ona nie tylko doświadczenie grzechu i przebaczenia, ale także sposób, w jaki przebaczenie dociera do osoby, która dopuściła się zła. Syn spodziewał się kary, a tymczasem znalazł się w objęciach czułego ojca.
Czułość jest czymś większym niż logika świata. Jest to nieoczekiwany sposób wymierzania sprawiedliwości. Dlatego nigdy nie wolno nam zapomnieć, że Boga nie przerażają nasze grzechy, błędy, upadki, lecz przeraża Go zamknięcie naszych serc, nasz brak wiary w Jego miłość. Cudownie jest pomyśleć, że pierwszą osobą, która przekazała tę rzeczywistość Jezusowi, był sam Józef. Rzeczy Boże bowiem zawsze przychodzą do nas za pośrednictwem ludzkich doświadczeń. Czułość jest doświadczeniem poczucia, że jesteśmy miłowani właśnie w naszym ubóstwie i nędzy, które możemy odkryć zwłaszcza w sakramencie pojednania.
Bez tej „rewolucji czułości" grozi nam, że będziemy uwięzieni w sprawiedliwości, która nie pozwala nam łatwo się podnieść i która myli odkupienie z ukaraniem. Pozwólmy więc, aby Pan nas miłował z czułością, czyniąc nas zdolnymi do miłowania innych.

Streszczenie katechezy podczas audiencji ogólnej 19 stycznia

Dyplomata, prymas, więzień

Wojciech Świątkiewicz

Kardynał Mieczysław Halka Ledóchowski zapisał się w dziejach Kościoła nie tylko jako więzień Kulturkampfu, ale także jako zdolny dyplomata watykański i prefekt Kongregacji Ewangelizacji Narodów.

fot. xhz

Urodzony dwieście lat temu (29 października 1822 r.) w Górkach k. Klimontowa w zaborze rosyjskim, był synem szlacheckiej rodziny Józefa Ledóchowskiego i pochodzącej z Wołynia Marii Rozalii z Zakrzewskich. Jego dziadek Antoni był posłem na Sejm Wielki i brał udział w powstaniu kościuszkowskim, z kolei stryj Ignacy dowodził obroną twierdzy Modlin. Matka była wykształcona i w domu uczyła Mieczysława języków: francuskiego, niemieckiego i włoskiego. Rodzina była głęboko wierząca, utrzymywała kontakt z parafią w Górkach. W wieku dziewiętnastu lat Mieczysław wstąpił do Seminarium św. Krzyża w Warszawie, prowadzonego przez księży misjonarzy. Przez dwa lata studiował teologię i filozofię w Warszawie.

W Watykanie

W 1843 r. Ledóchowska wraz z synem pojechała do Rzymu. Mieczysław zaczął studiować w Papieskiej Akademii Szlacheckich Duchownych (obecnie Papieska Akademia Kościelna), kształcącej dyplomatów watykańskich. Maria Rozalia postarała się o kilka audiencji u papieża Grzegorza XVI, podczas których – niedługo przed wizytą cara Mikołaja I w Watykanie – przekazała informacje o prześladowaniu Kościoła katolickiego w zaborze rosyjskim. Podczas pierwszej audiencji przedstawiła papieżowi swojego syna.

Po powrocie do Polski władze carskie aresztowały ją za szpiegostwo; została internowana w klasztorze wizytek w Warszawie. Nie mogła przybyć na święcenia kapłańskie syna, które miały miejsce 13 lipca 1845 r. Przyjął je z rąk kard. Luigiego Lambruschiniego w jego prywatnej kaplicy. W Rzymie w wieku 25 lat uzyskał doktoraty z teologii i prawa.

Po studiach pozostał w Watykanie, gdzie zajmował się stosunkami Kościoła z państwami, które zawarły konkordat ze Stolicą Apostolską. Od 1848 r. pracował w Kongregacji dla Spraw Kościelnych Nadzwyczajnych (obecnie Sekretariat Stanu). W 1852 r. wyjechał na cztery lata do Nuncjatury Apostolskiej w Portugalii, gdzie został sekretarzem i asystentem nuncjusza. W kraju tym panowały liberalne, antyrzymskie nastroje. Ponieważ nuncjusz ciężko chorował, skutecznie prowadził ważne i delikatne misje w jego imieniu.

Gdy po czterech latach powrócił do Rzymu, miał okazję udać się do Wiednia, gdzie przeniosła się jego matka, zwolniona przez rosyjską policję w Warszawie. Kolejną placówką dyplomatyczną powierzoną mu przez papieża była nuncjatura w Bogocie, gdzie został delegatem apostolskim. Dziś jest to stolica Kolumbii, a wówczas była stolicą Republiki Nowej Granady, w której skład wchodziły Kolumbia, Panama, część Nikaragui, Kostaryka, Ekwador, Wenezuela, Peru i Brazylia. Dotarł tam 1 lutego 1857 r. Na tak ogromnym obszarze wspomagał pracę nuncjusza.

Kard. Ledóchowski jako pierwszy Polak stanął na czele rzymskiej kongregacji.

W 1861 bł. Pius IX mianował ks. Ledóchowskiego arcybiskupem tytularnym tebańskim i nuncjuszem w Belgii. Działał w trudnym środowisku, gdy rządem Belgii kierował mason Karol Rogier, a katolicy byli podzieleni. Wyjechał z Belgii z przyznanym mu Orderem Leopolda.

Prymas Polski

Kiedy zmarł abp Leon Przyłuski, arcybiskup gnieźnieńsko-poznański, Stolica Apostolska postanowiła mianować jego następcą 43-letniego abp. Ledóchowskiego. Sprawa nie była prosta, rząd pruski domagał się, aby kandydat był Niemcem. Polacy też nie byli zadowoleni z tej nominacji. Wcześniej, gdy abp Ledóchowski służył Kościołowi powszechnemu i papieżowi, nie włączał się w walkę o niepodległość Polski, uważając, że jako dyplomata watykański nie ma prawa ingerować w spory narodowe. Obawiano się, że stracił kontakt z językiem i z narodem polskim. Pius IX był przekonany, że ogłoszona 8 stycznia 1866 r. nominacja jest słuszna, a abp Ledóchowski nie pójdzie na szkodliwą dla Kościoła i społeczeństwa współpracę z rządem pruskim.

24 kwietnia 1866 r. oficjalnie objął arcybiskupstwo poznańskie. Starając się chronić Kościół przed atakami ze strony rządu, zakazał nie tylko demonstracji politycznych, ale nawet śpiewania w kościołach pieśni „Boże, coś Polskę", co zostało bardzo źle przyjęte przez Polaków. Abp. Ledóchowskiemu walka o sprawy narodowe kojarzyła się z rewolucją i liberalizmem, czego osobiście doświadczył, przebywając we Włoszech oraz na placówkach dyplomatycznych. Jednocześnie wykorzystując swoje wpływy, prosił pruską królową Augustę o interwencje u cara Aleksandra II przeciwko uciskowi Kościoła katolickiego w zaborze rosyjskim.

Sytuacja Kościoła i Polaków znacznie się pogorszyła po wprowadzeniu ustaw związanych z tzw. Kulturkampfem,

czyli „wielką walką kulturową”. Według nowych przepisów wyroki Stolicy Apostolskiej przestały obowiązywać, a duchowni mieli obowiązek przed podjęciem posługi kapłańskiej poddać się egzaminowi przed władzami. Ponieważ biskupi, w tym abp Ledóchowski, sprzeciwili się temu prawu, zaczęto wobec nich stosować represje. Abp Ledóchowski nakazał nadal używać języka polskiego w seminariach, nie wpuścił do nich pruskich wizytatorów, a także popierał istnienie polskich szkół prywatnych. Dyskretnie pomagał też unitom. Kiedy w 1870 r. na Soborze Watykańskim I używał tytułu „prymas Polski”, wywołał wściekłość władz pruskich. Karano go wysokimi grzywnami, a nawet wysłano komornika do ich wyegzekwowania.

Uwięzienie

24 listopada 1873 r., po blisko ośmiu latach rządów w Poznaniu, abp Ledóchowski otrzymał list od nadprezydenta prowincji poznańskiej Williama Barstow von Günthera: „Mam zaszczyt zawezwać Waszą Arcybiskupią Mość (…) do złożenia arcybiskupiego urzędu i prosić Go (…) w przeciągu tygodnia (…) o odpowiednią przychylną odpowiedź”, a w braku takiego oświadczenia „Będę zniewolony polecić wdrożenie procesu (…) przy królewskim sądzie dla spraw kościelnych”. Abp Ledóchowski odpowiedział: „rządzę cząstką Kościoła Świętego, która mi naznaczona została przez Ojca Św. Tego posłannictwa żadna świecka potęga zniweczyć nie jest zdolna (…)”.

Dwa i pół miesiąca później, 3 lutego 1874 r., został uwięziony. „Kuryer Poznański” pisał: „Dziś rano o 4, uwięziony został nasz Najprzewielebniejszy Arcypasterz i wywieziony. Wiemy, że w tej ciężkiej chwili zachował wspaniałą powagę i spokój uderzający. Otaczających upominał, by powściągnęli zbyteczne wzruszenie”.

Arcybiskupa wywieziono do więzienia w Ostrowie Wielkopolskim. W kwietniu 1874 r. Berlin ogłosił, że hierarcha został usunięty z urzędu. Na nic zdały się protesty arcybiskupów Kolonii i Wrocławia, przedstawicieli takich rodów jak Sapiehowie czy Lubomirscy. 15 marca 1875 r. papież bł. Pius IX ogłosił go kardynałem. Przez rok nic to nie zmieniło w sytuacji kardynała nominata. Po dwóch latach pobytu w więzieniu został przewieziony do Berlina, gdzie oznajmiono mu, że może być zwolniony, jeśli opuści kraj. Na powrót do diecezji nie było żadnych szans.

Znów w Watykanie

Miesiąc po uwolnieniu, w marcu 1876 r., dotarł do Rzymu. Nawet tu Prusacy nie dali mu spokoju, wzywając go do stawiania się w sądzie, gdyż ich zdaniem ciągle łamał prawo, nie zrzekając się kościelnego urzędu. Stolica Apostolska najpierw „internowała” go w Watykanie, aby policja włoska nie mogła spełnić żądań niemieckich władz, które domagały się ekstradycji. Ostatecznie Włochy odmówiły wydania go Prusom.

W 1878 r. po śmierci bł. Piusa IX uczestniczył w konklawe, które wybrało Leona XIII. W 1883 r., w dwusetną rocznicę odsieczy wiedeńskiej, kard. Ledóchowski był z Janem Matejką, gdy ten przekazywał papieżowi namalowany przez siebie obraz przedstawiający króla Jana III Sobieskiego. Kard. Ledóchowski ostatecznie zrezygnował ze stanowiska metropolity gnieźnieńsko-poznańskiego w styczniu 1886 r., gdy wcześniej rząd niemiecki wycofał tzw. ustawy majowe z 1873 r., ograniczające w znacznym stopniu pracę Kościoła.

Ostatnie dziesięć lat życia kard. Ledóchowski był prefektem Kongregacji Rozkrzewiania Wiary, obecnej Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów. Był pierwszym Polakiem, który stanął na czele rzymskiej kongregacji. Zmarł 22 lipca 1902 r. w wieku 80 lat i został pochowany w Rzymie. Jego doczesne szczątki sprowadził do niepodległej już Polski w 1927 r. kard. August Hlond. Zostały złożone w katedrze poznańskiej. Wcześniej jego serce spoczęło w Gnieźnie.

Izabela Pakulska

Mikro- i makroelementy

Każdy organizm (człowieka też) zbudowany jest z wielu pierwiastków. Największa grupa to pierwiastki biogenne, budulcowe – należą do nich węgiel, wodór, tlen, azot, siarka i fosfor.

Do prawidłowego rozwoju, wzrostu i funkcjonowania organizmu niezbędne są także inne substancje. Wchodzą one w skład enzymów, biorą także udział w wielu reakcjach zachodzących w organizmie. W zależności od zapotrzebowania dzieli się je na makroelementy, czyli sole mineralne, i mikroelementy, nazywane też pierwiastkami śladowymi.

Makroelementy to substancje, które muszą być dostarczone do organizmu człowieka w ilości powyżej 100 mg na dobę. Należą do nich: potas, sód, magnez, fosfor, wapń, chlor.

Mikroelementy to substancje, na które zapotrzebowanie jest mniejsze, czyli poniżej 100 mg na dobę. Należą do nich: żelazo, chrom, cynk, fluor, jod, miedź, mangan i kobalt.

Jeszcze kilka lat temu uważałam, że nie ma potrzeby, aby osoba zdrowa odżywiająca się prawidłowo stosowała witaminy oraz makro- czy mikroelementy. Okazuje się, że jest inaczej. Badania wykazują często obniżony poziom nie tylko witamin, ale także tych pierwiastków w surowicy krwi nawet u ludzi czujących się zdrowo. Bez wątpienia wpływ na to ma wyjałowiona ziemia, przez co w żywności jest mniej wartościowych składników; także przetwarzanie żywności znacząco zmniejsza zawartość cennych substancji w pokarmach. Trzeba pamiętać, że uzupełnianie pewnych pierwiastków może być konieczne u osób uprawiających intensywnie sport oraz u osób stosujących niektóre diety. Przykładem są wegetarianie, u których często dochodzi do niedoboru żelaza, wapnia, cynku i witaminy B12.

Istnieją stany chorobowe, w których dochodzi do znacznej utraty niektórych substancji. Przykładem są zaburzenia żołądkowo-jelitowe, wymioty i biegunka, kiedy może dojść nie tylko do znacznego odwodnienia, ale także do dużej utraty potasu, chloru i sodu. W różnych stanach chorobowych dochodzi do obniżenia, a w niektórych – do znacznego wzrostu poziomu niektórych elektrolitów. Przykładem jest ciężka niewydolność nerek, w której może dojść do niebezpiecznego wzrostu stężenia potasu.

Pierwiastki te, zarówno mikro-, jak i makroelementy, muszą znajdować się w organizmie w odpowiednich ilościach; odpowiednich, czyli nie za małych, ale też nie za dużych. Najlepiej regulować ich ilość, stosując odpowiednią dietę. Może ona polegać nie tylko na spożywaniu określonych pokarmów, ale często także na unikaniu niektórych produktów.

Nie bez znaczenia jest także sposób uzupełniania różnych pierwiastków. Na przykład magnez i potas dobrze podawać razem, za to wapń należy przyjmować kilka godzin po potasie. Żelazo lepiej wchłania się razem z witaminą C, czyli tabletkę żelaza najlepiej popić na przykład naturalnym sokiem z pomarańczy.

Nieprawidłowy poziom pierwiastków śladowych i soli mineralnych może być przyczyną wielu objawów i dolegliwości, czasem niebezpiecznych, ale o tym w innym odcinku.

Autorka jest lekarzem

O „głosce" i „zgłosce", „kaperze" i „kiperze"...

dr hab. Tomasz Korpysz

Dziś kolejna porcja paronimów, czyli wyrazów, które często są mylone ze względu na formalne podobieństwo.

Efektowny to 'taki, który przyciąga uwagę swoją urodą, oryginalnością itp.', *efektywny* zaś: 'taki, który przynosi efekty, skuteczny, sprawny, wydajny'.

Egzoteryczny to 'mający charakter powszechny, popularny, dostępny dla ogółu', ezoteryczny zaś: 'tajemny, tajemniczy, przeznaczony tylko dla wtajemniczonych lub wybranych, a nie dla ogółu'.

Eksploatacja to 'wykorzystywanie kogoś lub czegoś w sposób przemyślany, dla własnych korzyści', *eksploracja* zaś: 'badanie, poznawanie obszaru nieznanego lub trudno dostępnego'.

Emfatyczny to 'taki, który odznacza się nadmierną, sztuczną uczuciowością mówienia, zbytnim patosem', *empatyczny* zaś: 'taki, który identyfikuje się z inną osobą lub rzeczą, współodczuwa z inną osobą'.

Eskapada to 'wycieczka, wyprawa, wypad, często także: nieprzemyślany, ryzykowny wyjazd', *esplanada*: 'szeroka ulica z alejami spacerowymi pośrodku', *estakada* zaś: 'wiadukt lub pomost służący jako trasa komunikacyjna dla pojazdów lub pieszych'.

Etiologia to 'nauka o przyczynach chorób', *etnologia*: 'gałąź antropologii zajmująca się analizą i interpretacją kultur różnych ludów, zwłaszcza pierwotnych', *etologia* zaś: 'nauka badająca obyczaje i zachowania zwierząt w ich naturalnym środowisku. Także: dział filozofii zajmujący się badaniem warunków kształtowania się charakteru, obyczajów i zwyczajów jednostek lub zbiorowości'.

Ewakuacja to 'wywożenie lub wyprowadzanie ludzi albo rzeczy poza teren walki lub zagrożenia', *ewaluacja* zaś: 'dokonywanie oceny, ustalanie wartości, szacowanie'.

Głoska to 'elementarna jednostka dźwiękowej formy wypowiedzi; dźwięk mowy', *zgłoska* zaś: 'sylaba'. Na marginesie warto przypomnieć, że związek frazeologiczny o znaczeniu: 'wsławić się jakimiś wybitnymi osiągnięciami, przejść do historii' czy też 'mieć wielkie zasługi, odegrać w czymś chlubną rolę' ma postać *zapisać się złotymi zgłoskami*.

Gondola to 'długa i płaska łódź wenecka z dekoracyjnym dziobem, o jednym wiośle', *gondoliera* zaś: 'liryczna pieśń śpiewana przez gondolierów weneckich'.

Haik to 'duży prostokątny płat tkaniny koloru białego, noszony przez muzułmańskie kobiety z terenów północnej Afryki jak okrycie wierzchnie', *haiku* zaś: 'japoński krótki utwór wierszowany o określonej formie: składający się z trzech wersów, z których pierwszy i trzeci są pięciozgłoskowe, a środkowy siedmiozgłoskowy'.

Harap to 'bicz używany przez myśliwych do uderzania psów myśliwskich. Myśliwska komenda 'harap!' to nakaz dla psa do odstąpienia od zwierzyny i podejścia do myśliwego; do nogi!', *harcap* zaś: 'warkocz noszony z tyłu przez mężczyzn w XVIII w. Także: warkocz peruki noszony przez żołnierzy wielu armii dla ochrony przed uderzeniem bronią sieczną w kark'.

Kaper to 'korsarz, pirat', *kiper* zaś: 'specjalista oceniający napoje, takie jak wino, kawa, na podstawie smaku, zapachu. Także: zarządzający piwnicami winnymi'.

Karabela to 'krzywa szabla używana w dawnej Polsce, noszona jako element stroju szlacheckiego', *karawela* zaś: 'nazwa różnego typu żaglowców używanych w XV i XVI w. jako statki w wielkich wyprawach odkrywców nowych ziem'.

Abonament RTV

Edyta Pisarczyk-Kulon

Obowiązek zapłaty za abonament ciąży na osobie, która zarejestrowała radio lub telewizję. Nie ma znaczenia zmiana miejsca zamieszkania czy spełnienie warunków do zwolnienia z abonamentu, jeżeli nie zostały one zgłoszone na poczcie. W takim przypadku abonament trzeba zapłacić.

Abonament za korzystanie z radia lub telewizji opłaca się z góry do 25. dnia miesiąca, za który opłata jest należna. Abonament można opłacić z góry za cały rok albo za wybrane miesiące. Każdy użytkownik ma obowiązek zgłosić i opłacać abonament, chyba że przysługuje mu zwolnienie z tej opłaty.

Opłaty abonamentowe za 2022 r. nie zmieniły się. Za korzystanie tylko z radia zapłacimy 7,50 zł miesięcznie, a za korzystanie z radia i telewizji – 24,50 zł za jeden miesiąc. Osoby fizyczne opłacają jeden abonament (radiowy, telewizyjny lub radiowo-telewizyjny) niezależnie od liczby używanych odbiorników w gospodarstwie domowym lub w samochodzie.

Za używanie odbiornika telewizyjnego lub telewizyjnego i radiowego od 1 stycznia opłaty wynoszą: 47,50 zł za dwa miesiące z góry, 70,60 zł za trzy miesiące z góry, 139,70 zł za sześć miesięcy z góry oraz 264,60 zł za rok z góry. Z kolei stawki za korzystanie tylko z odbiornika radiowego w 2022 r. wynoszą: 14,60 zł za dwa miesiące z góry, 21,60 zł za trzy miesiące z góry, 42,80 zł za sześć miesięcy z góry oraz 81,00 zł za rok z góry.

Opłaty abonamentowe przedawniają się z upływem pięciu lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 9.01.2019 r., III SA/Wa 1019/18).

Ze zwolnienia mogą korzystać m.in.: osoby, które ukończyły 75 lat, osoby zaliczone do I grupy inwalidzkiej – całkowicie niezdolne do pracy i do samodzielnej egzystencji, kombatanci będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi, osoby, które ukończyły 60 lat i mają prawo do emerytury, której wysokość nie przekracza miesięcznie kwoty 50 procent przeciętnego wynagrodzenia. Osoby uprawnione mają obowiązek przedstawić na poczcie dokumenty potwierdzające uprawnienie do zwolnienia oraz oświadczenie o posiadaniu uprawnień do zwolnienia z tych opłat, np. ukończenie 75. roku życia. Dopiero dopełnienie tych obowiązków, złożenie oświadczenia potwierdzonego dokumentami, np. dowodem osobistym potwierdzającym wiek, uprawnia do skorzystania ze zwolnienia.

Fakt zmiany miejsca zamieszkania, jak też powoływanie się na brak doręczenia numeru identyfikacyjnego, skierowanego na adres – nie są skuteczne. Sama zmiana miejsca zamieszkania bez wyrejestrowania odbiornika nie zwalnia z obowiązku opłacania abonamentu. Zarejestrowanie odbiornika bez jego późniejszego wyrejestrowania stanowi wystarczającą przesłankę istnienia wynikającego z ustawy obowiązku uiszczania opłat za jego używanie (aktualnie jest to opłata abonamentowa), który podlega egzekwowaniu w trybie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze pieniężnym (wyrok WSA w Kielcach z 27.02.2020 r., I SA/Ke 457/19).

Autorka jest radcą prawnym

NADZIEI WIELKICH BRAK

Mariusz Jankowski

Nigdy w historii zimowych igrzysk olimpijskich nie było tak, by Polska przed ich rozpoczęciem prężyła muskuły. Nawet czekając na występy takich znakomitości jak Justyna Kowalczyk czy Adam Małysz, zdawaliśmy sobie sprawę z klasy rywali, klasy oznaczającej trudną walkę o medale. Dlatego nie było przebierania nogami ani zakładania, że nasi sportowcy podbiją zimowe zmagania.

Z optymizmem do tej imprezy mogli i mogą podchodzić Niemcy, Amerykanie, Rosjanie czy Kanadyjczycy. Dla tych nacji zimowe igrzyska to zawsze czas medalowych żniw. W Pekinie będzie podobnie. Potęgi nadal trzymają się dobrze. Niestety, w Pekinie będzie inaczej jeśli chodzi o nasze oczekiwania. Bo tym razem wielkich nadziei brak. O kadrze skoczków narciarskich pisałem niedawno. I niestety nadal brak sygnałów pozwalających wierzyć, że będzie dobrze. Chyba że… zdarzy się cud. Taki trudny do wytłumaczenia. Zapaść na skoczni oznacza jedno – Polska z najbliższych igrzysk może wrócić bez choćby jednego medalu. To bardzo pesymistyczny scenariusz. I cóż, niestety może on się zrealizować.

Gdyby mnie jednak Państwo zapytali, czy te olimpijskie tygodnie widzę wyłącznie w czarnych barwach, to odpowiem krótko – zdecydowanie nie! W biathlonie, łyżwiarstwie szybkim czy narciarstwie alpejskim o miejsca na podium będzie niezmiernie trudno. W tych dyscyplinach Polacy nie są na listach faworytów. Są doceniani, znajdują się czasami blisko najlepszych, ale każdy medal byłby sensacją.

Dlatego powtórzę: wielkich nadziei na olimpijskie sukcesy brak. Z jednym, bardzo ważnym wyjątkiem. W ostatnich miesiącach nadzieje na udany olimpijski występ rozbudziła Natalia Maliszewska. To ona w październiku ubiegłego roku wygrała rywalizację na 500 m w zawodach Pucharu Świata w short tracku. I to w hali w Pekinie, czyli dokładnie tam, gdzie odbędzie się walka podczas igrzysk. W kwalifikacjach tamtych zawodów pobiła rekord Polski i na swoim ulubionym dystansie pokazała rywalkom, że to może być jej sezon.

Warto dodać, że w finałowym, powtórzonym po upadkach wyścigu, startowała z urazem nosa. Dała jednak radę. Na poprzednich igrzyskach Natalia zakończyła rywalizację na ćwierćfinale. W przeszłości cieszyła się już jednak z mistrzostwa Europy czy wicemistrzostwa świata. Bez dwóch zdań jest zawodniczką gotową do wielkich wyzwań. To najbliższe czeka ją w Pekinie. Short track to sport bardzo widowiskowy, ale także ogromnie niewdzięczny. Czasami jeden, minimalny błąd może zniweczyć lata przygotowań. Dlatego mam nadzieję, że olimpijska rywalizacja przebiegnie bez takich dramatycznych momentów, a Natalia Maliszewska skutecznie powalczy o realizację najważniejszego sportowego celu.

Autor jest dziennikarzem TVP

fot. PAP/Adam Warżawa

Na miarę możliwości

Przegrane mecze z Norwegią i Szwecją w II rundzie mistrzostw Europy przerwały dobrą passę polskiej kadry piłkarzy ręcznych. W starciu z Rosją Polacy odzyskali energię i pokazali solidną grę, ale mecz ostatecznie zakończył się remisem 29:29 po kontrowersyjnej decyzji sędziów. Szczypiorniści zakończyli turniej meczem z Hiszpanami.

Nowy lider

fot. PAP/EPA/Ronald Wittek

Drugie zwycięstwo w Titisee-Neustadt umocniło Karla Geigera na pozycji lidera klasyfikacji generalnej Pucharu Świata. Geiger wyprzedza Ryoyu Kobayashiego o 61 punktów. Trzecie miejsce w Pucharze zajmuje Halvor Egner Granerud, do którego tylko 41 punktów traci Marius Lindvik. Najlepszy z Polaków Kamil Stoch pozostaje na 19. lokacie.

Kolejny sukces

fot. PAP/EPA/Clemens Bilan

Tytuł Piłkarza Roku za 2021 r. w plebiscycie FIFA po raz drugi z rzędu został przyznany Robertowi Lewandowskiemu. Polak w finałowej trójce okazał się lepszy od Argentyńczyka Lionela Messiego i Egipcjanina Mohameda Salaha. Nagroda jest przyznawana od 1991 r., a o wynikach głosowania decydują selekcjonerzy i kapitanowie drużyn narodowych, dziennikarze oraz internauci.

Faworyci za burtą

fot. PAP/EPA/Jason O'Brien

Liczne niespodzianki przyniosły rozgrywki wielkoszlemowego Australian Open 2022. W czwartej rundzie z turniejem pożegnały się czołowe zawodniczki rankingu WTA: Paula Badosa, Maria Sakkari oraz Wiktoria Azarenka. Wśród panów występ zakończył Alexander Zverev, wcześniej typowany na zwycięzcę turnieju.

fot. PAP/EPA/Christophe Petit Tesson

Krok do mistrzostwa

Zawodnicy Paris-Saint Germain pewnie pokonali niżej notowaną drużynę Stade de Reims (4:0) i przybliżyli się do tytułu mistrza Francji. Paryżanie prowadzą w tabeli z dorobkiem 53 punktów. 11 punktów mniej uzbierał zespół OGC Nice, który w tej serii meczów również stanął na wysokości zadania, pokonując FC Metz (2:0).

Zaoszczędzić na jedzeniu

Barbara wiśniowska

Rośliny strączkowe są tanie, a sycące i bogate w wartości odżywcze. Poszczególne gatunki zawierają do 42 proc. białka, do 73 proc. węglowodanów, od 0,3 do 19 proc. dobrych tłuszczów nienasyconych, duże ilości błonnika, żelazo, fosfor, wapń, magnez, jod, potas, witaminy z grupy B, sporo przeciwutleniaczy i fitoestrogenów. Mają niski indeks glikemiczny (z wyjątkiem bobu). Są dobre prawie dla każdego, jednak mogą być źle tolerowane przez osoby cierpiące na refluks czy wrzody. Po zabiegach chirurgicznych na przewodzie pokarmowym należy odczekać sześć miesięcy z wprowadzeniem strączków, a osoby z chorobami tarczycy i nowotworowymi powinny skonsultować dietę z lekarzem. Soję lepiej spożywać fermentowaną i pochodzącą z upraw ekologicznych, jest ona także silnym alergenem.

Wiele osób boi się skutków ubocznych spożywania strączków, czyli wzdęć i gazów. Też się bałam, ale zaintrygowało mnie, że w dzieciństwie w każdy piątek jadłam zupę fasolową i nic mi po niej nie dolegało. Jeśli odzwyczaimy się od strączków, trzeba powoli się do nich przyzwyczajać: dodawać do zupy najpierw maleńkie ilości czerwonej soczewicy i stopniowo codziennie je zwiększać. Pomaga także długotrwałe moczenie nasion. Groch i soczewicę moczymy ok. 30 minut, większe nasiona powyżej 12 godzin. Po doprowadzeniu do wrzenia wymieniamy wodę i znów doprowadzamy do wrzenia, przez kolejne 20 minut gotujemy bez przykrycia i usuwamy pianę. Solimy pod koniec gotowania. Świeże strączki nie powodują wzdęć, bo fermentujące cukry powstają dopiero pod koniec dojrzewania. Przyprawy, które ratują przed wzdęciami, to: kminek, kolendra, imbir, szałwia, tymianek, oregano, koper, bazylia, mięta, czosnek, liść laurowy, ziele angielskie. Strączki gotujemy do miękkości, czyli odpowiednio długo. Miniaturowej soczewicy wystarczy 15 minut, ale dla dużej fasoli 90 minut może okazać się czasem zbyt krótkim.

Można z nich zrobić nie tylko zupę i sałatkę, ale też wędliny, pasztety, a nawet oszałamiający deser.

fot. Barbara Wiśniowska

TRUFLE Z CIECIERZYCY

Składniki: 200 g ciecierzycy z puszki lub ugotowanej ■ 60 g oleju kokosowego ■ 2 łyżki kakao ■ 5 łyżek miodu ■ 2 łyżki suszonych śliwek ■ łyżka świeżej mięty ■ szczypta imbiru

Do dekoracji: kakao, kurkuma, wiórki kokosowe, papryka słodka

Sposób przygotowania: Śliwki i miętę kroimy drobno, wszystkie podstawowe składniki miksujemy na gładką masę i wkładamy na godzinę do lodówki. Następnie łyżką wykrawamy porcje i formujemy z nich kuleczki, które obtaczamy w dekoracyjnej panierce.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

1 A – włoskie danie
1 G – skwaszony alkohol
2 E – typ żaglowca
3 A – rafy koralowe
3 G – drzwi klasztoru
6 A – pionowa podpora
6 H – długie skoki
8 C – radosna inwokacja
9 A – ślubna wyprawa
9 G – drzewce żagla
10 E – córka Zeusa
11 A – klawisz komputera
11 G – wonna żywica

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

A 1 – odłam chrześcijaństwa
C 1 – rodzaj obiektywu
C 8 – cecha charakteru
D 3 – adwentowa lampa
E 1 – inaczej tatarak
E 8 – miasto biblijne
F 4 – potrójna korona
G 1 – germańskie duszki
G 8 – druga faza snu
H 3 – śpiew jednogłosowy
I 1 – pięcioksiąg Mojżesza
I 8 – haft dekoracyjny
K 1 – wznowienie działalności

Hasło do odczytania w zaznaczonym wierszu

Rozwiązania prosimy nadsyłać do 11 lutego na adres redakcji „Idziemy". Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi nagrodzimy książkami.

TVP 1

04.40 Klan (3928); **05.10** Klan (3929); **05.30** Klan (3930); **06.00** Słownik polsko@polski; **06.25** wojsko-polskie.pl; **06.55** Słowo na niedzielę; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach; **08.00** Tydzień; **08.30** Zakochaj się w Polsce; **09.05** Weterynarze z sercem; **09.35** Las bliżej nas (46); **10.00** Dziewczyny ze Lwowa (30) – serial TVP; **10.50** Słowo na niedzielę; **11.00** Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry; **11.50** Między ziemią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15** Między ziemią a niebem; **12.50** Życie według świętego Jana Pawła II; **13.15** BBC w Jedynce: Serengeti, cz. 5; **14.15** Z pamięci: Stanisław Pigoń; **14.25** Przyrodnik na tropie: Gatunki obce – cykl dokumentalny; **15.05** Nie lubię poniedziałku – komedia, reż.: Tadeusz Chmielewski; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Ojciec Mateusz (294) – serial kryminalny TVP; **18.30** Jaka to melodia?; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Zniewolona (61) – serial kostiumowy, Ukraina 2021
21.15 Zniewolona (62)
22.20 Zakochana Jedynka: Lekarka z rajskiej wyspy. Decyzja – film obyczajowy, Niemcy 2018, reż.: Peter Stauch, wyk.: Anja Knauer, Dennenesch Zoud, Helmut Zierl
24.00 Noe: Wybrany przez Boga – dramat, USA 2014, reż.: Darren Aronofsky, wyk.: Russell Crowe, Jennifer Connelly, Emma Watson, Anthony Hopkins
02.30 Krąg – film fabularny, USA 2017, reż.: James Ponsoldt, wyk.: Emma Watson, Tom Hanks
04.20 Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny
05.00 Z pamięci: Stanisław Pigoń
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.50 Barwy szczęścia (2560) – serial obyczajowy TVP, reż.: Grzegorz Waller, wyk.: Iza Zwierzyńska, Jakub Sokołowski, Karolina Chapko, Michał Lesień, Kinga Suchan, Oskar Stoczyński, Natalia Sierzputowska, Maja Barełkowska, Wiktoria Gąsiewska, Zbigniew Suszyński; **06.25** Barwy szczęścia (2561); **07.00** M jak miłość (1632) – serial TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda Flesz; **10.20** Zacznij Od Nowa; **10.55** The Voice Senior III (9) Półfinał cz. I; **12.30** The Voice Senior III (9) Półfinał cz. II; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny; **15.15** Szansa na sukces. Opole 2022: Wojciech Gąssowski – widowisko muzyczne; **16.15** Big Music Quiz – teleturniej muzyczny; **17.10** Wojciech Cejrowski – boso przez świat (119): Peru od tyłu – cykl reportaży; **17.40** Lajk!; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Na sygnale (354); **18.50** Na sygnale (355)

19.25 Rodzinka.pl (242) – serial TVP
20.00 Postaw na milion
21.00 Szybki jak śmierć – film akcji, USA 2018, reż.: Jodi Scurfield, wyk.: John Travolta, Matthew Modine, Jennifer Esposito
22.55 Kino bez granic: Zagubiony czas – dramat, Niemcy 2011, reż.: Anna Justice, wyk.: Alice Dwyer, Dagmar Manzel, Mateusz Damięcki
01.00 Człowiek na torze – dramat psychologiczny, reż.: Andrzej Munk, wyk.: Zygmunt Maciejewski, Zygmunt Zintel, Zygmunt Listkiewicz, Kazimierz Opaliński, Roman Kłosowski
02.35 Wesele – film obyczajowy, reż.: Wojciech Smarzowski, wyk.: Marian Dziędziel, Tamara Arciuch, Bartłomiej Topa
04.35 Rodzinka.pl – serial TVP
05.05 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie – Wstaje dzień; **06.00** Serwis Info Poranek; **06.24** Pogoda Info; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda Info; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda Info; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda Info; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda Info; **08.30** W Kontrze; **09.15** Info Poranek; **09.41** Pogoda Info; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Info Dzień weekend; **11.22** Pogoda Info; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.50** Salon dziennikarski; **12.30** Info Dzień weekend; **12.49** Pogoda Info; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda Info; **15.00** Debata Senior; **15.29** Info Dzień weekend; **15.54** Pogoda Info; **16.00** Okiem Wiary; **16.29** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Teleexpress na deser; **17.45** Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Studio Zachód; **18.40** INFO V4+; **18.55** Głębia ostrości; **19.19** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.42 Pogoda Info
21.50 Strefa starcia
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.52 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
03.04 Pogoda Info
03.20 Woronicza 17
04.25 Teleexpress Extra
04.46 INFO V4+
05.13 Agrobiznes – podsumowanie

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.45** Kielce 1946 – zbrodnia z rosyjskiego scenariusza; **07.35** Muzyczne chwile; **07.50** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Widzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30** Z Parlamentu Europejskiego; **09.00** Prymas Stefan Wyszyński; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek; **09.15** Manna z Nieba; **09.30** Msza święta z Jasnej Góry; **10.35** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"; **10.40** Cuda Jezusa; **11.30** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.40** Poznajemy Polskę; **11.55** Muzyczne chwile; **12.00** Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem; **12.20** Wieś – to też Polska; **13.30** Papież Polak do Rodaków; **14.25** Koncert Kolędowy; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert życzeń; **17.00** 7 Kościołów Apokalipsy; **17.30** Nowa Ewangelizacja; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Opowieści z Księgi Cnót
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Fatima – znak nadziei
22.20 Izba Pamięci Pułkownika Kuklińskiego
22.30 Galilejczyk – prezentuje Keith Garner
23.00 Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 30 stycznia; **06.50** Cioteczka Hania – film dok.; **08.00** Msza greckokatolicka; **09.05** Janosik (6) – serial TVP; **09.55** Okrasa łamie przepisy; **10.35** Przestrzeń pamięci – Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku; **11.20** Przystanek slow food (5); **11.55** Dzika przyroda Bliskiego i Środkowego Wschodu – Egipt: Życie wśród piasków – serial dok.; **12.55** Jak powstawały kontynenty: Eurazja (4); **13.45** W kotle historii; **14.20** Blisko, coraz bliżej (8) – serial TVP; **15.20** Odwiedziny; **15.55** Nie taka prosta historia; **16.30** Giganci historii; **17.20** Żywot sarmacki; **17.40** Chłopi (3) – serial TVP; **18.45** Położna – film dok.; **19.55** Cała prawda o Wikingach – Śladami Wikingów (1); **20.55** Vabank – komedia sensacyjna, reż.: Juliusz Machulski; **22.40** Kryminalne zagadki Polski (1); **23.10** Wojna i pokój – Natasza Rostowa (2) – serial kostiumowy, ZSRR 1966, reż.: Siergiej Bondarczuk; **01.00** Karski i władcy ludzkości – film dok.; **02.10** Szerokie tory. Milioner z lasu; **02.40** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **07.15** Śpiewa Maria Koterbska – recital; **08.00** Nabożeństwo Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Żychlinie; **09.05** Pod jednym dachem (4); **10.05** Trzeci punkt widzenia; **10.45** Pan z milionami – komedia, reż.: Frank Capra; **12.50** Pod presją dźwięku i słowa – film dok.; **14.00** Paddington 2 – film familijny, reż.: Paul King; **15.55** Philharmonic Five, Beethoven i sztuka cyfrowa – koncert; **17.15** Niedziela z... twórczością Franciszka Walickiego; **18.05** Niedziela z... z twórczością Franciszka Walickiego – ...i nie żałuj tego – film dok.; **19.05** Niedziela z... twórczością Franciszka Walickiego – Czy mnie jeszcze pamiętasz – program muzyczny; **20.00** Monstrum – komedia, reż.: Nacho Vigalondo; **22.00** Scena muzyczna: Janusz Wawrowski – koncert; **23.05** Trzeci punkt widzenia; **23.40** Carrington – dramat, reż.: Christopher Hampton; **01.55** III – film anim.; **02.05** Xoxo Pocałunki i uściski – film anim.; **02.35** Bohemian Rhapsody – reż.: Bryan Singer; **04.55** Legendy Rocka: Journey; **05.35** Legendy Rocka: Little Richard; **06.00** Zakończenie dnia

TVN

05.35 Uwaga!; **05.55** Kuchenne rewolucje 10 (4); **06.55** Nowa Maja w ogrodzie 5 (13); **07.25** Akademia ogrodnika (13); **07.30** Budując marzenia (8); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Klinika naturalnego piękna 2 (6); **12.05** Co za tydzień; **12.35** 30. Finał WOŚP; **12.55** Kolekcja smaków 2 (5); **13.30** 30. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy; **13.50** Na Tropie Dzikich Zwierząt (5); **14.25** 30. Finał WOŚP; **14.45** Skoki narciarskie: Puchar Świata, Willingen – studio; **15.15** PŚ, Willingen – konkurs ind. (1); **16.25** PŚ, Willingen – studio; **16.35** PŚ, Willingen – konkurs ind. (2); **17.10** PŚ, Willingen – studio; **17.35** Kuchenne rewolucje 22 (6); **18.40** 30. Finał WOŚP; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.30** Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich; **19.35** Pogoda; **19.45** 30. Finał WOŚP; **20.15** Niezapomniany – film sensacyjny, USA 2017, reż.: Denise Di Novi; **22.25** 30. Finał WOŚP; **00.05** MasterChef 10 (10); **01.45** Noc Magii; **03.00** Kto was tak urządził; **03.25** Kto was tak urządził; **03.50** Kto was tak urządził; **04.15** Kto was tak urządził; **04.40** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **07.45** Sezon na misia 3 – USA 2011, reż.: Cody Cameron; **09.10** Auta 2 – USA 2011, reż.: John Lasseter, Brad Lewis; **11.40** Dragonball: Ewolucja – USA/Hongkong/Wielka Brytania 2009, reż.: James Wong, wyk.: Justin Chatwin, Jamie Chung, James Marsters, Emmy Rossum; **13.20** Epoka lodowcowa 3: Era dinozaurów – film animowany; **15.30** Kraina lodu II – film animowany, USA 2019; **17.40** Nasz Nowy Dom (224); **18.50** Wydarzenia; **19.20** Sport; **19.25** Pogoda; **19.30** Państwo w Państwie (429); **20.00** Kabaret na żywo: Klinika Skeczów Męczących (86); **22.05** X-Men: Pierwsza klasa – film s.f., USA 2011, reż.: Matthew Vaughn, wyk.: Kevin Bacon, Laurence Belcher, Rose Byrne, Michael Fassbender, Nicholas Hoult; **00.55** Cenny ładunek – film akcji, Kanada 2016, reż.: Max Adams, wyk.: Jenna B. Kelly, Claire Forlani, Mark-Paul Gosselaar, Nick Loeb, Bruce Willis; **03.15** Love Island. Wyspa miłości (37); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (571); **06.05** Elif (1142); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Okiem Wiary; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (21) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (171) – serial TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (278) – serial TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce: Jedna Planeta. Siedem kontynentów. Jak powstawał serial? – film dokumentalny; **14.00** Elif (1143) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (572) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3931) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (480)
21.00 Teatr Telewizji: Brat Elvis – spektakl teatralny, reż.: Łukasz Wylężałek, wyk.: Marek Kondrat, Andrzej Grabowski, Jan Jankowski, Agnieszka Warchulska, Grzegorz Warchoł, Tadeusz Huk
22.15 Świat bez fikcji: Ukraiński Sługa Narodu – film dokumentalny
23.20 Dobry, zły i brzydki – film fabularny, Włochy/Hiszpania 1966, reż.: Sergio Leone, wyk.: Clint Eastwood, Chelo Alonso, Mario Brega, Rada Rassimov
02.20 Drogi wolności (8) – serial TVP
03.25 Oficerowie (7) – serial kryminalny TVP
04.20 Notacje – Ludmiła Łączyńska-Dobrowolska
04.35 Zakończenie dnia

TVP 2

05.35 M jak miłość (1501); **06.25** Coś dobrego; **06.55** Familiada; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (205); **11.50** Barwy szczęścia (2561); **12.30** Koło fortuny; **13.15** Zainwestuj w marzenia – serial TVP; **13.35** Stepowa miłość (3) – serial kostiumowy, Rosja 2014; **14.05** Va Banque; **14.35** Na sygnale (98) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (4) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner; **17.15** Miłość i przeznaczenie (39) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Cagri Bayrak, wyk.: Ibrahim Celikkol, Senan Kara, Demet Ozdemir, Zuhal Gencer, Engin Hepileri; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Stepowa miłość (4) – serial kostiumowy, Rosja 2014, reż.: Alexandr Mochov, Valery Ibragimov, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk

19.20 Barwy szczęścia (2561)
19.55 Zainwestuj w marzenia (4) – serial TVP
20.10 Barwy szczęścia (2562)
20.40 Kulisy serialu „M jak miłość"
20.55 M jak miłość (1633) – serial TVP
21.40 Serca na sprzedaż (1) – serial, Rosja 2016
22.50 Medyceusze Wspaniali (4) – serial, Włochy 2018, reż.: Jon Cassar, Jan Michelini, wyk.: Daniel Sharman, Sean Bean, Sarah Parish, Alessandra Mastronardi
24.00 Noc tygrysów – film fabularny, Kanada 2010, reż.: Terry Miles, wyk.: Jennifer Beals, Gil Bellows
01.50 O mnie się nie martw (1) – serial komediowy TVP
02.45 Carol – film obyczajowy, Wielka Brytania/USA 2015, reż.: Todd Haynes
04.50 Rodzinka.pl – serial TVP
05.15 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.50** Agrobiznes; **07.55** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.18 Agrobiznes

TV TRWAM

05.10 Sanktuaria polskie; **05.30** Koncert Kolędowy; **07.05** „Będę jej głównym Patronem" – Andrzej Bobola 1809 r.; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Wieś – to też Polska; **09.25** Słowo życia; **09.30** Opowieści z Księgi Cnót; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.30** Przyroda w Obiektywie; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Pochodzenie świata; **15.25** Kapłan pro-life; **15.45** Święty na każdy dzień; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie; **16.30** Aktywna zima; **16.55** Świadkowie; **17.30** Na łowy; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Król Chwały
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Sanktuaria – L'ile Bouchard – Sanktuarium MB Modlitewnej
22.45 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 31 stycznia; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (6) – serial TVP; **07.55** Ex Libris; **08.20** Wigilie Anny Szałaśnej – film dok.; **09.25** Przeczytaj mi tę historię; **09.40** Sensacje XX wieku: Polowanie na mózgi – cykl dok.; **10.35** Dzika Kanada, cz. 4: Lód – serial dok.; **11.35** Kryminalne zagadki Polski (1); **12.10** Tajny agent (2) – dramat, Wielka Brytania 2016, reż.: Charles McDougall; **13.00** Bona – film dok.; **13.40** Vabank – komedia sensacyjna; **15.40** Jak powstawały kontynenty: Eurazja (4); **16.35** Kobiety z Auschwitz – film dok.; **17.25** Flesz historii; **17.45** Było, nie minęło; **18.15** Spór o historię; **18.50** Prasa donosi; **19.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (7) – serial TVP; **20.00** Historia w postaciach zapisana: Czarna legenda Królowej Margot – cykl dok.; **22.00** Stulecie na taśmie filmowej: Początek wieku pełnego tragedii (1); **23.05** Bojkot – film dok.; **24.00** Szerokie tory; **00.30** Było, nie minęło; **01.00** Sensacje XX wieku: Polowanie na mózgi; **02.00** Encyklopedia II wojny światowej; **02.35** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Muzyczne poranki; **07.50** Ostatni swing – film dok.; **09.05** Przypadek dla początkującego kata – film fabularny; **11.00** Blisko, coraz bliżej (16) – serial TVP; **12.30** Smutne potwory – film anim; **13.30** Przygody Gapiszona (9); **13.40** Przygody Gapiszona (10); **14.10** Reżyserzy: Robert Wis; **15.10** Przygoda na Mariensztacie – komedia, reż.: Tadeusz Buczkowski; **16.55** Mistrz – dramat, reż.: Jerzy Antczak, wyk.: Janusz Warnecki, Ignacy Gogolewski, Ryszarda Hanin, Andrzej Łapicki; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Czarna żmija 4 (1); **19.20** Czarna żmija 4 (2); **20.00** Diamenty są wieczne – film sensacyjny, reż.: Guy Hamilton; **22.10** Powidoki; **22.30** Dzikie róże – reż.: Anna Jadowska, wyk.: Marta Nieradkiewicz, Michał Żurawski, Halina Rasiakówna, Konrad Skolimowski; **00.20** Scena muzyczna – Janusz Wawrowski – koncert; **01.25** Monstrum – komedia, reż.: Nacho Vigalondo; **03.20** Informacje kulturalne; **03.55** Za kulisami snów – film dok.; **05.15** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Nowa Maja w ogrodzie 5 (14); **06.10** Akademia ogrodnika (14); **06.15** Ukryta prawda (1136); **07.05** Kuchenne rewolucje 10 (5) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Ukryta prawda (1023); **12.50** Tajemnice miłości (38); **14.00** Ukryta prawda (1137); **15.05** Ukryta prawda (932); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (1); **17.20** Ukryta prawda (1024); **18.25** Bunt (1) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3365) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy; **21.35** Gra dla dwojga – komedia, USA/Niemcy 2009, reż.: Tony Gilroy, wyk.: Clive Owen, Julia Roberts, Tom Wilkinson, Paul Giamatti, Wayne Duvall; **00.05** Prawie święta – film, USA/Chiny 2016, reż.: David E. Talbert, wyk.: Nicole Ari Parker, Danny Glover, Omar Epps, Mo-'Nique, Kimberly Elise; **02.20** Co za tydzień (1029); **02.50** Uprowadzona (16) – serial, USA; **03.40** Uwaga!; **04.00** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (608); **09.10** Malanowski i Partnerzy (609); **09.40** Sekrety rodziny (136); **10.40** Dlaczego ja? (878); **11.40** Gliniarze (159); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (985); **14.40** Dlaczego ja? (704); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (527); **17.00** Gliniarze (337); **18.00** Pierwsza miłość (3355); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (11); **21.00** MEGA HIT: Marsjanin – film s.f., reż.: Ridley Scott, wyk.: Jeff Daniels, Jessica Chastain, Kate Mara, Kristen Wiig, Matt Damon; **00.05** Wojna światów – film s.f., USA 2005, reż.: Steven Spielberg, wyk.: Dakota Fanning, Justin Chatwin, Miranda Otto, Tim Robbins, Tom Cruise; **02.40** Kickboxer: Zemsta – film akcji, USA 2016, reż.: John Stockwell, wyk.: Dave Bautista, Alain Moussi, T.J. Storm, Georges St-Pierre, Jean-Claude Van Damme; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (572); **06.05** Elif (1143); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (22) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (173) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (279) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.50** Natura w Jedynce: Sekretne życie wiejskich zwierząt (1) – serial dok.; **14.00** Elif (1144) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (573) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3932) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (481)
21.05 Portrety Wojenne – ORP Orzeł – Jan Grudziński – cykl dokumentalny, reż.: Cezary Iber, wyk.: Maciej Brzoska, Mariusz Drężek, Mirosław Haniszewski, Mateusz Kowalczyk, Wiesław Tośka, Kamil Matusiak, Tomasz Samul
21.40 Magazyn Ekspresu Reporterów
22.45 Ocaleni – reality show, reż.: Jacek Królikiewicz
23.50 Magazyn śledczy Anity Gargas
00.25 Piąta władza – dramat, USA 2013, reż.: Bill Condon, wyk.: Benedict Cumberbatch, Daniel Bruehl
02.45 Serial fabularny
03.40 Magazyn Ekspresu Reporterów
04.35 Notacje – Marek Krawczyk
04.55 Zakończenie dnia

TVP 2

05.40 M jak miłość (1502); **06.30** Sanockie ikony; **06.55** Familiada; **07.30** Pytanie na śniadanie; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (206) – serial komediowy TVP; **11.50** Barwy szczęścia (2562); **12.30** Koło fortuny; **13.15** Zainwestuj w marzenia – serial TVP; **13.35** Stepowa miłość (4) – serial kostiumowy, Rosja 2014; **14.05** Va Banque; **14.35** Na sygnale (99); **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (5) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Miłość i przeznaczenie (40) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Stepowa miłość (5) – serial kostiumowy, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk, Yury Belyayev, Anna Sagaydachnaya

19.20 Barwy szczęścia (2562)
19.55 Zainwestuj w marzenia (5) – serial TVP
20.10 Barwy szczęścia (2563)
20.40 Kulisy serialu „M jak miłość
20.55 M jak miłość (1634)
21.55 Serca na sprzedaż (2) – serial, Rosja 2016
23.00 Medyceusze Wspaniali (5) – serial, Włochy 2018
00.15 Kalkuta Matki Teresy – film dok.
01.20 Na skrzydłach orłów – dramat, USA 2016, reż.: Simon Shin, Michael Parker, wyk.: Joseph Fiennes, Richard Sanderson, Shawn Dou, Simon Twu
03.10 Ukryta tożsamość – film fabularny, USA 2003, reż.: Michael Haussman, wyk.: Val Kilmer, Sam Shepard, Faye Dunaway, Neve Campbell
04.50 Rodzinka.pl – serial TVP
05.20 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.13 wojsko-polskie.pl

TV TRWAM

05.00 Czterdzieści nocy; **06.25** Święty Józef, w imieniu Ojca; **07.20** Zofia Czeska – błogosławiona na nasze czasy; **07.40** 20 lat dla świata; **07.45** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Muzyczne chwile; **09.00** Papież Polak do Rodaków; **09.55** Święty na każdy dzień; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy – z daleka widać lepiej; **10.45** Zew natury; **11.05** Jezus – Królestwo bez granic; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.40** Ma się rozumieć; **11.50** Słowo życia; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.25** Słowo życia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Śladami apostoła Pawła; **15.20** Podobni do ewangelicznego siewcy; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mamą; **16.25** Rotmistrz Pilecki – przywrócenie pamięci; **17.00** 20 lat dla świata

17.10 Prosto o gospodarce
17.30 Zostań Żołnierzem RP
17.50 Muzyczne chwile
17.55 Poczet Wielkich Polaków
18.00 Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Każdy maluch to potrafi
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Karol de Foucauld
23.45 Muzyczne chwile
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 1 lutego; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (7); **07.50** Flesz historii; **08.15** Historia Polski: Ryszard Szurkowski; **09.15** Prasa donosi; **09.30** Sensacje XX wieku; **09.55** Sensacje XX wieku; **10.25** Andrzej Cybulski. Bilety do szczęścia – dok.; **11.25** Przestrzeń pamięci – Muzeum Józefa Piłsudskiego; **12.00** Tajny agent (3) – dramat; **12.50** W biegu za życiem – film dok.; **13.55** Historia w postaciach zapisana: Egipt Tutanchamona i Ramzesa II; **16.25** Żywot sarmacki; **16.50** Nie taka prosta historia; **17.20** Historia Polski: Zamach na Kutscherę; **17.50** Dziękujemy za Solidarność – dok.; **18.20** Księża wolności 1914–1981 – bp Eugeniusz Baziak; **18.45** Wojna w eterze; **18.55** Tajemnica twierdzy szyfrów (8); **19.55** Amerykańskie dynastie. Ród Bushów (5); **20.45** Azjatyckie stulecie: Upadek gen. Suharto; **21.40** Powstanie Warszawskie – dokument fab.; **23.10** Człowiek ze złotym obiektywem – dok.; **24.00** Było, nie minęło; **00.30** Sensacje XX wieku; **00.55** Sensacje XX wieku; **01.25** Encyklopedia II wojny światowej; **02.00** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co się dzieje; **07.25** Teledyski; **08.00** Informacje kulturalne; **08.30** Trzeci punkt widzenia; **09.05** Powidoki: John Stuart Mill; **09.25** Mistrz – dramat, reż.: Jerzy Antczak; **11.00** Blisko, coraz bliżej (17); **12.20** Wahadełko – film TVP, reż.: Filip Bajon; **13.30** Józef Maria Bocheński – film dok.; **14.45** Marysia i Napoleon – komedia, reż.: Leonard Buczkowski, wyk.: Beata Tyszkiewicz, Gustaw Holoubek; **16.50** 14 lipca – komedia, Francja 1933, reż.: Rene Clair; **18.30** Do dzieła; **18.50** Czarna żmija 4 (3); **19.25** Czarna żmija 4 (4); **20.00** Indyk – spektakl teatralny, reż.: Jerzy Goliński, wyk.: Kalina Jędrusik, Ignacy Machowski, Gustaw Lutkiewicz, Jan Kreczmar; **21.40** Królowie lata – film obyczajowy, reż.: Jordan Vogt-Roberts; **23.25** Do dzieła; **23.55** Granica – reż.: Bartosz Brzesiński; **00.30** Dzikie róże – reż.: Anna Jadowska, wyk.: Marta Nieradkiewicz, Michał Żurawski, Konrad Skolimowski; **02.15** Papusza – dramat, reż.: Krzysztof Krauze, Joanna Kos-Krauze; **04.40** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1137); **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (1) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku; **11.50** Ukryta prawda (1024); **12.55** Tajemnice miłości (37); **14.00** Ukryta prawda (1138); **15.05** Ukryta prawda (933); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (2) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1025); **18.25** Bunt (2) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3366) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (452); **21.35** Tożsamość – film sensacyjny, USA/Kanada/Niemcy/Francja/Japonia/Wielka Brytania 2011, reż.: Jaume Collet-Serra, wyk.: Liam Neeson, Diane Kruger, January Jones, Aidan Quinn, Bruno Ganz, Frank Langella; **23.50** Kuba Wojewódzki 15 (9); **00.55** Porwani (3) – serial, USA; **01.55** Uwaga!; **02.15** Noc Magii; **03.40** Kto was tak urządził; **04.10** Kto was tak urządził; **04.40** Kto was tak urządził; **05.10** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (610); **09.10** Malanowski i Partnerzy (611); **09.40** Sekrety rodziny (137); **10.40** Dlaczego ja? (879); **11.40** Gliniarze (160); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (986); **14.40** Dlaczego ja? (705); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (528); **17.00** Gliniarze (338); **18.00** Pierwsza miłość (3356); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (12); **21.05** Piraci z Karaibów: Zemsta Salazara – film przygodowy, USA 2017, reż.: Joachim Ronning, Espen Sandberg, wyk.: Javier Bardem, Johnny Depp, Keira Knightley, Kaya Scodelario; **00.00** Most szpiegów – film akcji, USA/Niemcy 2014, reż.: Steven Spielberg, wyk.: Alan Alda, Domenick Lombardozzi, Mark Rylance, Sebastian Koch, Tom Hanks; **03.00** Świat według Kiepskich; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (38); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (573); **06.05** Elif (1144); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Rodzinny ekspres; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (23) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (174) – serial TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (280) – serial TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Rok w ogrodzie Extra; **12.50** Natura w Jedynce: Sekretne życie wiejskich zwierząt (2) – serial dokumentalny; **14.00** Elif (1145) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (574) – serial obyczajowy; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3933) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (482)
21.00 Matka jest tylko jedna – dramat, USA 2016, reż.: Paul Duddridge, wyk.: Courteney Cox, Christina Ricci, Selma Blair, Susan Sarandon, Sharon Stone, Paul Wesley
22.45 Historia bez tajemnic: Tak blisko... tak daleko... – film dokumentalny, reż.: Maciej Dutkiewicz
23.50 Roznosiciel – film fabularny, USA 2011, reż.: Victor Salva, wyk.: Rose McGowan, Daniel Ross Owens, Sonny Marinelli
01.35 Serial fabularny
02.35 Bodo (9) – serial biograficzny
03.40 wojsko-polskie.pl
04.05 Notacje – Elżbieta Kępińska
04.25 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1503); **06.25** Pożyteczni.pl; **06.55** Familiada; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.20** Rodzinka.pl (207) – serial komediowy TVP; **11.50** Barwy szczęścia (2563) – serial obyczajowy TVP; **12.30** Koło fortuny; **13.15** Zainwestuj w marzenia – serial TVP; **13.35** Stepowa miłość (5) – serial kostiumowy, Rosja 2014; **14.05** Va Banque; **14.35** Na sygnale (100) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (6) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Miłość i przeznaczenie (41) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque (368; **18.45** Stepowa miłość (6) – serial kostiumowy, Rosja 2014

19.20 Barwy szczęścia (2563) – serial obyczajowy TVP
19.55 Zainwestuj w marzenia (6)
20.10 Barwy szczęścia (2564)
20.40 Kulisy seriali „Na dobre i na złe" i „Na sygnale"
20.55 Na dobre i na złe (833)
21.55 Serca na sprzedaż (3)
23.00 Medyceusze Wspaniali (6) – serial, Włochy 2018
00.15 Podwójne kłopoty – komedia, Czechy 2018, reż.: Jakub Sommer, wyk.: Jan Plouhar, Veronika Kubarova, Hana Vagnerova
01.50 McMafia (8) – serial, Wielka Brytania 2018, reż.: James Watkins, wyk.: James Norton, David Strathairn
03.05 Kuba Rozpruwacz: nowe śledztwo – film dokumentalny, Wielka Brytania 2019
04.15 Za marzenia (4) – serial TVP
05.05 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Serwis Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.18 INFO V4+

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Wyścig po marzenia; **07.10** Święty na każdy dzień; **07.15** Świętość w codzienności; **07.45** Lusaka Bauleni; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Każdy maluch to potrafi; **08.50** Słowo życia; **09.00** Opowieści Starego Testamentu; **09.30** Sanktuaria polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Audiencja Generalna; **11.00** Misjonarze Afryki; **11.15** Misyjna Eucharystia w Gahunga; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Siewca nadziei; **15.10** Pocztówka z Indii – Chennai; **15.20** Podobni do ewangelicznego siewcy; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszyński – historia; **17.00** Po stronie prawdy

17.30 Msza Święta z Bazyliki św. Piotra w Watykanie
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Narodzenie Chrystusa – Nadzieja ludzkości
19.25 Brat Franciszek
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Mojżesz – 10 przykazań
22.50 Misjonarz
23.45 Jan Paweł II (1978–2005)
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 2 lutego; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (8); **07.55** Arrasów dzieje osobliwe; **08.30** Historia Polski: Zamach na Kutscherę – film dok.; **08.55** Dziękujemy za Solidarność – film dok.; **09.25** Wojna w eterze; **09.35** Sensacje XX wieku: Strażnicy skarbów; **10.30** Ślady – Leon Zdzisław Stroiński; **11.25** Sowieci do domu; **11.50** Księża wolności 1914–1981 – bp Eugeniusz Baziak; **12.30** Tajny agent (4) – dramat; **13.20** Życie ukryte w jeziorze – Bajkał (1); **14.20** Amerykańskie dynastie. Ród Bushów (5); **15.10** Giganci historii; **16.10** Było, nie minęło; **16.35** Marzyciele: Józef Herzog; **17.10** Historia Polski: Życie po życiu numeru 5308; **17.45** Tynne. Termopile Kresów; **18.30** Kryminalne zagadki Polski (1); **19.00** Flesz historii – ekstra; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (9); **20.00** Prowansja 1944. Francuski desant; **21.05** Stulecie na taśmie filmowej: Początek wieku pełnego tragedii (1); **22.10** Krzyżacy – film fabularny, reż.: Aleksander Ford; **01.05** Było, nie minęło; **01.40** Sensacje XX wieku; **02.30** Encyklopedia II wojny światowej; **03.05** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **08.10** Do dzieła; **08.35** Portrety: Honorata Martin; **08.55** Którędy po sztukę; **09.15** 14 lipca – komedia, Francja 1933, reż.: Rene Clair; **11.00** Blisko, coraz bliżej (18); **12.25** Kratka – film TVP, reż.: Paweł Łoziński; **13.30** Artyści antagoniści: Turner i Constable (5); **14.55** Frantz – reż.: Francois Ozon; **17.00** Wrota Europy – dramat hist., reż.: Jerzy Wójcik, wyk.: Alicja Bachleda-Curuś, Kinga Preis, Agata Buzek, Piotr Szwedes; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Czarna żmija 4 (5); **19.25** Czarna żmija 4 (6); **20.00** Zama – dramat, reż.: Lucrecia Martel; **22.05** Więcej niż fikcja: Dzień w muzeum Orsay – film dok.; **23.15** Międzynarodowy Jazzowy Konkurs Skrzypcowy im. Zbigniewa Seiferta – Koncert Galowy; **00.35** Informacje kulturalne; **01.05** Królowie lata – film obyczajowy, reż.: Jordan Vogt-Roberts, wyk.: Nick Robinson, Gabriel Basso, Moises Arias, Nick Offerman; **02.55** Niewinne – dramat, reż.: Luchino Visconti; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1138); **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (2) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku; **11.50** Ukryta prawda (1025); **12.55** Tajemnice miłości (39); **14.00** Ukryta prawda (1139); **15.05** Ukryta prawda (934); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (3); **17.20** Ukryta prawda (1026); **18.25** Bunt (3) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3367) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (453); **21.35** Mumia – film przygodowy, USA 1999, reż.: Stephen Sommers, wyk.: Brendan Fraser, Rachel Weisz, John Hannah, Arnold Vosloo, Kevin J. O'Connor; **00.00** 47 roninów – film przygodowy, Wielka Brytania/USA/Węgry/Japonia 2013, reż.: Carl Rinsch, wyk.: Keanu Reeves, Hiroyuki Sanada, Tadanobu Asano, Rinko Kikuchi, Ko Shibasaki, Cary-Hiroyuki Tagawa; **02.35** Uwaga!; **02.55** Noc Magii; **04.15** Kto was tak urządził; **04.45** Kto was tak urządził; **05.15** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (612); **09.10** Malanowski i Partnerzy (613); **09.40** Sekrety rodziny (138); **10.40** Dlaczego ja? (880); **11.40** Gliniarze (161); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (987); **14.40** Dlaczego ja? (706); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (529); **17.00** Gliniarze (339); **18.00** Pierwsza miłość (3357); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (13); **21.05** Poznaj naszą rodzinkę – komedia, reż.: Paul Weitz, wyk.: Barbra Streisand, Ben Stiller, Dustin Hoffman, Jessica Alba, Owen Wilson, Robert De Niro; **23.15** Ciacho – komedia, Polska 2010, reż.: Patryk Vega, wyk.: Tomasz Karolak, Paweł Małaszyński, Marcin Bosak, Tomasz Kot, Marta Żmuda Trzebiatowska; **01.55** Jack i Jill – komedia, reż.: Dennis Dugan, wyk.: Rohan Chand, Eugenio Derbez, Katie Holmes, Al Pacino, Adam Sandler; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (39); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (574); **06.05** Elif (1145); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Program katolicki; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (24) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (175) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (281) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Program rolny; **12.55** Natura w Jedynce: Sekretne życie wiejskich zwierząt (3); **14.00** Elif (1146) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (575) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia?; **17.55** Klan (3934) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.30 Leśniczówka (483)
21.00 Na sygnale (356)
21.35 Sprawa dla reportera
22.35 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.15 Magazyn kryminalny 997
00.10 Magazyn Ekspresu Reporterów
01.10 Tanie Dranie: Moroz i Kłopotowski komentują świat – talk-show
01.55 Nowa – serial TVP
02.50 Ocaleni – reality show
03.50 Sprawa dla reportera
04.40 Magazyn śledczy Anity Gargas
05.05 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1504); **06.20** Zacznij Od Nowa; **06.55** Familiada; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Nabożeństwo Kościoła Chrześcijan Baptystów w Głogowie; **12.10** Barwy szczęścia (2564); **12.50** Koło fortuny; **13.25** Zainwestuj w marzenia – serial TVP; **13.35** Stepowa miłość (6) – serial kostiumowy, Rosja 2014; **14.05** Va Banque; **14.35** Na sygnale (101); **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (7) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Miłość i przeznaczenie (42) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Stepowa miłość (7) – serial kostiumowy, Rosja 2014

19.20 Barwy szczęścia (2564)
19.55 Zainwestuj w marzenia (7) – serial TVP
20.10 Barwy szczęścia (2565)
20.40 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz"
20.55 Ojciec Mateusz (294) – serial kryminalny TVP
21.55 Serca na sprzedaż (4) – serial
23.00 Medyceusze Wspaniali (7) – serial
00.10 Niewidzialny wróg – film akcji, Wielka Brytania 2015, reż.: Gavin Hood
02.05 Zemsta o jasnych oczach (1) – serial obyczajowy, Francja 2017, reż.: David Morley, wyk.: Latitia Milot, Claire Borotra, Bernard Yerls, Gautry Lannick
04.00 Jedyny świadek (3) – serial kryminalny, Francja 2018, reż.: Franois Velle, wyk.: Anne Charrier, Pascal Elb, Camille Lou, Sophie Quinton
05.00 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień; **11.29** Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień; **14.29** Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy

19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.17 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Niepodzielny; **06.55** Audiencja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu; **07.55** Poczet Wielkich Polaków – program historyczny; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Przygody Mobilków; **08.55** Kabwe; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Brat Franciszek; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyzna; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.15** Muzyczne chwile; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela"; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Kosmos; **15.30** Danuta Siedzikówna „Inka"; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę w Polskę i Świat; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów

17.00 Modlitwa w sanktuarium św. Józefa w Kaliszu
19.25 Akademia pro-life
19.30 Przyjaciele i bohaterowie
20.00 Informacje dnia – magazyn informacyjny
20.20 Różaniec
20.50 Głos Polski
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia – magazyn informacyjny
21.40 Polski Punkt Widzenia – program publicystyczny
22.00 Ziemia Obiecana
22.55 Dzieci Andersa – Powrót do Afryki – program historyczny
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 3 lutego; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (9); **07.50** W kotle historii; **08.30** Historia Polski: Życie po życiu numeru 5308; **09.10** Komeda, Komeda – film dok.; **10.25** Flesz historii – ekstra; **10.35** Sensacje XX wieku: Decydująca bitwa cz. 1; **11.30** Żywot sarmacki; **11.50** Osiecka (1); **12.50** Wynalazki, które zmieniły świat (1); **13.55** Wszystkie kolory świata: Japonia: powrót do źródeł; **15.00** Prowansja 1944. Francuski desant; **16.00** Spór o historię; **16.40** Przystanek Historia: Berlingowcy; **17.00** Arrasów dzieje osobliwe; **17.35** Historia Polski: Michała Bukojemskiego grypsy z interny – film dok.; **18.25** Przestrzeń pamięci; **18.50** Prasa donosi; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (10); **20.00** Kryminalne zagadki Polski (2); **20.25** Putin: historia rosyjskiego szpiega – film dok.; **21.20** Kuba – rewolucja od kuchni; **22.05** Bastiony władzy: Życie za murami europejskich zamków (1); **23.00** Azjatyckie stulecie: Upadek gen. Suharto; **23.55** Było, nie minęło; **00.30** Sensacje XX wieku; **01.20** Encyklopedia II wojny światowej; **01.50** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **08.00** Informacje kulturalne; **08.35** Niedziela z...; **09.30** Wrota Europy – dramat historyczny, reż.: Jerzy Wójcik; **11.00** Blisko, coraz bliżej (19); **12.35** Przygoda Stasia – film TVP, reż.: Andrzej Konic; **13.30** Marcel Duchamp. Sztuka bez granic – film dok.; **15.15** Pociągi pod specjalnym nadzorem – film fabularny, reż.: Jiri Menzel; **17.00** Duże zwierzę – film obyczajowy, reż.: Jerzy Stuhr; **18.25** Res Poloniae; **18.55** Sanditon (1) – serial; **20.00** Czwartkowy klub filmowy: Wstęp do filmu – Czarny Piotruś; **20.05** Czwartkowy klub filmowy: Czarny Piotruś – komedia, reż.: Milos Forman; **21.45** Odkrywając Beethovena – V symfonia c-moll op. 67 – film dok.; **23.00** Res Poloniae; **23.40** Zama – dramat, reż.: Lucrecia Martel, wyk.: Daniel Gimnez Cacho, Lola Dueas, Matheus Nachtergaele, Juan Minujn; **01.45** Autoportret (5) – film dok.; **02.30** Głos Pana – dramat, reż.: György Palfi, wyk.: Csaba Polgr, Dina Magdolna Kiss, Eric Peterson; **04.30** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1139); **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (3) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku; **11.50** Ukryta prawda (1026); **12.55** Tajemnice miłości (40); **14.00** Ukryta prawda (1140); **15.05** Ukryta prawda (935); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (4) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1027); **18.25** Bunt (4) – serial; **19.00** Fakty; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca smaku; **20.15** Na Wspólnej 20 (3368) – serial obyczajowy; **20.55** Milionerzy (454); **21.35** Kuchenne rewolucje 22 (6) – program kulinarno-rozrywkowy; **22.40** Agent i pół – komedia, USA/Chiny 2016, reż.: Rawson Marshall Thurber, wyk.: Dwayne Johnson, Kevin Hart, Amy Ryan, Danielle Nicolet, Jason Bateman, Aaron Paul; **00.50** Kuba Wojewódzki 15 (9); **01.55** Uwaga!; **02.15** Noc Magii; **03.40** Kto was tak urządził; **04.15** Kto was tak urządził; **04.45** Kto was tak urządził; **05.15** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (614); **09.10** Malanowski i Partnerzy (615); **09.40** Sekrety rodziny (139); **10.40** Dlaczego ja? (881); **11.40** Gliniarze (162); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (988); **14.40** Dlaczego ja? (707); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (530); **17.00** Gliniarze (340); **18.00** Pierwsza miłość (3358); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość wydarzeń; **19.45** Sport; **19.50** Pogoda; **19.55** SAFETY LAB bezpieczeństwo ma pierwszeństwo (3); **20.05** Farma (14); **21.10** Serce nie sługa – komedia romantyczna, Polska 2018, reż.: Filip Zylber, wyk.: Mateusz Damięcki, Paweł Domagała, Roma Gąsiorowska, Magdalena Różczka; **23.15** Mój chłopak się żeni – komedia romantyczna, USA 1997, reż.: P.J. Hogan, wyk.: Julia Roberts, Cameron Diaz, Rupert Everett, Philip Bosco; **01.45** Koszmar następnego lata – horror, USA, reż.: Danny Cannon; **03.50** Świat według Kiepskich; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (575); **06.05** Elif (1146); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (25) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (176) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (282) – serial kryminalny TVP; **11.25** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **12.00** Wiadomości; **12.15** IO Pekin 2022 – studio; **12.55** IO Pekin 2022 – IO Pekin 2022 – Ceremonia Owtarcia; **15.15** IO Pekin 2022 – studio; **16.05** Przysięga (576) – serial obyczajowy, Turcja 2020, reż.: Ayhan Özen, Serkan Mut, wyk.: Özge Yaz, Gökberk Demirci, Can Verel, Munise Özlem, Berkant Müftüler, Gül Arcan Gürses; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Klan (3935) – telenowela TVP; **18.20** Kasta – serial paradokumentalny TVP; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Ojciec Mateusz (295) – serial kryminalny TVP, reż.: Wojciech Nowak, wyk.: Artur Żmijewski, Kinga Preis, Eryk Lubos, Piotr Polk, Rafał Cieszyński
21.25 Kulisy serialu „Na sygnale"
21.35 Na sygnale (357)
22.15 Zniewolona (61) – serial kostiumowy, Ukraina 2021, reż.: Felix Gerchikov, Maksym Lytvynov, wyk.: Maksim Radugin, Sonia Pris, Alina Kowalenko, Olesia Żurakowskaja, Stanisław Bokłan
23.15 Zniewolona (62)
00.15 Kodeks sprawiedliwego – film fabularny, USA 2016
02.10 SEAL Team – komando Foki (20)
03.05 Wiedźmy (12) – serial TVP
04.00 Magazyn kryminalny 997
04.45 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 M jak miłość (1505); **06.20** Anna Dymna – spotkajmy się; **06.55** Familiada; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.35** Panorama; **10.45** Pytanie na śniadanie; **11.15** Zacznij Od Nowa; **11.50** Barwy szczęścia (2565); **12.30** Koło fortuny; **13.15** Zainwestuj w marzenia – serial TVP; **13.35** Stepowa miłość (7) – serial kostiumowy, Rosja 2014, reż.: Alexandr Mochov, Valery Ibragimov, wyk.: Tatyana Kazantseva, Nikita Vakuluk, Yury Belyayev, Anna Sagaydachnaya; **14.05** Va Banque; **14.35** Na sygnale (102); **15.10** Doktor Jan z Deekelsen (8) – serial obyczajowy, Niemcy 2009, reż.: Hans Werner, wyk.: Wayne Carpendale, Gerhard Olschewski, Heinz Reincke; **16.00** Koło fortuny; **16.35** Familiada; **17.15** Miłość i przeznaczenie (43) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque; **18.45** Stepowa miłość (8) – serial kostiumowy
19.20 Barwy szczęścia (2565)
19.55 Zainwestuj w marzenia (8) – serial TVP
20.10 Barwy szczęścia (2566)
20.40 Ceremonia Otwarcia Igrzysk Olimpijskich
23.10 Zniewolony – dramat historyczny, Wielka Brytania/USA 2013, reż.: Steve McQueen, wyk.: Chiwetel Ejiofor, Michael Fassbender, Benedict Cumberbatch, Paul Giamatti, Lupita Nyong'o
01.35 Papillon. Motylek – dramat, Hiszpania, USA/Czechy 2017, reż.: Michael Noer, wyk.: Rami Malek, Charlie Hunnam, Tommy Flanagan, Michael Socha
03.50 Czym chata bogata! – komedia obyczajowa, Francja 2017, reż.: Philippe de Chauveron, wyk.: Christian Clavier, Elsa Zylberstein, Ary Abittan
05.25 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.57** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda Info; **06.30** Info Poranek; **06.54** Pogoda Info; **07.00** Info Poranek; **07.12** Jedziemy; **07.51** Agrobiznes; **07.56** Agropogoda; **08.00** Jedziemy dalej; **08.15** Info Poranek; **08.18** Minęła 8; **09.00** Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **09.40** W Kontrze; **10.00** Info Poranek; **10.21** Pogoda Info; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda Info; **10.59** Info Dzień; **11.29** Info Dzień; **11.51** Pogoda Info; **12.00** INFO Raport; **13.29** Info Dzień; **13.50** Pogoda Info; **13.59** Info Dzień; **14.29** Info Dzień; **14.49** Pogoda Info; **14.59** Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda Info; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
05.00 Pogoda Info
05.10 W akcji
05.33 Nie da się ukryć

TV TRWAM

05.00 Zerwany kłos; **06.40** Filmowe Życiorysy. Wichura; **07.45** 20 lat dla świata; **07.50** Święty na każdy dzień; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Przyjaciele i bohaterowie; **09.10** Z wędką nad wodę; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.20** Muzyczne chwile; **11.25** Głos Polski; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Refleksje nad Psalmem XXIII; **11.55** Prymas Stefan Wyszyński; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.05** Mój Tatuś walczył pod Monte Cassino; **13.25** Muzyczne chwile; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycywilizacje; **14.55** Słowo życia; **15.00** Koronka do Bożego Miłosierdzia; **15.20** Mocni w Wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy Sakrament
16.35 Tak Go pamiętam
17.05 Europejska perła baroku
17.30 Geopolityka
17.55 Poczet Wielkich Polaków
18.00 Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Westerplatte Młodych
19.00 Warto zauważyć… w mijającym tygodniu
19.30 Opowieści Theo
19.35 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.45 Muzyczne chwile
22.55 Przegląd Tygodnika „Niedziela"
23.00 Pierwsze życie na Ziemi
23.50 Hwange

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 4 lutego; **07.00** Tajemnica twierdzy szyfrów (10); **07.55** Kuchnia dwudziestolecia; **08.25** Historia Polski: Michała Bukojemskiego grypsy z interny – film dok.; **09.15** Przystanek Historia: Berlingowcy; **09.35** Sensacje XX wieku: Decydująca bitwa, cz. 2; **10.30** Rok 1863 – film dok.; **11.35** Nie taka prosta historia; **12.15** Osiecka (2); **13.15** Windsor. Największa miłość Elżbiety II (4); **14.10** Dzika przyroda Bliskiego i Środkowego Wschodu: Jordania; **15.15** Putin: historia rosyjskiego szpiega; **16.05** Trykot z orłem – film dok.; **16.35** Przestrzeń pamięci; **17.05** Ex Libris; **17.30** Historia Polski: Tamtego 1989 roku; **17.55** Stół... – reportaż; **18.25** Polskie 100 lat – cykl dok.; **18.55** Przeczytaj mi tę historię; **19.05** Tajemnica twierdzy szyfrów (11); **20.00** Teatr Historii: Ryszard III; **20.15** Teatr Telewizji – Ryszard III, reż.: Feliks Falk; **23.05** Koronacja królowej Elżbiety II; **00.10** Donald Trump: anatomia sukcesu; **01.10** Było, nie minęło; **01.45** Sensacje XX wieku; **02.35** Encyklopedia II wojny światowej: Armia Czerwona; **03.05** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Teledyski; **08.00** Res Poloniae; **08.35** Wydarzenie aktualne; **09.35** Duże zwierzę – film obyczajowy, reż.: Jerzy Stuhr; **11.00** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (1) – serial TVP; **12.10** Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy (2); **13.30** Odkrywając Beethovena – V symfonia c-moll op. 67 – film dok.; **14.45** Tristana – dramat, reż.: Luis Bunuel, wyk.: Catherine Deneuve, Fernando Rey, Franco Nero; **16.40** Ucieczka w kajdanach – film fabularny, reż.: Stanley Kramer, wyk.: Sidney Poitier, Tony Curtis, Theodore Bikel; **18.30** Informacje kulturalne; **18.55** Reżyserzy: Alan J. Pakula – cykl dok.; **20.00** Rozważna i romantyczna – film fabularny, reż.: Ang Lee, wyk.: Kate Winslet, Emma Thompson, Hugh Grant; **22.25** Ostatnia góra – film dok., reż.: Dariusz Załuski; **24.00** Ogień – film anim.; **00.05** Sajgon nad Marną – film anim.; **00.30** Informacje kulturalne; **01.05** Czarny Piotruś – komedia, reż.: Milos Forman; **02.45** Morze plastiku – film dok.; **03.55** Teledyski; **05.35** Afisz kulturalny ekstra; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** Ukryta prawda (1140); **07.00** Kuchenne rewolucje 4 (4) – program kulinarno-rozrywkowy; **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.40** Doradca smaku – Naleśniki czekoladowe z owocami (9); **11.50** Ukryta prawda (1027); **12.55** Tajemnice miłości (41); **14.00** Ukryta prawda (1141); **15.05** Ukryta prawda (936); **16.10** Kuchenne rewolucje 4 (6) – program kulinarno-rozrywkowy; **17.20** Ukryta prawda (1028); **18.25** Bunt (5) – serial; **19.00** Fakty; **19.30** Sport; **19.40** Pogoda; **19.50** Uwaga!; **20.00** Batman kontra Superman: Świt sprawiedliwości – film przygodowy, USA 2016, reż.: Zack Snyder, wyk.: Ben Affleck, Henry Cavill, Amy Adams, Jesse Eisenberg, Diane Lane, Laurence Fishburne, Jeremy Irons, Holly Hunter, Gal Gadot; **23.10** Klucz do koszmaru – horror, USA 2005, reż.: Iain Softley, wyk.: Kate Hudson, Gena Rowlands, John Hurt, Peter Sarsgaard, Joy Bryant; **01.20** MasterChef 10 (10); **02.50** Porwani (3) – serial, USA; **03.50** Noc Magii; **05.10** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (616); **09.10** Malanowski i Partnerzy (617); **09.40** Sekrety rodziny (140); **10.40** Dlaczego ja? (882); **11.40** Gliniarze (163); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (989); **14.40** Dlaczego ja? (708); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.30** Na ratunek 112 (531); **17.00** Gliniarze (341); **18.00** Pierwsza miłość (3359); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Farma (15); **21.05** Czarownica – baśń przygodowa, USA 2014, reż.: Robert Stromberg; **23.15** Thor: Mroczny świat – film s.f., USA 2013, reż.: Alan Taylor, wyk.: Anthony Hopkins, Chris Hemsworth, Christopher Eccleston, Natalie Portman, Tom Hiddleston; **01.50** Wojna światów – film s.f., USA 2005, reż.: Steven Spielberg, wyk.: Dakota Fanning, Justin Chatwin, Miranda Otto, Tim Robbins, Tom Cruise; **04.25** Kabaretowa Ekstraklasa; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

04.50 Klan (3931); **05.15** Klan (3932); **05.45** IO Pekin 2022 – studio; **06.15** IO Pekin 2022 – Skoki narciarskie M NH, seria próbna; **07.05** IO Pekin 2022 – studio; **07.15** IO Pekin 2022 – Skoki narciarskie M NH, kwalifikacje; **08.35** IO Pekin 2022 – studio; **08.40** IO Pekin 2022 – Biegi narciarskie K, 7,5 km + 7,5 km; **09.45** IO Pekin 2022 – studio; **09.55** IO Pekin 2022 – Biathlon Mixed; **11.25** IO Pekin 2022 – studio; **11.40** IO Pekin 2022 – Skoki narciarskie M NH konkurs finałowy (I seria); **12.25** IO Pekin 2022 – studio; **12.35** IO Pekin 2022 – Skoki narciarskie M NH konkurs finałowy (II seria); **13.15** IO Pekin 2022 – studio; **13.40** IO Pekin 2022 – Narciarstwo dowolne, jazda po muldach M, finał F#3; **14.10** IO Pekin 2022 – studio; **14.55** Tajemnice miasteczka (25) – serial kostiumowy; **15.55** Tajemnice miasteczka (26) – serial kostiumowy; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia?; **18.30** Blondynka (95) – serial TVP; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM!
20.35 Komisarz Alex (200) – serial kryminalny TVP
21.30 Hit na sobotę: Angielska robota – film sensacyjny, Wielka Brytania/USA 2008, reż.: Roger Donaldson, wyk.: Jason Statham, Saffron Burrows, Stephen Campbell Moore, Daniel Mays
23.30 Operacja Świt – dramat, USA 2006, reż.: Werner Herzog, wyk.: Christian Bale, Steve Zahn, James Oliver, Marshall Bell
01.45 2:22 – thriller, USA, Wielka Brytania, Australia 2008, reż.: Philipp Guzman, wyk.: Mick Rossi, Robert Miano, Aaron Gallagher
03.35 IO Pekin 2022 – studio
03.55 IO Pekin 2022 – Narciarstwo alpejskie. Zjazd Mężczyzn
05.25 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 Barwy szczęścia (2563); **06.00** Barwy szczęścia (2564); **06.30** Barwy szczęścia (2565); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.35** Program katolicki; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda Flesz; **11.50** Rodzinny ekspres – Sieroty społeczne, znak współczesności; **12.30** Karnawał z TVP; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny; **15.15** Szansa na sukces. Opole: – Boys, widowisko muzyczne; **16.20** Na dobre i na złe (833) – serial TVP, reż.: Grzegorz Lewandowski, wyk.: Mateusz Janicki, Filip Bobek, Piotr Garlicki, Mateusz Damięcki, Grażyna Zielińska, Ilona Ostrowska, Joanna Pach-Żbikowska, Maryla Morydz, Piotr Pluciński, Sławomir Wierzbicki; **17.15** Wojciech Cejrowski – boso przez świat: Peru. Chicha i miód – cykl reportaży; **17.45** Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion
19.25 Rodzinka.pl (243) – serial komediowy TVP
20.00 The Voice Senior III (10) Finał
22.05 The Voice Senior III (10) Finał – Wyniki
22.55 Hity wszech czasów
24.00 Kino relaks: Czym chata bogata! – komedia obyczajowa, Francja 2017, reż.: Philippe de Chauveron, wyk.: Christian Clavier, Elsa Zylberstein, Ary Abittan, Cyril Lecomte
01.45 Niewidzialny wróg – film akcji, Wielka Brytania 2015, reż.: Gavin Hood, wyk.: Alan Rickman, Helen Mirren, Aaron Paul
03.35 Szalony rok – film obyczajowy, Kanada 2010, reż.: Michael Goldbach, wyk.: Kat Dennings, Reece Thompson, Josh Lucas, Andie McDowell
05.20 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.24** Pogoda; **06.31** Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.01** Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Info Poranek; **08.22** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Serwis Info Dzień weekend; **10.23** Pogoda; **10.29** Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda; **10.59** Info Dzień weekend; **11.29** Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda; **11.59** Info Dzień weekend; **12.29** Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda; **12.59** Info Dzień weekend; **13.29** Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Info Dzień weekend; **14.29** Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda; **15.00** Debata TVP INFO; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Studio Wschód; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiecym okiem; **18.52** Info Wieczór weekend; **19.00** Między słowami; **19.20** Raport z granicy
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.20 Raport z granicy
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda Info
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda Info
01.00 TVP WORLD
03.00 Pogoda Info
03.20 Salon dziennikarski
04.05 Teleexpress Extra
04.30 Minęła 20
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas

TV TRWAM

05.00 Siódmy sakrament; **05.30** Mocni w Wierze; **06.00** Nie ma jak w domu; **07.25** Pustynia Boga; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.45** Jerash – starożytne miasto Jordanii; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Nuty nadziei; **10.30** Muzyczne chwile; **10.40** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć… w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela"; **14.35** Cukierki Księdza Wali. Rzecz o ks. Infułacie Czesławie Wali; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Prorok Ukrainy; **17.00** Z Parlamentu Europejskiego; **17.25** Święty na każdy dzień; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Święty na każdy dzień
19.30 Manna z Nieba
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Myśląc Ojczyzna
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Cukierki Księdza Wali. Rzecz o ks. Infułacie Czesławie Wali
22.55 Święty na każdy dzień
23.00 Głos serca
23.45 Syria
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień – 5 lutego; **07.05** Helenka – film dok.; **07.55** Arrasów dzieje osobliwe; **08.25** Przystanek slow food (5); **08.55** Janosik (7); **09.55** Okrasa łamie przepisy; **10.30** Wynalazki, które zmieniły świat; **11.35** Wszystkie kolory świata – Japonia: powrót do źródeł – serial dok.; **12.40** Essequibo: Ukryta rzeka cz. 1 – serial dok.; **13.40** Kuchnia dwudziestolecia; **14.15** Blisko, coraz bliżej (9) – serial TVP; **15.35** Syreni śpiew – film dok.; **16.00** Marzyciele: Stanisław Rostworowski; **16.30** Windsor. Największa miłość Elżbiety II (4); **17.25** Spór o historię; **18.10** Chłopi (4) – serial TVP; **19.00** Giganci historii; **19.55** Rok 1982. Kalendarium (5); **20.05** Wojna i pokój (3) – serial kostiumowy; **23.45** Krzyżacy – film fabularny, reż.: Aleksander Ford, wyk.: Mieczysław Kalenik, Andrzej Szalawski, Grażyna Staniszewska, Aleksander Fogiel, Urszula Modrzyńska, Emil Karewicz, Lucyna Winnicka, Janusz Stachocki; **02.45** Sekrety Morza Śródziemnego: Tragedia Francesca Crispiego; **03.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 21 Przegląd Piosenki Aktorskiej – Gala; **08.00** Informacje kulturalne; **08.35** Tamte lata, tamte dni: Janusz Olejniczak; **09.05** Portrety – Władysław Słowiński; **09.20** Niepokorny Francois Truffaut – film dok.; **10.25** Zmiennicy (10); **11.40** Reportaż z Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu; **12.20** Rozważna i romantyczna – film fabularny, reż.: Ang Lee, wyk.: Kate Winslet, Emma Thompson, Hugh Grant; **14.40** Zaginione – odnalezione (3); **14.55** Z klasyką przez Polskę – koncert; **16.15** Shalako – film fabularny, reż.: Edward Dmytryk; **18.20** Co dalej?; **18.55** Legendy Rocka: Marvin Gaye; **19.25** Legendy Rocka: Patti Smith; **20.00** Królowa pustyni – dramat, reż.: Werner Herzog, wyk.: Nicole Kidman, James Franco; **22.15** RAD. Trio feat. Candy Dulfer in concert. Baloise Session 2018 – koncert; **23.30** Łagodna – dramat, reż.: Sergei Loznitsa; **02.05** Co dalej?; **02.45** Lady M. – dramat, reż.: William Oldroyd; **04.20** Zaginione – odnalezione (3); **04.45** 60 kilo niczego – film krótkometrażowy; **05.25** Teledyski; **05.50** Zakończenie dnia

TVN

05.45 Uwaga!; **06.00** Kuchenne rewolucje 9 (10); **07.00** Kobieta na krańcu świata 13 (2); **07.30** Na Tropie Dzikich Zwierząt (5); **08.00** Dzień Dobry TVN; **11.30** Na Wspólnej Omnibus 20 (859); **13.15** Totalne remonty Szelągowskiej 3 (5); **14.20** Kolekcja smaków 2 (6); **14.50** Kobieta na krańcu świata 13 (3); **15.30** Justyna Kowalczyk – bieg przez życie (3); **16.00** Legendy sowiego królestwa: Strażnicy Ga'Hoole – film przygodowy, USA/Australia 2010, reż.: Zack Snyder; **18.00** Kuchenne rewolucje 22 (6) – program kulinarno-rozrywkowy; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Joe Black – film obyczajowy, USA 1998, reż.: Martin Brest, wyk.: Brad Pitt, Anthony Hopkins, Claire Forlani, Jake Weber, Marcia Gay Harden, Jeffrey Tambor; **23.45** Ta podstępna miłość – komedia, USA 1997, reż.: Carl Reiner, wyk.: Bette Midler, Dennis Farina, Paula Marshall, Gail O'Grady, David Rasche; **02.00** Uprowadzona (16) – serial, USA; **03.00** Uwaga!; **03.20** Noc Magii; **04.40** Kto was tak urządził

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.15** Piorun – komedia; **10.10** Ewa gotuje (406); **10.40** Nasz Nowy Dom (241); **11.40** Nasz Nowy Dom (242); **12.40** Bogaty dom – Biedny dom (22); **13.45** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (49); **14.01** Drwale i inne opowieści Bieszczadu (50); **14.45** Rolnicy. Podlasie (33); **15.45** Więzienie (52); **16.15** Więzienie (53); **16.45** Więzienie (54); **17.15** Więzienie (55); **17.45** Chłopaki do wzięcia (267); **18.15** Chłopaki do wzięcia (268); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Epoka lodowcowa: Wędrówka kontynentów – film anim., **22.00** Kapitan Ameryka: Pierwsze starcie – film akcji, USA 2011, reż.: Joe Johnston; **00.50** Bitwa pod Wiedniem – film historyczny, 2012, reż.: Renzo Martinelli, wyk.: Piotr Adamczyk, Alicja Bachleda, Daniel Olbrychski, Enrico Lo Verso, Jerzy Skolimowski, Borys Szyc; **03.20** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (40); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

Redakcja „Idziemy" nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 19 I 2022 r.

Kto ma Boga, ma wszystko

Marcin Krężelok

95 lat temu zmarł błogosławiony Jerzy Matulewicz – założyciel dwóch zgromadzeń żeńskich, generał i odnowiciel marianów, metropolita wileński.

fot. Zgromadzenie Sióstr Służebnic Jezusa w Eucharystii

Był człowiekiem, którego cechowała silna wiara oraz oddanie sprawom Kościoła i ojczyzny. Sprawując wiele ważnych funkcji, pozostał do końca życia pokorny. Jedną z najbardziej znanych jego modlitw są słowa: „daj, Panie, abym w Twoim Kościele był jak ścierka". Podejmował nadludzki wysiłek, tworząc struktury kościelne na Litwie. Jego starania doprowadziły do zawarcia konkordatu między Stolicą Apostolską i Litwą, co dokonało się po jego śmierci. Wszelkie napotkane trudności i niepowodzenia ofiarował Bogu: „trzeba patrzeć na Boga, jako nasz cel i koniec, Boga odnaleźć, w Bogu się zatopić. Trzeba sobie uprzytomnić, że Bóg jest wkoło nas, w Nim jesteśmy, poruszamy się i jesteśmy. Trzeba ożywić ducha wiary" – tym pragnieniom podporządkował całe swoje życie, nie bacząc na niesprzyjające okoliczności. Chciał, jak powiedział o nim św. Jan Paweł II, by „Bóg był wszystkim we wszystkich".

Zło dobrem zwyciężaj

Przyszły błogosławiony urodził się w rodzinie wielodzietnej, w wieku dziecięcym stracił oboje rodziców. Wychowywany przez starszego brata, doświadczony ciężką chorobą, z którą zmagał się do końca swoich dni, już od najmłodszych lat bardzo pragnął zostać księdzem. Jego marzenie spełniło się 31 grudnia 1898 r. Posługiwał w Kielcach, Warszawie, Petersburgu i na Litwie, zajmując się działalnością duszpasterską, naukową, dyplomatyczną i dobroczynną. Mawiał, że kto ma Boga, ten ma wszystko. Zreformował Zgromadzenie Księży Marianów, a także założył dwa zgromadzenia żeńskie: Sióstr Ubogich Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny i Sióstr Służebnic Jezusa w Eucharystii, potocznie zwanych eucharystkami, których dom generalny znajduje się w Pruszkowie. Zawołaniem biskupim przyszłego błogosławionego były słowa „Zło dobrem zwyciężaj", zaczerpnięte z 12 rozdziału listu św. Pawła do Rzymian.

Jan Paweł II nazwał błogosławionego Jerzego „pasterzem pełnym męstwa i inicjatywy, zdolnym w sposób roztropny i w duchu poświęcenia stawiać czoło trudnym dla Kościoła sytuacjom, którego troską było zawsze zbawienie powierzonych mu dusz, a dzięki swym cnotom, praktykowanym w sposób niezwykły, umiał wyjść zwycięsko ze wszystkich prób i cieszył się wielkim szacunkiem". Abp Matulewicz zmarł 27 stycznia 1927 r. w Kownie, przeżywszy 56 lat. W 1987 r., podczas obchodów 600-lecia chrztu Litwy, został zaliczony w poczet błogosławionych przez papieża Polaka. Jest jednym z patronów Litwy, a jego relikwie spoczywają w kościele w Mariampolu.

Jan Paweł II nazwał błogosławionego Jerzego Matulewicza „pasterzem pełnym męstwa i inicjatywy".

Życie duchem założyciela

S. Alicja Pełszyńska, eucharystka, podkreśla, że dar błogosławionego Jerzego Matulewicza, jako założyciela, jest dla niej i pozostałych współsióstr wielką łaską: „im bardziej poznajemy jego postać i wnikamy w początki naszego zgromadzenia, tym bardziej chcemy z radością iść na współczesne peryferia, by głosić Miłosierdzie Boże". 27 stycznia, w dniu, w którym narodził się dla nieba bł. Jerzy, eucharystki podczas uroczystej Mszy świętej pod przewodnictwem bp. Henryka Ciereszki zaplanowały dziękczynienie Bogu za powołanie swego zgromadzenia przez posługę błogosławionego założyciela. Jak same podkreślają, jest to dla nich czas szczególnej refleksji nad miejscem wspólnoty w Kościele, odczytywania na nowo charyzmatu i rozeznawania dalszej drogi. – W tym szczególnym czasie zastanawiamy się nad tym, czy żyjemy duchem naszego założyciela, za którym pragniemy powtarzać, że wszystko, co czynimy, pragniemy czynić dla Chrystusa i przez Chrystusa – mówi s. Alicja i dodaje: – Ojciec Jerzy Matulewicz jest w dzisiejszych czasach wzorem otwartości, odwagi, miłości i troski o zbawienie każdego człowieka. Całe życie był chory na gruźlicę kości i zmagał się z wieloma innymi problemami dotyczącymi narodowości, języka czy przynależności kulturowej.

Siostry eucharystki posługują w Polsce, Litwie, Białorusi, Ukrainie, Rosji, Kazachstanie, Niemczech oraz na Kubie. Do zgromadzenia przynależy 137 kobiet. Ośrodkiem życia duchowego oraz działalności apostolskiej całej wspólnoty i poszczególnych członkiń jest Jezus Chrystus w tajemnicy Eucharystii. Siostry starają się stale coraz lepiej Go poznawać, naśladować i miłować, żyjąc na co dzień Jego duchem. Posługują na misjach, zajmują się katechezą, prowadzą przedszkola, pogotowie opiekuńcze oraz organizują różne warsztaty. Angażują się także w prace przy parafiach, prowadząc schole i chóry, służą również osobom chorym, samotnym i potrzebującym. Pozostają szczególnie wierne swemu pierwotnemu charyzmatowi poprzez adorację Najświętszego Sakramentu i ukazywanie skarbów wiary dzieciom i młodzieży.

Tygodnik „Idziemy" Wydawca: Wydawnictwo Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Grochowska 194/196, 04-357 Warszawa, tel.: **22 512 00 95**, www.idziemy.com.pl; Redaktor naczelny: ks. Henryk Zieliński, Asystent kościelny: ks. Marian Raciński, Sekretarze redakcji: Barbara Stefańska, b.stefanska@idziemy.com.pl; redakcja@idziemy.com.pl, Dorota Glica, redakcja@idziemy.com.pl; Dział Warszawa i Mazowsze: Irena Świerdzewska, irena.swierdzewska@idziemy.com.pl, Agnieszka M. Domańska, Patryk Lubryczyński. Dział kultury: Dorota Glica, Mirosław Winiarczyk. Piszą dla nas: Iwona Budziak, ks. Waldemar Chrostowski, Kazimierz Dadak, Marta Dybińska, Mariusz Jankowski, Marek Jurek, Jacek Karnowski, ks. Paweł Kłys, Piotr Kościński, Dariusz Kowalczyk SJ, ks. Marek Kruszewski, Anna Meetschen, ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski, Monika Odrobińska, Jacek Salij OP, ks. Jacek Stefański, Wojciech Świątkiewicz, ks. Waldemar Turek, Barbara Wiśniowska, Marcin Zatyka, Krzysztof Ziemiec; Korekta: Monika Zaręba; Serwis internetowy: Radek Molenda, Magdalena Jaroszewicz; portal@idziemy.com.pl. Projekt graficzny: Joanna Złonkiewicz. Skład i łamanie: AG Zuch. Druk: Lotos-Poligrafia Warszawa. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzegamy sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada. COPYRIGHT © Wydawnictwo Warszawsko-Praskie 2005. Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk materiałów w jakiejkolwiek formie, całości lub fragmentów, nie jest możliwy bez zgody Wydawcy. Fot. okładka: ks. Henryk Zieliński

Zareklamuj się u nas!

idziemy

II okladka
205 x 285 + 5 mm na spady

1/1 strona wewnątrz pisma
205 x 285 + 5 mm na spady

Junior page

135 x 190 mm
+ 5 mm na spady

moduł
reklamowy

75 x 140 mm

moduł
reklamowy

95 x 67 mm

Zapraszamy do kontaktu: reklama@idziemy.com.pl, tel. 502 142 292

Ostatnia niedziela stycznia to dzień mobilizacji na rzecz chorych na trąd.

Mimo iż od pół wieku istnieje skuteczna terapia, w najuboższych rejonach świata nadal żyją i cierpią ludzie trędowaci.

Działający w różnych częściach świata ruch Raoula Follereau jest największą instytucją niosącą medyczną, socjalną i duchową pomoc zarówno chorym, jak też tym, którzy na skutek przebytego trądu nie będą już nigdy w stanie samodzielnie funkcjonować.

Tak jak za dawnych czasów, chorzy mogą liczyć na pomoc najodważniejszych misjonarzy Kościoła katolickiego. Wśród niosących pomoc są także polscy misjonarze, którzy są prawdziwymi świadkami cierpiącego wśród nas Jezusa.

Wesprzyjmy ich trudną pracę naszą modlitwą i ofiarą!

Fundacja Polska Raoula Follereau

nr konta: 87 1240 1082 1111 0000 0387 2932

www.follereau.org

Fundacja Polska Raoula Follereau

by nieść ludziom nadzieję

Wpis do Rejestru Fundacji z dnia 5 stycznia1996 pod numerem 4788, REGON 011608397, KRS 0000146387. Fundacja jest członkiem Międzynarodowej Unii Stowarzyszeń Follereau.